

Έλεγχος της λειτουργικής αποδοτικότητας των δραστηριοτήτων εποπτείας του τραπεζικού τομέα, στο πλαίσιο πρόληψης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες

ΚΥΡΙΟΙ ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ:

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ (ΚΤΚ)

ΜΟΝΑΔΑ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΑΔΙΚΗΜΑΤΩΝ ΣΥΓΚΑΛΥΨΗΣ (ΜΟΚΑΣ)

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ: ΕΕ-ΕΥ 14/2026

31 Μαρτίου 2026

Πίνακας Περιεχομένων

Προλογισμός Γενικού Ελεγκτή	iii
Πίνακας Συντομογραφιών	iv
Σημεία Αναφοράς.....	v
1. Σύνοψη αποτελεσμάτων ελέγχου.....	1
2. Εισαγωγή.....	7
3. Ανάλυση ευρημάτων και συστάσεις Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου (ΚΤΚ).....	13
4. Ανάλυση ευρημάτων και συστάσεις Μονάδας Καταπολέμησης Αδικημάτων Συγκάλυψης (ΜΟΚΑΣ)	46
5. Ανάλυση ευρημάτων και συστάσεις Συμβουλευτικής Αρχής.....	69
6. Παραρτήματα	71

Προλογισμός Γενικού Ελεγκτή

Η παρούσα Έκθεση παρουσιάζει τα αποτελέσματα ελέγχου λειτουργικής αποδοτικότητας των δραστηριοτήτων εποπτείας του τραπεζικού τομέα για πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (AML).

Ο έλεγχος διενεργήθηκε σε συνεργασία με τα Ανώτατα Ελεγκτικά Ιδρύματα της Γερμανίας, Ισπανίας, Ολλανδίας και Πολωνίας, στη βάση κοινού ελεγκτικού πλαισίου και θα εκδοθεί προσεχώς κοινή έκθεση.

Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου (ΚΤΚ)

Ο έλεγχος κατέδειξε ότι το εθνικό νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο παρέχει στην ΚΤΚ σαφή νομική εντολή και επαρκείς εξουσίες για την εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων (ΠΙ) σε θέματα AML. Η εποπτική της προσέγγιση βασίζεται σε μεθοδολογία αξιολόγησης κινδύνων και σε πολλαπλές πηγές πληροφόρησης, στοιχείο που ευθυγραμμίζεται σε μεγάλο βαθμό με τις διεθνείς κατευθυντήριες γραμμές και τις ευρωπαϊκές πρακτικές και υποστηρίζεται από καθορισμένες διαδικασίες και τυποποιημένα προγράμματα ελέγχου.

Τα ευρήματα του ελέγχου, σε συνδυασμό με σχετικές διεθνείς αξιολογήσεις, καταδεικνύουν βελτίωση των πρακτικών των ΠΙ και μείωση των κινδύνων σε σχέση με AML τα τελευταία χρόνια.

Ωστόσο, αδυναμίες της Υπηρεσίας AML, κατά την περίοδο ελέγχου, φαίνεται να επηρέασαν την πλήρη εφαρμογή της εποπτικής στρατηγικής της βάσει κινδύνου, περιλαμβανομένου της φύσης και συχνότητας των επιτόπιων ελέγχων, καθώς και την υλοποίηση του ετήσιου προγραμματισμού της εποπτικής εργασίας.

Το μεγάλο χρονικό διάστημα, που μεσολαβεί από τη διενέργεια του ελέγχου μέχρι την ολοκλήρωση της σχετικής έκθεσης και που οφείλεται, εν μέρει, σε πτυχές της εσωτερικής οργάνωσης και λειτουργίας της ΚΤΚ,

καταδεικνύει την ανάγκη βελτίωσης της αποδοτικότητας της διαδικασίας για ταχύτερη έκδοση τελικών αποφάσεων.

Κατά τη διάρκεια του ελέγχου προέκυψαν επίσης διαφορετικές ερμηνείες ως προς την έκταση της πρόσβασης της Υπηρεσίας μας σε ορισμένες πληροφορίες κάτι που δυσχέρανε την ταχύτητα του ελέγχου.

ΜΟΚΑΣ

Το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας της ΜΟΚΑΣ είναι σε γενικές γραμμές επαρκές και εναρμονισμένο με τα διεθνή πρότυπα και υποστηρίζεται από καθορισμένες διαδικασίες και πληροφοριακά συστήματα για τη διαχείριση και ανάλυση αναφορών ύποπτων συναλλαγών.

Κατά τα τελευταία έτη η ΜΟΚΑΣ ενισχύθηκε τόσο σε ανθρώπινους, όσο και τεχνολογικούς πόρους, ενώ εισήχθησαν μηχανισμοί ανάλυσης βάσει κινδύνου που συνέβαλαν στη βελτίωση της διαδικασίας αξιολόγησης.

Διαπιστώθηκαν ορισμένες προκλήσεις που σχετίζονται με τον αυξανόμενο όγκο και τη σύνθεση των αναφορών, τη διαχείριση εκκρεμοτήτων, καθώς και πτυχές της διαδικασίας αξιολόγησης και αξιοποίησης των διαθέσιμων πληροφοριών.

Επιπρόσθετα, η ποιότητα και συνάφεια μέρους των υποβαλλόμενων αναφορών, καθώς και η περαιτέρω ενίσχυση των μηχανισμών συνεργασίας και ανατροφοδότησης με αρμόδιες αρχές, αποτελούν παράγοντες που επηρεάζουν τη συνολική αποτελεσματικότητα του συστήματος.

Ανδρέας Παπακωνσταντίνου
Γενικός Ελεγκτής

Πίνακας Συντομογραφιών

AML/CFT	Anti-Money Laundering and Countering the Financing of Terrorism- Καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας
FATF	Financial Action Task Force
ML/TF	Money Laundering and Terrorist Financing -Νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας
Moneyval	Επιτροπή Εμπειρογνομόνων αξιολόγησης των μέτρων για το Ξέπλυμα και τη Χρηματοδότηση της Τρομοκρατίας του Συμβουλίου της Ευρώπης
ΕΑΚ	Εθνική Αξιολόγηση Κινδύνων
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΚΚΓΕΕΑ	European Supervisory Authorities Joint Guidelines - Κοινές Κατευθυντήριες Γραμμές των Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών
ΚΤΚ	Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου
ΜΟΚΑΣ	Μονάδα Καταπολέμησης Αδικημάτων Συγκάλυψης
ΠΙ	Πιστωτικά Ιδρύματα

Σημεία Αναφοράς

01/2020 – 07/2024 Περίοδος που καλύφθηκε από τον έλεγχο για την εποπτεία AML στον τραπεζικό τομέα

€2 εκ. Πρόστιμα που επέβαλε η ΚΤΚ σε 2 πιστωτικά ιδρύματα για 3 παραβιάσεις του πλαισίου AML, κατά την περίοδο ελέγχου

02/2025 Αναδιοργάνωση της ΚΤΚ με σύσταση Διεύθυνσης AML, ως απάντηση σε ανάγκες ενίσχυσης της επιχειρησιακής ικανότητας

07/2023 Αναθεώρηση των διαδικασιών της ΜΟΚΑΣ με κατηγοριοποίηση και προτεραιοποίηση αναφορών βάσει κινδύνου

5,5% Μέσο ποσοστό αναφορών ύποπτων συναλλαγών που διαβιβάστηκαν για περαιτέρω διερεύνηση, κατά την περίοδο ελέγχου

8 έτη Χρόνος που παρήλθε μεταξύ της ολοκλήρωσης της πρώτης Εθνικής Αξιολόγησης Κινδύνων (ΕΑΚ) και της έναρξης διαδικασίας επικαιροποίησής της

2028 Έτος της επόμενης αξιολόγησης της Κύπρου από τη Moneyval, που αυξάνει την ανάγκη έγκαιρης ολοκλήρωσης της νέας ΕΑΚ και κατάλληλης προετοιμασίας από τους αρμόδιους φορείς για θέματα AML

1. Σύνοψη αποτελεσμάτων ελέγχου

1.1 Ο έλεγχος διενεργήθηκε στο πλαίσιο παράλληλου ελέγχου για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (AML) στον τραπεζικό τομέα, στον οποίο συμμετείχε η Ελεγκτική Υπηρεσία της Κυπριακής Δημοκρατίας μαζί με άλλα τέσσερα Ανώτατα Ελεγκτικά Ιδρύματα (AEI) κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Γερμανία, Ισπανία, Ολλανδία και Πολωνία). Για τη διεξαγωγή του ελέγχου καταρτίστηκε κοινό ελεγκτικό πλαίσιο που καθόριζε τον προγραμματισμό, τα ελεγκτικά ερωτήματα και το χρονοδιάγραμμα, με στόχο τη διασφάλιση της συγκρισιμότητας των αποτελεσμάτων μεταξύ των AEI που συμμετείχαν στον έλεγχο στην κοινή έκθεση ελέγχου που θα δημοσιευτεί. Η παρούσα Έκθεση παρουσιάζει τα ευρήματα που προέκυψαν από τον εθνικό μας έλεγχο με βάση το πρότυπο παρουσίασης που χρησιμοποιείται για τις Ειδικές Εκθέσεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, με προσαρμογή των ελεγκτικών ερωτημάτων στις ιδιαιτερότητες του θεσμικού και επιχειρησιακού περιβάλλοντος της Κυπριακής Δημοκρατίας.

1.2 Το εθνικό νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο παρέχει στην Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου (ΚΤΚ) σαφή νομική εντολή και επαρκείς εξουσίες για την εποπτεία AML των πιστωτικών ιδρυμάτων (ΠΙ). Οι εξουσίες αυτές περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την πρόσβαση στη σχετική πληροφόρηση, τη διενέργεια ελέγχων και την επιβολή διοικητικών μέτρων/κυρώσεων.

1.3 Κατά την περίοδο που εξετάσαμε (Ιανουάριο 2020 μέχρι Ιούλιο 2024), η Υπηρεσία AML της ΚΤΚ ήταν λειτουργικά αυτόνομη, με επαρκείς μη μισθολογικούς οικονομικούς πόρους. Ωστόσο, η στελέχωσή της παρουσίαζε περιορισμούς σε σχέση με το εύρος των εποπτικών αναγκών, γεγονός που ενδέχεται να επηρέαζε την πλήρη εφαρμογή της εποπτικής στρατηγικής της βάσει κινδύνου, ιδίως ως προς την προσαρμογή της φύσης, της συχνότητας, του εύρους και της έντασης των ελέγχων. Οι περιορισμοί αυτοί, σε συνδυασμό με άλλα οργανωτικά ζητήματα, ενδέχεται να επηρέασαν επιπρόσθετα, τον όγκο του ελεγκτικού έργου, την υλοποίηση του ετήσιου προγραμματισμού βάσει κινδύνου και την έγκαιρη ολοκλήρωση των εποπτικών ενεργειών. Η ενίσχυση της στελέχωσης της Διεύθυνσης AML, η οποία συστάθηκε με την αναδιοργάνωση της ΚΤΚ τον Φεβρουάριο 2025, αποτελεί σημαντική προϋπόθεση για την επιχειρησιακή αποδοτικότητα της εποπτείας βάσει κινδύνου.

1.4 Η ΚΤΚ εφαρμόζει προσέγγιση εποπτείας βάσει κινδύνου, η οποία βασίζεται σε πολλαπλές πηγές πληροφόρησης και ευθυγραμμίζεται σε μεγάλο βαθμό με τις διεθνείς κατευθυντήριες γραμμές της Financial Action Task Force (FATF) και των Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών. Η αξιολόγηση κινδύνων διενεργείται μέσω εξειδικευμένου εργαλείου που αναπτύχθηκε με την τεχνική συνδρομή του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου. Παρόλο που το εργαλείο αυτό έχει τύχει βελτιώσεων, ορισμένες πτυχές του, όπως οι παράμετροι που αφορούν σε παράγοντες κινδύνου και οι συντελεστές στάθμισής τους, χρήζουν επικαιροποίησης. Η ΚΤΚ εφαρμόζει συνδυασμό επιτόπιας και εξ αποστάσεως εποπτείας και καταρτίζει το ελεγκτικό της πλάνο ανάλογα με τους αξιολογημένους κινδύνους, το οποίο ενδέχεται να προσαρμόζεται, τόσο λόγω περιορισμών στη διαθεσιμότητα ανθρώπινων πόρων, όσο και προς ανταπόκριση σε σημαντικές εξελίξεις στο εποπτικό περιβάλλον.

1.5 Οι εποπτικές διαδικασίες της ΚΤΚ προβλέπονται σε εσωτερικό Εγχειρίδιο της Υπηρεσίας AML, βασίζονται σε τυποποιημένα προγράμματα ελέγχου και διαδικασίες επισκόπησης, περιλαμβανομένου νομικού ελέγχου, γεγονός που συμβάλλει στην τεκμηρίωση και ποιότητα των εποπτικών παρεμβάσεων. Ωστόσο, δεν υφίσταται ανεξάρτητη Υπηρεσία διασφάλισης ποιότητας εποπτείας AML εντός της ΚΤΚ, η οποία θα ενίσχυε περαιτέρω την ποιότητα και αξιοπιστία της ελεγκτικής εργασίας και των εποπτικών ευρημάτων.

1.6 Η διαδικασία επιβολής διοικητικών μέτρων περιλαμβάνει πολλαπλά στάδια και παρέχει στα εποπτευόμενα ΠΙ το δικαίωμα να εκφράσουν τις θέσεις τους πριν από τη λήψη τελικών αποφάσεων. Ως αποτέλεσμα, το χρονικό διάστημα που παρέρχεται, από την έναρξη ενός επιτόπιου ελέγχου μέχρι την έκδοση τελικής απόφασης, είναι αρκετά μεγάλο και οφείλεται σε σημαντικό βαθμό σε χρονοβόρες εσωτερικές διαδικασίες της ΚΤΚ. Η πρόσφατη οργανωτική αναδιάρθρωση και η ενίσχυση της εξειδικευμένης νομικής υποστήριξης που θα λαμβάνει η Διεύθυνση AML αναμένεται να συμβάλουν στη μείωση του χρόνου ολοκλήρωσης των εποπτικών ενεργειών.

1.7 Οι εποπτικές παρεμβάσεις της ΚΤΚ περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την αποστολή προειδοποιητικών επιστολών, χρηματικά πρόστιμα και την υποχρέωση υλοποίησης διορθωτικών ενεργειών από τα ΠΙ. Κατά την περίοδο ελέγχου, επιβλήθηκαν πρόστιμα συνολικού ύψους περίπου €2εκ. σε δύο ΠΙ για τρεις περιπτώσεις παραβιάσεων του πλαισίου AML. Η υφιστάμενη διαδικασία κλιμάκωσης των διοικητικών μέτρων βασίζεται κυρίως στην εποπτική κρίση των μελών της Υπηρεσίας AML και, παρά την ύπαρξη μετριαστικών παραγόντων, δεν φαίνεται να υποστηρίζεται πλήρως από ένα σαφές πλαίσιο εφαρμογής αντικειμενικών κριτηρίων ή ορίων επιβολής κυρώσεων.

1.8 Τα αποτελέσματα των εποπτικών ελέγχων και διεθνείς εκθέσεις αμοιβαίας αξιολόγησης καταδεικνύουν τη σημαντική μείωση των κινδύνων νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες στον τραπεζικό τομέα και βελτίωση σε σειρά τραπεζικών πρακτικών σε σχέση με προηγούμενες περιόδους, που οφείλεται εν μέρει στην πρακτική επίδραση της καθοδήγησης της ΚΤΚ σε θέματα AML προς τα ΠΙ. Παράλληλα, τα διαθέσιμα στοιχεία καταδεικνύουν αυστηροποίηση των πρακτικών δέουσας επιμέλειας από τα ΠΙ, η οποία σε ορισμένες περιπτώσεις ενδέχεται να οδηγούσε ακόμα και σε αδικαιολόγητο αποκλεισμό πελατών ή δυσανάλογες επιπτώσεις σε συγκεκριμένες ομάδες του πληθυσμού, όπως μη εκτέλεση εισερχόμενων τραπεζικών μεταφορών προς όφελος Ρώσων υπηκόων με άδεια παραμονής στην Κυπριακή Δημοκρατία, οι οποίοι δεν εμπίπτουν στο καθεστώς κυρώσεων, ή δυσχέρεια πρόσβασης σε τραπεζικές υπηρεσίες των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, οι οποίες αντιμετωπίζονται ως ενδεχομένως υψηλού κινδύνου, χωρίς να προηγηθεί κατά περίπτωση ανάλυση κινδύνου.

1.9 Η ΚΤΚ διαθέτει βασικούς μηχανισμούς διαφάνειας και λογοδοσίας, όπως η δημοσιοποίηση κανονιστικής καθοδήγησης, η κοινοποίηση διοικητικών κυρώσεων και η λογοδοσία προς τη Βουλή των Αντιπροσώπων. Ωστόσο, η πληροφόρηση που δημοσιοποιείται σχετικά με τις δραστηριότητες

εποπτείας AML παραμένει περιορισμένη ως προς την αποτύπωση της αποτελεσματικότητας των εποπτικών ενεργειών.

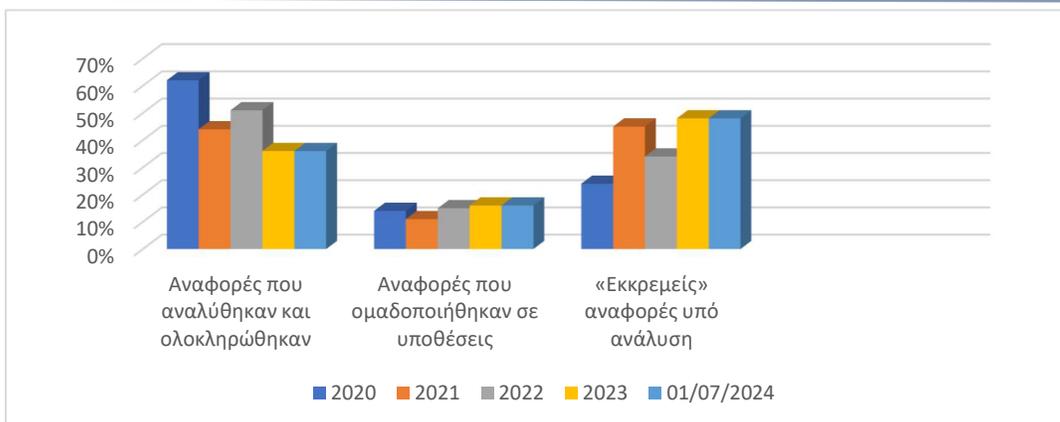
1.10 Κατά τη διάρκεια του ελέγχου προέκυψαν διαφορετικές ερμηνείες ως προς την έκταση της πρόσβασης της Ελεγκτικής Υπηρεσίας σε ορισμένες πληροφορίες, γεγονός που περιόρισε την πλήρη επαλήθευση ορισμένων πτυχών και δυσχέραινε τον έλεγχο.

Πέραν του πιο πάνω, δεδομένης της ιδιαιτερότητας της ΚΤΚ όπου κάποιες εργασίες της ελέγχονται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και κάποιες άλλες από την Ελεγκτική Υπηρεσία, επιβάλλεται όπως διασφαλιστεί ότι δεν προκύπτουν περιοχές δραστηριοτήτων, που να μην ελέγχονται ούτε από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα αλλά ούτε και από την Ελεγκτική Υπηρεσία.

1.11 Η Μονάδα Καταπολέμησης Αδικημάτων Συγκάλυψης (ΜΟΚΑΣ) λειτουργεί βάσει νομοθετικού και θεσμικού πλαισίου, το οποίο σε γενικές γραμμές είναι επαρκές και εναρμονισμένο με τα διεθνή και ευρωπαϊκά πρότυπα AML και υποστηρίζεται από καθορισμένες εσωτερικές διαδικασίες, μηχανισμούς εποπτείας και εξειδικευμένα πληροφοριακά συστήματα για τη διαχείριση και ανάλυση αναφορών ύποπτων συναλλαγών.

1.12 Η ενσωμάτωση του προϋπολογισμού της ΜΟΚΑΣ στον συνολικό προϋπολογισμό της Νομικής Υπηρεσίας δύναται να επηρεάζει τον βαθμό αυτονομίας ως προς τον προγραμματισμό και ευελιξία κατανομή πόρων για εξειδικευμένες ανάγκες AML.

1.13 Η ΜΟΚΑΣ κατά την περίοδο 2020–2024 ενισχύθηκε σημαντικά σε επίπεδο ανθρώπινων και τεχνολογικών πόρων, ιδίως στον Τομέα Ανάλυσης, ενώ αξιοποιεί εξειδικευμένα πληροφοριακά συστήματα και εργαλεία για τη διαχείριση και ανάλυση αναφορών ύποπτων συναλλαγών. Παρά τη σημαντική αυτή ενίσχυση, η αύξηση του αριθμού των αναφορών, καθώς και η μεταβολή της σύνθεσής τους, ιδίως λόγω της αυξανόμενης δραστηριότητας στον τομέα των κρυπτό-περιουσιακών στοιχείων, δημιουργούν αυξημένες επιχειρησιακές απαιτήσεις. Ταυτόχρονα, παρατηρείται αυξητικό ποσοστό αναφορών που παραμένουν σε εκκρεμότητα για παρατεταμένο χρονικό διάστημα (χωρίς να συνεπάγεται κατ' ανάγκην ότι δεν έχει διενεργηθεί οποιαδήποτε αναλυτική εργασία, καθώς μία ανοικτή αναφορά δύναται να αντανakλά διαφορετικά στάδια προόδου της ανάλυσης), γεγονός που καταδεικνύει την ανάγκη συνεχούς αξιολόγησης της κατανομής και εξειδίκευσης των διαθέσιμων πόρων.

1.14 Από τον Ιούλιο 2023 η ΜΟΚΑΣ προχώρησε σε ουσιαστική αναθεώρηση των διαδικασιών ανάλυσης αναφορών ύποπτων συναλλαγών, με την εισαγωγή μηχανισμών κατηγοριοποίησης και προτεραιοποίησης βάσει κινδύνου, γεγονός που ενίσχυσε τη δυνατότητα στοχευμένης αξιοποίησης των διαθέσιμων πόρων και τη συνέπεια της διαδικασίας αξιολόγησης. Ωστόσο, ο έλεγχος εντόπισε παράγοντες που ενδέχεται να επηρεάζουν την πληρότητα και την έγκαιρη ανάλυση των αναφορών, όπως (α) η χρήση της παραμέτρου, στο εργαλείο προτεραιοποίησης, που αφορά στην κατηγοριοποίηση, ως υψηλότερου κινδύνου, των ατόμων που διαμένουν στην Κύπρο ή διαθέτουν Κυπριακή ιθαγένεια, που ενδεχομένως να επηρεάζει τη συνολική βαθμολόγηση αναφορών, χωρίς σαφή τεκμηρίωση της σχέσης τους με τον κίνδυνο νομιμοποίησης εσόδων, (β) η μη εκ των υστέρων αξιολόγηση αναφορών προηγούμενων περιόδων που δεν είχαν κατηγοριοποιηθεί ως προς τον κίνδυνο, καθώς και (γ) η περιορισμένη στρατηγική αξιοποίηση των αναφορών χαμηλής σημασίας για τον εντοπισμό επαναλαμβανόμενων μοτίβων ή τάσεων.

1.15 Η ποιοτική αξιολόγηση δείγματος αναφορών που υποβλήθηκαν από ΠΙ, κατέδειξε, σε ορισμένες περιπτώσεις, αδυναμίες ως προς την πληρότητα των αναφορών αυτών, την επάρκεια τεκμηρίωσης και την έγκαιρη υποβολή τους από τα ΠΙ. Οι αδυναμίες αυτές ενδέχεται να επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα της ανάλυσης και τη δυνατότητα έγκαιρης λήψης επιχειρησιακών μέτρων από τη ΜΟΚΑΣ.

1.16 Η υποβολή αναφορών περιορισμένης συνάφειας ενδέχεται να επιβαρύνει αχρείαστα με διοικητικό φόρτο τη ΜΟΚΑΣ, αφού εξετάζονται και αναλύονται πολλές τέτοιες αναφορές χωρίς να προκύπτουν

ενδείξεις για AML, γεγονός που αντανakλάται και στο ποσοστό αναφορών που, κατόπιν ανάλυσης, διαβιβάζονται στις αρχές επιβολής του νόμου για περαιτέρω διερεύνηση, ο μέσος όρος του οποίου κατά την περίοδο του ελέγχου ανήλθε σε 5,5%. Σημειώνεται ότι, κατά τα έτη 2023 και 2024 το ποσοστό αυτό παρουσιάζει σταδιακή άνοδο. Επισημαίνεται ότι στο ποσοστό αυτό δεν περιλαμβάνονται οι διαβιβάσεις προς την Αστυνομία που συνδέονται με υπό διερεύνηση υποθέσεις ή για σκοπούς περαιτέρω πληροφόρησης.

1.17 Η αξιολόγηση των μηχανισμών ανατροφοδότησης μεταξύ της ΜΟΚΑΣ, των αρμόδιων εποπτικών αρχών, των υπόχρεων οντοτήτων και των αρχών επιβολής του νόμου κατέδειξε ότι, παρότι υφίστανται θεσμοθετημένες διαδικασίες συνεργασίας και ανταλλαγής πληροφοριών, οι οποίες ενισχύθηκαν πρόσφατα μέσω της εισαγωγής διαδικασιών ανατροφοδότησης προς τις υπόχρεες οντότητες και της συμφωνίας με την Αστυνομία για περιοδική ενημέρωση, η ανατροφοδότηση από τις αρχές επιβολής του νόμου παρέμενε έως πρόσφατα περιορισμένη και μη συστηματική. Η κατάσταση αυτή δυσχεραίνει την αξιολόγηση από τη ΜΟΚΑΣ της έκβασης και της επιχειρησιακής αξιοποίησης των πληροφοριών που διαβιβάζει, ενώ η πλήρης και συνεπής εφαρμογή των συμφωνηθέντων μηχανισμών ανατροφοδότησης κρίνεται ουσιώδης για την ενίσχυση της στρατηγικής και επιχειρησιακής ανάλυσης και της συνολικής αποτελεσματικότητας του συστήματος AML.

Η κατανομή των υποθέσεων που διαβιβάστηκαν από τη ΜΟΚΑΣ προς τις αρχές επιβολής του νόμου κατά την περίοδο 2020–2024, ως προς την παρεχόμενη ανατροφοδότηση και την έκβαση των σχετικών ερευνών, παρουσιάζεται στο πιο κάτω γράφημα.

1.18 Η Συμβουλευτική Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Παράνομες Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας (Συμβουλευτική Αρχή), είναι αρμόδια για τον συντονισμό των εμπλεκόμενων αρχών ως προς τον εντοπισμό, την εκτίμηση και τη διαχείριση των κινδύνων νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας σε εθνικό επίπεδο. Για το σκοπό αυτό η Συμβουλευτική Αρχή διενεργεί την Εθνική Αξιολόγηση Κινδύνων (ΕΑΚ). Διαπιστώθηκε ότι η ισχύουσα ΕΑΚ, η οποία ολοκληρώθηκε το 2017 και βασίζεται σε δεδομένα της περιόδου 2011–2016, δεν έχει έκτοτε επικαιροποιηθεί, γεγονός που

περιορίζει την δυνατότητα της να αντανakλά τις πρόσφατες εξελίξεις στο εγχώριο περιβάλλον κινδύνων και να υποστηρίζει τη συνεπή εφαρμογή της προσέγγισης βάσει κινδύνου από τις αρμόδιες αρχές. Τον Δεκέμβριο 2025 δρομολογήθηκε η εκπόνηση νέας ΕΑΚ, η έγκαιρη ολοκλήρωση και αξιοποίηση της οποίας κρίνεται κρίσιμη για την ενίσχυση του εθνικού πλαισίου AML, ιδίως ενόψει της επόμενης αξιολόγησης της Κυπριακής Δημοκρατίας από την Επιτροπή Εμπειρογνομώνων αξιολόγησης των μέτρων για το Ξέπλυμα και τη Χρηματοδότηση της Τρομοκρατίας του Συμβουλίου της Ευρώπης (Moneyval) το 2028.

2. Εισαγωγή

Η καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (AML) αποτελεί βασική αρμοδιότητα των κυβερνήσεων των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Σε παγκόσμιο επίπεδο, εκτιμάται ότι η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες κυμαίνεται μεταξύ του 2% και του 5% του παγκόσμιου ΑΕΠ, το οποίο αντιστοιχεί σε ποσό μεταξύ €715 δις και €1,87 τρις.¹

Από το 1990, η ΕΕ έχει υιοθετήσει έξι διαδοχικές Οδηγίες για την πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, καθώς και διάφορους συναφείς Κανονισμούς. Η ενοποιημένη εκδοχή της 4ης Οδηγίας της ΕΕ για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (AML/CFT), όπως αυτή τροποποιήθηκε από την 5η Οδηγία (Οδηγία ΕΕ), αποσκοπεί στην αποτροπή της κατάχρησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για σκοπούς νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και έχει ενσωματωθεί στην εθνική νομοθεσία όλων των κρατών μελών της ΕΕ. Η Οδηγία ΕΕ προβλέπει, μεταξύ άλλων, ότι οι αρμόδιες εθνικές εποπτικές αρχές αξιολογούν κατά πόσο οι υπόχρεες οντότητες συμμορφώνονται με τις υποχρεώσεις τους στον τομέα της πρόληψης και καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, ενώ οι Μονάδες Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών αναλύουν τις υποβαλλόμενες σε αυτές αναφορές και διαβιβάζουν σχετικές πληροφορίες στις αρμόδιες δικυκλικές αρχές.

Στην Κυπριακή Δημοκρατία, οι διατάξεις της Οδηγίας για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας έχουν ενσωματωθεί στην εθνική νομοθεσία μέσω του περί της Παρεμπόδισης και Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Παράνομες Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας Νόμου του 2007 (Ν. 188(I)/2007), όπως αυτός εκάστοτε τροποποιείται (Νόμος).

Ο παρών έλεγχος εκπονήθηκε στο πλαίσιο συμμετοχής της Ελεγκτικής Υπηρεσίας σε παράλληλο έλεγχο με θέμα την «Καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες στον τραπεζικό τομέα», ο οποίος διενεργήθηκε σε συνεργασία με άλλα τέσσερα Ανώτατα Ελεγκτικά Ιδρύματα της ΕΕ (Γερμανία, Ισπανία, Ολλανδία και Πολωνία). Στο πλαίσιο της συνεργασίας αυτής, καταρτίστηκε κοινό ελεγκτικό πλαίσιο, το οποίο περιλάμβανε τον προγραμματισμό του ελέγχου, τη διαμόρφωση των

¹ Πηγή: <https://www.europol.europa.eu/crime-areas/economic-crime/money-laundering>.

ελεγκτικών ερωτημάτων καθώς και το σχετικό χρονοδιάγραμμα, με στόχο τη διασφάλιση συγκρισιμότητας των αποτελεσμάτων μεταξύ των συμμετεχόντων Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων.

Η παρούσα Έκθεση απορρέει από το αντικείμενο και τους θεματικούς άξονες του εν λόγω παράλληλου ελέγχου, ωστόσο τα ελεγκτικά ερωτήματα που περιλαμβάνονται διαμορφώθηκαν βάσει των θεματικών πεδίων που εξετάστηκαν, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες του εθνικού θεσμικού και επιχειρησιακού περιβάλλοντος.

2.1 Κύριες πληροφορίες για τους ελεγχόμενους φορείς

Στην εφαρμογή του εθνικού πλαισίου για την πρόληψη και καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και καταπολέμησης της τρομοκρατίας και στη διαδικασία εντοπισμού, αξιολόγησης και διερεύνησης ύποπτων χρηματοοικονομικών δραστηριοτήτων εμπλέκονται κυρίως οι ακόλουθοι φορείς:

Οι αρμοδιότητες των ελεγχόμενων φορέων οι οποίοι αποτέλεσαν το αντικείμενο ελέγχου της παρούσας έκθεσης αναλύονται πιο κάτω:

Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου. Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου (ΚΤΚ) αποτελεί ανεξάρτητη αρχή, η οποία διέπεται από τον περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμο του 2002 (Ν.138(Ι)/2002), όπως αυτός εκάστοτε τροποποιείται. Η ΚΤΚ, σύμφωνα με τον περί της Παρεμπόδισης και Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Παράνομες Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας Νόμο (Ν. 188(Ι)/2007), είναι υπεύθυνη, μεταξύ άλλων, για την εποπτεία σε θέματα πρόληψης και καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, των πιστωτικών ιδρυμάτων (ΠΙ), των ιδρυμάτων ηλεκτρονικού χρήματος, των ιδρυμάτων πληρωμών, των εταιρειών χρηματοδοτικής μίσθωσης, των διαχειριστών πιστώσεων και των ανταλλακτηρίων συναλλάγματος.

Μονάδα Καταπολέμησης Αδικημάτων Συγκάλυψης. Η Μονάδα Καταπολέμησης Αδικημάτων Συγκάλυψης και Μονάδα Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών (ΜΟΚΑΣ) είναι αρμόδια για να λαμβάνει, να αξιολογεί και να αναλύει αναφορές ύποπτων συναλλαγών και άλλων πληροφοριών που υποβάλλονται από υπόχρεες οντότητες και σχετίζονται με νομιμοποίηση παράνομων εσόδων/χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, καθώς και να διαβιβάζει τη χρηματοοικονομική ανάλυση και πληροφορίες προς τις αρμόδιες Αρχές του κράτους για σκοπούς διεξαγωγής ανακρίσεων ή συνεισφορά σε υπό διερεύνηση υποθέσεις από την Αστυνομία ή για σκοπούς πληροφόρησης. Δύναται επίσης να εξασφαλίζει Δικαστικά Διατάγματα δέσμευσης παράνομων εσόδων σε υποθέσεις που διερευνά η Αστυνομία και Δικαστικά Διατάγματα για την εγγραφή και εκτέλεση ξένων διαταγμάτων Δέσμευσης και Δήμευσης.

Συμβουλευτική Αρχή. Σύμφωνα με τα άρθρα 56 και 57 του Νόμου, η Συμβουλευτική Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Παράνομες Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας (Συμβουλευτική Αρχή), έχει ως κύρια αρμοδιότητα τον στρατηγικό συντονισμό και την ενίσχυση του εθνικού πλαισίου για την πρόληψη και καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Ειδικότερα, ενημερώνει και συμβουλεύει το Υπουργικό Συμβούλιο, εισηγείται πρόσθετα μέτρα, συντονίζει τις αρμόδιες αρχές για την εκτίμηση και διαχείριση κινδύνων, αξιοποιεί τα αποτελέσματα της Εθνικής Αξιολόγησης Κινδύνου (ΕΑΚ), προάγει τη διεθνή συμμόρφωση της Δημοκρατίας και διασφαλίζει τη συνεργασία και την ανταλλαγή πληροφοριών σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

2.2 Σκοπός του ελέγχου

Ο παρών διαχειριστικός και κανονιστικός έλεγχος αποσκοπεί στην αξιολόγηση του κατά πόσο η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου (ΚΤΚ) και η Μονάδα Καταπολέμησης Αδικημάτων Συγκάλυψης (ΜΟΚΑΣ) διαθέτουν το αναγκαίο θεσμικό, οργανωτικό και λειτουργικό πλαίσιο για την επιχειρησιακά αποδοτική διαχείριση, ανάλυση και αξιοποίηση αναφορών ύποπτων συναλλαγών και λοιπών πληροφοριών, στο πλαίσιο της πρόληψης και καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, στον τραπεζικό τομέα.

Ο έλεγχός μας κάλυψε την περίοδο Ιαν. 2020–Ιούλιος 2024 (περίοδος ελέγχου). Βάσει του κοινού ελεγκτικού πλαισίου του παράλληλου ελέγχου, επιλέχθηκε, για σκοπούς επισκόπησης των φακέλων εποπτικών ελέγχων που διενήργησε η ΚΤΚ κατά την περίοδο ελέγχου, δείγμα τριών ΠΙ με εθνική άδεια λειτουργίας,. Επίσης, για σκοπούς αξιολόγησης της ποιότητας των αναφορών που υποβάλλονται στη ΜΟΚΑΣ από τα ΠΙ, επικεντρωθήκαμε στα ΠΙ με εθνική άδεια λειτουργίας και ιδιαίτερα σε εκείνα που επιλέχθηκαν ως δείγμα για τον έλεγχο της ΚΤΚ.

Θεωρούμε ότι, για να επιτυγχάνεται η διαχείριση των δραστηριοτήτων και λειτουργιών της ΚΤΚ και ΜΟΚΑΣ κατά τρόπο επιχειρησιακά αποδοτικό θα πρέπει να διασφαλίζονται τουλάχιστον τα ακόλουθα:

- ◆ Λειτουργούν βάσει ενός σαφούς και δεσμευτικού νομικού πλαισίου για θέματα AML, με ρητές αρμοδιότητες και επαρκείς εξουσίες πρόσβασης σε πληροφορίες.

- ◆ Διαθέτουν σαφή οργανωτική δομή, λειτουργούν με επιχειρησιακή ανεξαρτησία και εφαρμόζουν καθορισμένες γραμμές ευθύνης και λογοδοσίας.
- ◆ Διαθέτουν επαρκείς οικονομικούς, ανθρώπινους και τεχνικούς πόρους, ώστε να ασκούν αποτελεσματικά τα καθήκοντά τους.
- ◆ Υιοθετούν και εφαρμόζουν προσέγγιση βάσει κινδύνου, η οποία περιλαμβάνει την κατανόηση και αξιολόγηση κινδύνων, ιεράρχηση προτεραιοτήτων και αναλογική κατανομή πόρων και ενεργειών, με τακτική αναθεώρηση βάσει αποτελεσμάτων. Η κατανόηση κινδύνων βασίζεται σε πηγές, συμπεριλαμβανομένης της Εθνικής Αξιολόγησης Κινδύνων, οι οποίες είναι επίκαιρες.
- ◆ Εφαρμόζουν τεκμηριωμένες, τυποποιημένες και εγκεκριμένες εσωτερικές διαδικασίες και μεθοδολογίες, με επαρκή τεκμηρίωση αποφάσεων και μηχανισμούς ποιοτικού ελέγχου, που να διασφαλίζουν τη συνέπεια, τη διαφάνεια και την ποιότητα των ενεργειών.
- ◆ Παρέχουν σαφή καθοδήγηση και ανατροφοδότηση προς τις υπόχρεες οντότητες, συμβάλλοντας στη βελτίωση της ποιότητας, της συνάφειας και της χρησιμότητας των παρεχόμενων πληροφοριών και αναφορών για σκοπούς AML.
- ◆ Παρακολουθούν και αξιολογούν την αποτελεσματικότητα των δράσεων τους και αξιοποιούν τα ευρήματα για τυχόν βελτιώσεις.
- ◆ Υφίστανται λειτουργικοί μηχανισμοί ανατροφοδότησης και έγκαιρης ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των αρμόδιων αρχών και λοιπών εμπλεκόμενων φορέων.

2.3 Κύριο ερώτημα ελέγχου και επί μέρους ερωτήματα.

Με βάση τα πιο πάνω, το κύριο ερώτημα ελέγχου διαμορφώθηκε ως ακολούθως:

«Διασφαλίζουν οι διοικητικές πρακτικές που εφαρμόζουν η ΚΤΚ και η ΜΟΚΑΣ την επιχειρησιακή αποδοτικότητα των σχετικών λειτουργιών τους και τη συμμόρφωση των πιστωτικών ιδρυμάτων με το πλαίσιο καταπολέμησης νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες;»

Για να απαντηθεί το κύριο ερώτημα ελέγχου, σχεδιάστηκαν τα πιο κάτω επιμέρους ερωτήματα ελέγχου:

Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου

1. Η ΚΤΚ διαθέτει σαφή νομική εντολή και επαρκείς εξουσίες για την εποπτεία και παρακολούθηση της συμμόρφωσης των πιστωτικών ιδρυμάτων για θέματα AML;
2. Η οργανωτική δομή της ΚΤΚ προάγει και διασφαλίζει την αποδοτική λειτουργία της Υπηρεσίας AML;

3. Η ΚΤΚ διαθέτει επαρκείς μηχανισμούς διαφάνειας και λογοδοσίας αναφορικά με τις δραστηριότητες εποπτείας AML;
4. Διαθέτει η αρμόδια για θέματα Υπηρεσίας AML της ΚΤΚ, επαρκείς οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους;
5. Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή στην πράξη της προσέγγισης εποπτείας των πιστωτικών ιδρυμάτων βασίζεται στην αξιολόγηση κινδύνων νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες;
6. Η ΚΤΚ εφαρμόζει αποδοτικές εσωτερικές διαδικασίες για τη διενέργεια επιτόπιων ελέγχων για θέματα AML, με επαρκή τεκμηρίωση των ευρημάτων, ώστε να διασφαλίζεται η διαφάνεια και η ποιότητα των ενεργειών της;
7. Η ΚΤΚ παρέχει στα πιστωτικά ιδρύματα σαφή και επαρκή καθοδήγηση και χρησιμοποιεί αποδοτικές και αποτελεσματικές μεθόδους πληροφόρησής τους για θέματα AML;
8. Τα ευρήματα μη συμμόρφωσης που εντοπίζονται οδηγούν στη λήψη αποτελεσματικών, αναλογικών και αποτρεπτικών διοικητικών μέτρων/κυρώσεων;
9. Η ΚΤΚ διαθέτει αποδοτικούς μηχανισμούς παρακολούθησης της αποτελεσματικότητας των δραστηριοτήτων εποπτείας των πιστωτικών ιδρυμάτων για θέματα AML;
10. Η ΚΤΚ διαθέτει αποδοτικούς μηχανισμούς εντοπισμού μη επιδιωκόμενων συνεπειών από την εφαρμογή της καθοδήγησης της στην πράξη;

Μονάδα Καταπολέμησης Αδικημάτων Συγκάλυψης

1. Διαθέτει η ΜΟΚΑΣ το αναγκαίο νομικό, οργανωτικό και λειτουργικό πλαίσιο για την αποτελεσματική διαχείριση και αξιοποίηση αναφορών για ύποπτες συναλλαγές και άλλες πληροφορίες για θέματα AML;
2. Διαθέτει η ΜΟΚΑΣ επαρκείς οικονομικούς, ανθρώπινους και τεχνικούς πόρους για την αποτελεσματική άσκηση των καθηκόντων της;
3. Είναι τέτοια τα συστήματα και οι διαδικασίες που ακολουθεί η ΜΟΚΑΣ ώστε να διασφαλίζεται η έγκαιρη και ποιοτική ανάλυση των αναφορών για ύποπτες συναλλαγές και άλλων πληροφοριών για θέματα AML;
4. Οι αναφορές που υποβάλλονται στην ΜΟΚΑΣ από τα πιστωτικά ιδρύματα είναι σχετικές, τεκμηριωμένες και δημιουργούν εύλογη υπόνοια ότι η συναλλαγή σχετίζεται με νομιμοποίηση προσόδων από παράνομες δραστηριότητες;
5. Εφαρμόζονται ικανοποιητικοί μηχανισμοί ανατροφοδότησης μεταξύ της ΜΟΚΑΣ, των αρμόδιων εποπτικών αρχών, των υπόχρεων οντοτήτων και των αρχών επιβολής του νόμου;

Συμβουλευτική Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Παράνομες Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας (Συμβουλευτική Αρχή)

1. Η Συμβουλευτική Αρχή διενεργεί περιοδική επικαιροποίηση της Εθνικής Αξιολόγησης Κινδύνων;

2.4 Άλλα σχόλια

Προκλήσεις που αντιμετωπίστηκαν κατά τη διενέργεια του ελέγχου στους ελεγχόμενους φορείς

Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου. Κατά τη διενέργεια του ελέγχου στην ΚΤΚ προέκυψαν καθυστερήσεις στα αρχικά στάδια συλλογής πληροφοριών, καθώς και περιορισμοί στο εύρος του ελέγχου, λόγω διαφορετικής ερμηνείας της ελεγκτικής μας εντολής από πλευράς της ΚΤΚ. Η ουσιαστική ανταπόκριση στα υποβληθέντα ερωτήματα παρασχέθηκε με σημαντική καθυστέρηση, γεγονός που επηρέασε το προβλεπόμενο χρονοδιάγραμμα του ελέγχου, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις η παρεχόμενη πληροφόρηση ήταν περιορισμένη, λόγω της διαφορετικής ερμηνείας της ΚΤΚ σε σχέση με τις αρμοδιότητες της Υπηρεσίας μας βάσει του υφιστάμενου νομικού πλαισίου.

Μετά από συνάντηση μεταξύ του Διοικητή της ΚΤΚ και του Γενικού Ελεγκτή, συμφωνήθηκε η παραχώρηση πρόσβασης στους εποπτικούς φακέλους ΠΙ που επιλέχθηκαν ως δείγμα για τον έλεγχο, στην παρουσία λειτουργού της ΚΤΚ, αλλά παρά την εξασφάλιση σημαντικής τεκμηρίωσης κατά την επιτόπια επίσκεψη, δεν κατέστη δυνατή η πλήρης κάλυψη όλων των ελεγκτικών ερωτημάτων στον απαιτούμενο βαθμό διασφάλισης, με αποτέλεσμα ορισμένα ευρήματα της Έκθεσης να παρατίθενται με επιφύλαξη.

Μονάδα Καταπολέμησης Αδικημάτων Συγκάλυψης. Η κύρια πρόκληση κατά τη διενέργεια ελέγχου στη ΜΟΚΑΣ, αφορούσε στις επιφυλάξεις της ως προς την παροχή πρόσβασης σε προσωπικά δεδομένα που περιλαμβάνονται στις αναφορές ύποπτων συναλλαγών. Κατόπιν σχετικών εναλλακτικών διευθετήσεων, κατέστη δυνατή η εξασφάλιση επαρκών ελεγκτικών τεκμηρίων, τα οποία επέτρεψαν τη διατύπωση κατάλληλων συμπερασμάτων αναφορικά με την ποιότητα των υποβαλλόμενων αναφορών και τη σύνδεσή τους με πραγματικούς κινδύνους νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

Τα σχόλια ή/και οι απαντήσεις των ελεγχόμενων φορέων παρουσιάζονται αυτούσιες στο Παράρτημα III της Έκθεσης.

3. Ανάλυση ευρημάτων και συστάσεις Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου (ΚΤΚ).

3.1 Θέμα: Η ΚΤΚ διαθέτει σαφή νομική εντολή και επαρκείς εξουσίες για την εποπτεία και παρακολούθηση της συμμόρφωσης των πιστωτικών ιδρυμάτων σε θέματα AML;

Για να απαντήσουμε το πιο πάνω ερώτημα, εξετάσαμε τις νομοθετικές ρυθμίσεις εντολής της ΚΤΚ, ως εποπτική αρχή για θέματα καταπολέμησης νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

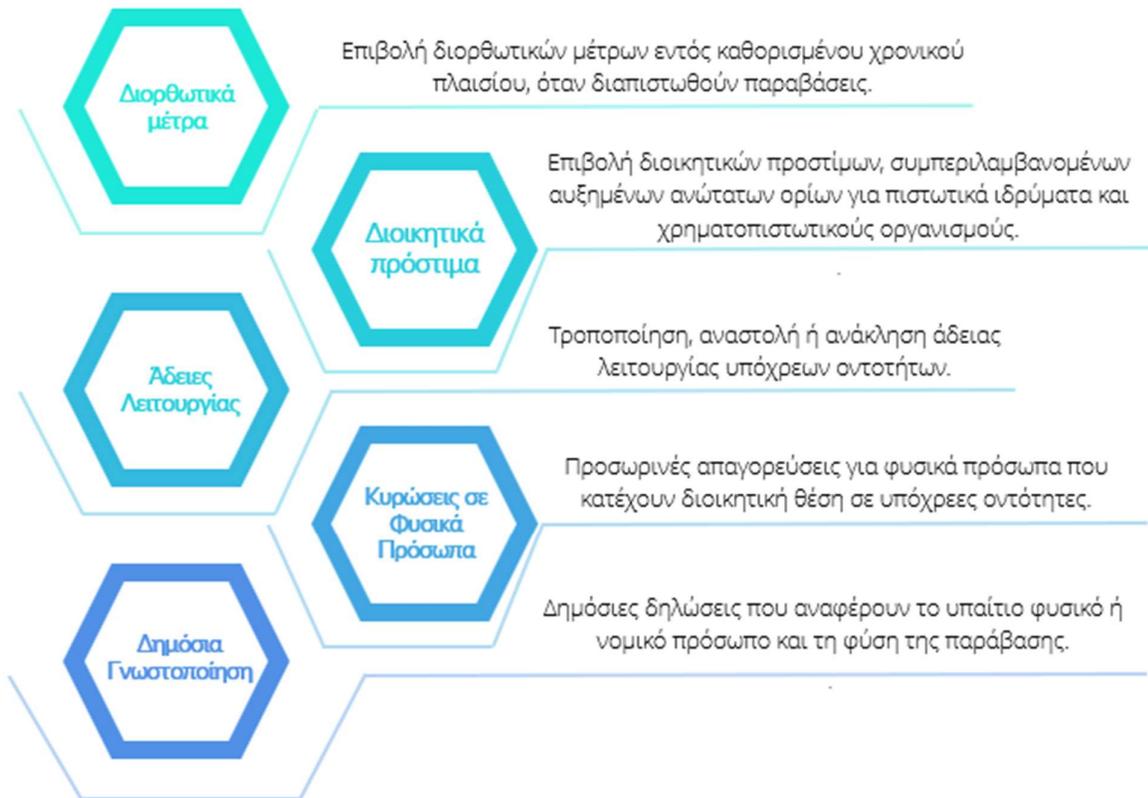
Το εθνικό νομοθετικό πλαίσιο καθορίζει ρητώς την ΚΤΚ ως Εποπτική Αρχή για σκοπούς παρεμπόδισης και καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, ως προς τα ΠΙ που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά της, περιλαμβανομένων και υποκαταστημάτων ΠΙ άλλων κρατών μελών για τις σχετικές δραστηριότητές τους στη Δημοκρατία.

Περαιτέρω, ο Νόμος προβλέπει ότι οι Εποπτικές Αρχές, εντός των αρμοδιοτήτων τους, παρακολουθούν, αξιολογούν και εποπτεύουν την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων AML και τη συμμόρφωση των εποπτευόμενων προσώπων. Το άρθρο 59(5) του Νόμου αναφέρει ρητώς τη δυνατότητα ή/και υποχρέωση των Εποπτικών Αρχών για:

- ◆ λήψη των απαραίτητων μέτρων για να εμποδίσουν πρόσωπα από το να κατέχουν διοικητική θέση ή να είναι οι πραγματικοί δικαιούχοι στις υπόχρεες οντότητες υπό την εποπτεία τους, εφόσον, τα πρόσωπα αυτά ή συνεργοί τους έχουν καταδικασθεί για σχετικά με τον Νόμο αδικήματα.
- ◆ πρόσβαση σε όλες τις πληροφορίες αναφορικά με τους συγκεκριμένους κινδύνους που συνδέονται με τους πελάτες, τα προϊόντα και τις υπηρεσίες των υπόχρεων οντοτήτων.
- ◆ διεξαγωγή επαρκούς εποπτείας, συμπεριλαμβανομένης επιτόπιας και μη επιτόπιας εποπτείας.
- ◆ λήψης κατάλληλων και αναλογικών διοικητικών μέτρων σε περίπτωση που διαπιστώνονται παραβάσεις.

Για την εξειδίκευση και πρακτική εφαρμογή των υποχρεώσεων AML, ο Νόμος προβλέπει όπως οι Εποπτικές Αρχές εκδίδουν και απευθύνουν οδηγίες προς τα πρόσωπα που υπόκεινται στην εποπτεία τους, οι οποίες είναι δεσμευτικές και υποχρεωτικές ως προς την εφαρμογή τους για τα πρόσωπα προς τα οποία απευθύνονται. Στις οδηγίες αυτές καθορίζονται λεπτομέρειες εφαρμογής και απαιτείται η λήψη και εφαρμογή διαδικασιών και συστημάτων για αποτελεσματική αντιμετώπιση και παρεμπόδιση κινδύνων νομιμοποίησης εσόδων και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

Αναφορικά με τη δυνατότητα λήψης κατάλληλων και αναλογικών διοικητικών μέτρων σε περίπτωση διαπιστώνονται παραβάσεις, ο Νόμος παρέχει στην ΚΤΚ ένα φάσμα εποπτικών εργαλείων και διοικητικών εξουσιών για να διασφαλίζει τη συμμόρφωση των ΠΙ, όπως:

Η νομική κατοχύρωση των πιο πάνω εργαλείων παρέχει στην ΚΤΚ νομική ασφάλεια και ισχύ να λάβει αναλογικά διοικητικά μέτρα κατά των υπόχρεων οντοτήτων, εκεί και όπου διαπιστώνονται παραβάσεις AML. Η ΚΤΚ δύναται να αναρτά πληροφόρηση σχετικά με την επιβολή διοικητικών κυρώσεων σε ΠΙ, για παραβάσεις σχετικές με AML και άλλα εποπτικά ζητήματα, στην επίσημη ιστοσελίδα της.

Συμπέρασμα: Το νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο που ρυθμίζει την εποπτεία για θέματα AML στην Κυπριακή Δημοκρατία παρέχει στην ΚΤΚ σαφή νομική εντολή και ένα ολοκληρωμένο σύνολο εποπτικών εξουσιών για την παρακολούθηση της συμμόρφωσης των ΠΙ. Οι εξουσίες αυτές περιλαμβάνουν τη διενέργεια επιτόπιων και εξ αποστάσεως ελέγχων, την έκδοση δεσμευτικών οδηγιών και την επιβολή μέτρων, οι οποίες παρέχουν το απαραίτητο θεσμικό υπόβαθρο για την άσκηση αποτελεσματικής εποπτείας AML. Επιπλέον, η σαφής νομική εντολή διασφαλίζει ότι η ΚΤΚ, ως εποπτική αρχή, μπορεί να ασκεί τις εξουσίες της χωρίς αμφισβητήσεις αρμοδιότητας.

Συνεπώς, το θεσμικό πλαίσιο θεωρείται επαρκές για την άσκηση των σχετικών εποπτικών αρμοδιοτήτων της ΚΤΚ.

3.2 Θέμα: Η οργανωτική δομή της ΚΤΚ προάγει και διασφαλίζει την αποδοτική λειτουργία της Υπηρεσίας AML?

Για να απαντήσουμε το πιο πάνω ερώτημα εξετάσαμε τη δομή διακυβέρνησης της ΚΤΚ για θέματα AML, σε σχέση με τα ακόλουθα:

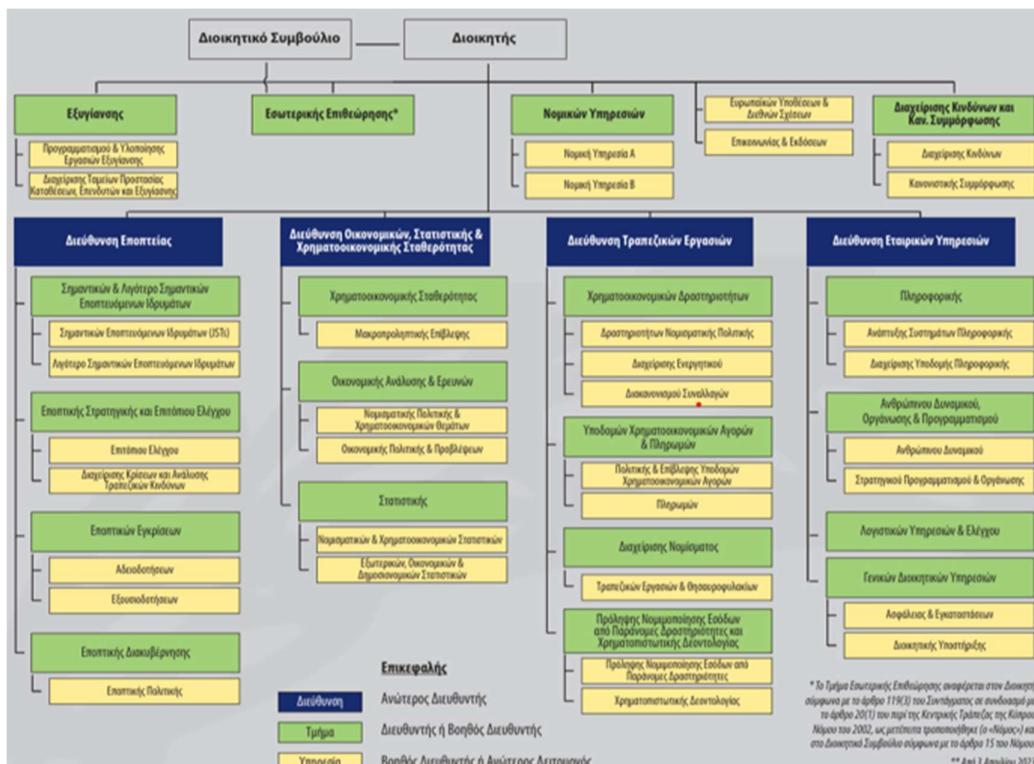
- ◆ Τον διαχωρισμό καθηκόντων και αρμοδιοτήτων της Υπηρεσίας AML, σε σχέση με τις υπόλοιπες λειτουργίες της ΚΤΚ.
- ◆ Τους μηχανισμούς διασφάλισης του οργανικού διαχωρισμού των διαφόρων λειτουργιών.
- ◆ Τη σύσταση και λειτουργία ανεξάρτητης Υπηρεσίας διασφάλισης ποιότητας και Υπηρεσίας εσωτερικού ελέγχου.

3.2.1 Σαφής διαχωρισμός καθηκόντων και αρμοδιοτήτων

Μια αποδοτική οργανωτική δομή προϋποθέτει σαφή κατανομή ρόλων και αρμοδιοτήτων, καθώς και επαρκή λειτουργική ανεξαρτησία, ώστε οι εποπτικές αρχές να είναι σε θέση να ασκούν τα καθήκοντά τους σύμφωνα με την εντολή και την τεχνική τους εξειδίκευση. Περαιτέρω, προκειμένου να αποφεύγονται συγκρούσεις συμφερόντων και να διασφαλίζεται ότι κάθε λειτουργία ασκείται σύμφωνα με τους εκάστοτε εφαρμοστέους στόχους, το προσωπικό που εμπλέκεται με καθήκοντα AML πρέπει να είναι οργανωτικά διαχωρισμένο και να υπόκειται σε ξεχωριστές γραμμές αναφοράς από το προσωπικό που ασκεί άλλες αρμοδιότητες της ΚΤΚ.

Στο πιο κάτω γράφημα παρατίθεται το οργανόγραμμα της ΚΤΚ που ίσχυε κατά την περίοδο ελέγχου, όπως περιλήφθηκε στην Ετήσια Έκθεση της ΚΤΚ για το 2024.

Σύμφωνα με το οργανόγραμμα της ΚΤΚ, η εποπτεία AML ασκείται από την Υπηρεσία AML, η οποία, μαζί με την Υπηρεσία Χρηματοπιστωτικής Δεοντολογίας, συγκροτούσαν διακριτό Τμήμα. Από τα ελεγκτικά τεκμήρια που συλλέχθηκαν μέσω επισκόπησης εγγράφων και συνεντεύξεων με προσωπικό της Υπηρεσίας AML, προκύπτει ότι καθ' όλη την περίοδο ελέγχου, το προσωπικό που εμπλεκόταν στην εποπτεία AML ήταν οργανωτικά διαχωρισμένο και υπαγόταν σε διακριτές γραμμές αναφοράς από το προσωπικό που ασκούσε προληπτική εποπτεία ΠΙ.

Επιπρόσθετα, από ενημέρωση που λάβαμε για τον τρόπο λειτουργίας της Υπηρεσίας AML, κατά την περίοδο ελέγχου, προέκυψαν οι ακόλουθες διαπιστώσεις:

- ♦ **Προσωπικό της Υπηρεσίας AML:** Παρότι το προσωπικό της Υπηρεσίας AML είχε αποκλειστική ενασχόληση με την εποπτεία AML, οι λειτουργοί της ήταν επιφορτισμένοι με διάφορα καθήκοντα, όπως διενέργεια εξ αποστάσεως ελέγχων, επιτόπιων ελέγχων, σύνταξη επιστολών ελέγχου και ενασχόληση με θέματα εναρμόνισης της εθνικής νομοθεσίας με ευρωπαϊκές απαιτήσεις. Η έλλειψη εξειδίκευσης και καταμερισμού εργασίας, ενδεχομένως λόγω και της περιορισμένης διαθεσιμότητας ανθρώπινων πόρων, λειτουργούσε αποτρεπτικά ως προς τη βέλτιστη αποδοτικότητα της εργασίας του προσωπικού της Υπηρεσίας.

- ◆ **Καθήκοντα των Επικεφαλής:** Η εντολή της Επικεφαλής της Υπηρεσίας AML περιλάμβανε, πέραν της εποπτείας για θέματα AML, την προληπτική εποπτεία άλλων κατηγοριών ιδρυμάτων, ενώ ο Επικεφαλής του Τμήματος είχε επίσης αρμοδιότητες παρακολούθησης θεμάτων χρηματοπιστωτικής δεοντολογίας. Η ρύθμιση αυτή αύξησε τον κίνδυνο διάσπασης της εποπτικής εστίασης και δημιουργίας ανταγωνισμού προτεραιοτήτων μεταξύ της εποπτείας AML και άλλων βασικών λειτουργιών του Τμήματος, με πιθανές επιπτώσεις στην αποδοτικότητα της λειτουργίας της Υπηρεσίας AML.

Τον Φεβρουάριο 2025, η ΚΤΚ προχώρησε σε εσωτερική αναδιοργάνωση, αναθέτοντας την αρμοδιότητα εποπτείας AML των ΠΙ στη νεοσύστατη Διεύθυνση Πρόληψης Νομιμοποίησης Εσόδων από Παράνομες Δραστηριότητες («Διεύθυνση AML»). Η Διεύθυνση AML αποτελεί διακριτή οργανωτική μονάδα εντός της ΚΤΚ και διαρθρώνεται σε τρεις Υπηρεσίες με σαφώς καθορισμένες αρμοδιότητες, παραδοτέα και γραμμές αναφοράς:

- ◆ Υπηρεσία Πρόληψης Ξεπλύματος Χρήματος (εποπτεία εξ αποστάσεως),
- ◆ Υπηρεσία Ανάλυσης Κινδύνου και Ρυθμιστικού Πλαισίου,
- ◆ Υπηρεσία Επιτόπιου Ελέγχου Πρόληψης Ξεπλύματος Χρήματος.

Η νέα οργανωτική δομή (σε επίπεδο Διεύθυνσης αντί Τμήματος) αντικατοπτρίζει την αυξημένη εστίαση της ΚΤΚ στην παρακολούθηση του πλαισίου AML ενώ, όπως προκύπτει από την επισκόπηση των εσωτερικών εγγράφων ρόλων/αρμοδιοτήτων της νέας Διεύθυνσης AML, παρέχεται μεγαλύτερη σαφήνεια ως προς την κατανομή καθηκόντων και αρμοδιοτήτων, που υποστηρίζεται από τεκμηρίωση που καθορίζει τους συνεργαζόμενους φορείς, την εφαρμοστέα νομοθεσία και το πεδίο εργασιών κάθε Υπηρεσίας.

Οι ενέργειες αυτές αποσκοπούν στην ενίσχυση της λειτουργικής αποδοτικότητας και στην υιοθέτηση πιο στοχευμένης προσέγγισης στην εποπτεία AML, ιδίως σε τομείς που προηγουμένως χαρακτηρίζονταν από επικαλυπτόμενες αρμοδιότητες. Τα αποτελέσματα των ενεργειών αυτών θα πρέπει να αξιολογηθούν σε κατάλληλο χρονικό διάστημα, ώστε να διασφαλιστεί ότι επιτυγχάνεται ο στόχος της αναδιοργάνωσης της λειτουργίας AML.

3.2.2 Διασφάλιση διαχωρισμού δραστηριοτήτων

Η χρηστή διακυβέρνηση προϋποθέτει την πρακτική διασφάλιση του διαχωρισμού μεταξύ των διαφόρων δραστηριοτήτων της ΚΤΚ. Η ΚΤΚ εξέφρασε την άποψη ότι το ζήτημα του διαχωρισμού των δραστηριοτήτων της δεν εμπίπτει στο πεδίο του παρόντος ελέγχου. Μας αναφέρθηκε, ωστόσο, ότι εφαρμόζεται Πολιτική πρόσβασης σε πληροφορίες, με την οποία συμμορφώνονται οι λειτουργικές ομάδες. Από συνεντεύξεις με προσωπικό της Υπηρεσίας AML προέκυψε ότι η πρόσβαση σε πληροφορίες που είναι αποθηκευμένες στους διακομιστές της ΚΤΚ περιορίζεται στο προσωπικό των αρμόδιων Τμημάτων.

Το Εγχειρίδιο της Υπηρεσίας AML περιλαμβάνει ενδεικτικά παραδείγματα συνεργασίας και ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ της Υπηρεσίας AML και των εποπτιών προληπτικής εποπτείας. Ενημερωθήκαμε συναφώς ότι ετοιμάστηκε προσχέδιο Μνημονίου Συνεργασίας για την τυποποίηση της ενδομηματικής ανταλλαγής πληροφοριών, το οποίο δεν έχει ακόμα υιοθετηθεί επισήμως και απαιτεί αναθεώρηση μετά την πρόσφατη αναδιοργάνωση της ΚΤΚ.

Δεν μας παραχωρήθηκε πρόσθετη τεκμηρίωση ή επεξήγηση αναφορικά με την ευρύτερη αρχή διαχωρισμού λειτουργιών, περιλαμβανομένων τυχόν εσωτερικών φραγμών («Chinese walls») σε κοινές υπηρεσίες, όπως οι υπηρεσίες πληροφορικής. Επίσης, δεν κατέστη δυνατό να εξασφαλίσουμε τεκμήρια σε σχέση με την ύπαρξη μηχανισμών παρακολούθησης ή επιβολής για τη διασφάλιση της τήρησης της αρχής του διαχωρισμού.

Συνεπώς, παρότι από τα διαθέσιμα στοιχεία προκύπτει ότι υφίστανται διαδικασίες για τον διαχωρισμό δραστηριοτήτων, οι περιορισμοί στην παρεχόμενη πληροφόρηση δεν μας επέτρεψαν να αξιολογήσουμε κατά πόσο η αρχή αυτή εφαρμόζεται αποτελεσματικά στην πράξη.

3.2.3 Διασφάλιση Ποιότητας Εποπτείας

Η ύπαρξη ειδικής Υπηρεσίας διασφάλισης ποιότητας εποπτείας, εντός της οργανωτικής δομής της ΚΤΚ, αναφορικά με την εποπτεία AML συνιστά βέλτιστη πρακτική. Μια τέτοια Υπηρεσία θα λειτουργούσε ως «δεύτερη γραμμή άμυνας» μεταξύ των επιχειρησιακών μονάδων και της Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου, με αρμοδιότητα τη διασφάλιση της συνέπειας και ποιότητας του εποπτικού έργου AML, μέσω διαρκούς παρακολούθησης της επάρκειας της μεθοδολογίας και των τυποποιημένων αναφορών που χρησιμοποιεί η ΚΤΚ, καθώς και της εκ των υστέρων ποιοτικής αξιολόγησης των διαδικασιών που ακολουθούνται κατά τον επιτόπιο και εξ αποστάσεως έλεγχο.

Κατά την περίοδο ελέγχου, στην ΚΤΚ δεν υπηρετούσε προσωπικό με διακριτά καθήκοντα διασφάλισης της ποιότητας εποπτείας εντός της Υπηρεσίας AML. Παρότι υπάρχει Εγχειρίδιο Εποπτείας AML, το οποίο ευθυγραμμίζεται σε μεγάλο βαθμό με την καθοδήγηση της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών, η κατάρτιση και αναθεώρησή του διενεργείται εσωτερικά από την Υπηρεσία AML. Η απουσία ξεχωριστής Υπηρεσίας διασφάλισης ποιότητας εποπτείας περιορίζει τη δυνατότητα ανεξάρτητης αξιολόγησης της συμμόρφωσης των ομάδων ελέγχου με τη μεθοδολογία εποπτείας και τα πρότυπα ποιότητας.

Όπως μας ενημέρωσε η ΚΤΚ, η αρμοδιότητα για τη διενέργεια εκ των υστέρων ποιοτικής αξιολόγησης των εποπτικών ελέγχων και αναφορών AML, ανατέθηκε σε μέλος της Διεύθυνσης AML, περί τα τέλη του 2025. Δεδομένου ότι η εξέλιξη αυτή επήλθε μετά την ολοκλήρωση των επιτόπιων ελεγκτικών διαδικασιών μας, δεν κατέστη δυνατή η ανεξάρτητη επαλήθευση της εφαρμογής και αποτελεσματικότητάς της στην πράξη, ούτε κατά πόσο η ρύθμιση αυτή πληροί τον ρόλο ανεξάρτητης Υπηρεσίας διασφάλισης ποιότητας εποπτείας.

3.2.4 Τμήμα Εσωτερικής Επιθεώρησης

Το Τμήμα Εσωτερικής Επιθεώρησης (Internal Audit) της ΚΤΚ αναμένεται να παρέχει ανεξάρτητη διασφάλιση ως προς τη διακυβέρνηση, τη διαχείριση κινδύνων και την αποτελεσματικότητα του εποπτικού πλαισίου της ΚΤΚ.

Η ΚΤΚ δεν μας παραχώρησε πρόσβαση στο Τμήμα Εσωτερικής Επιθεώρησης ή στα πορίσματά του, ως εκ τούτου, δεν κατέστη δυνατή η επαλήθευση της έκτασης κάλυψης της εποπτείας AML από την εσωτερική επιθεώρηση ή η ύπαρξη σχετικών αδυναμιών και εισηγήσεων για διορθωτικές ενέργειες.

Συμπέρασμα. Η οργανωτική δομή της ΚΤΚ κατά την περίοδο ελέγχου παρείχε ουσιαστικές ρυθμίσεις για τον οργανωτικό διαχωρισμό των εποπτικών λειτουργιών AML. Ωστόσο, η κατανομή αρμοδιοτήτων και η διάρθρωση της Υπηρεσίας AML περιλάμβαναν ορισμένα χαρακτηριστικά που ενδέχεται να επηρέαζαν την αποδοτικότητα της λειτουργίας της, ιδίως λόγω της περιορισμένης στελέχωσης και του εύρους καθηκόντων που αναλάμβανε το προσωπικό.

Η αναδιοργάνωση που εφαρμόστηκε το 2025, με τη δημιουργία Διεύθυνσης AML, αναμένεται να ενισχύσει τον σαφέστερο καταμερισμό αρμοδιοτήτων και την εξειδίκευση των εποπτικών λειτουργιών, ενώ η πρόσφατη απόφαση για διενέργεια εκ των υστέρων ποιοτικής αξιολόγησης των εποπτικών ελέγχων συνιστά θετική εξέλιξη, η αποτελεσματικότητα της ρύθμισης όμως θα πρέπει να παρακολουθείται.

Ωστόσο, οι περιορισμοί στην πρόσβαση σε ορισμένες πληροφορίες και εσωτερικά τεκμήρια δεν επέτρεψαν την πλήρη επαλήθευση της αποτελεσματικής εφαρμογής των μηχανισμών διαχωρισμού λειτουργιών και της συμβολής του Τμήματος Εσωτερικής Επιθεώρησης στη διασφάλιση της ποιότητας της εποπτείας AML.

Συστάσεις Ελεγκτικής Υπηρεσίας:

(α) Ολοκλήρωση του Μνημονίου Συνεργασίας αναφορικά με την ενδοτμηματική ανταλλαγή πληροφοριών.

(β) Διενέργεια ελέγχου της εφαρμογής, στην πράξη, της αρχής διαχωρισμού των λειτουργιών, από το Τμήμα Εσωτερικής Επιθεώρησης, με ιδιαίτερη έμφαση στις πρακτικές ρυθμίσεις για χρήση κοινών υπηρεσιών.

(γ) Αξιολόγηση, σε κατάλληλο χρόνο (π.χ. 12-18 μήνες), της αποτελεσματικότητας του μηχανισμού που αναπτύχθηκε για την διενέργεια εκ των υστέρων ποιοτικής αξιολόγησης των διαδικασιών επιτόπιων ελέγχων και εξέταση, αναλόγως, της ανάγκης σύστασης ανεξάρτητης, ειδικής Υπηρεσίας διασφάλισης ποιότητας εποπτείας.

3.3 Θέμα: Η ΚΤΚ διαθέτει επαρκείς μηχανισμούς διαφάνειας και λογοδοσίας αναφορικά με τις δραστηριότητες εποπτείας AML?

Για να απαντήσουμε το πιο πάνω ερώτημα, εξετάσαμε τις απαιτήσεις διαφάνειας και λογοδοσίας σύμφωνα με βέλτιστες πρακτικές και τη διεθνή καθοδήγηση, σχετικά με ένα ισχυρό πλαίσιο λογοδοσίας και τις σχετικές ρυθμίσεις που διέπουν τη λειτουργία της ΚΤΚ.

Σύμφωνα με την καθοδήγηση της Financial Action Task Force (FATF), η οποία αποτελεί το κατεξοχήν διεθνές όργανο έκδοσης προτύπων και συστάσεων για θέματα AML, θα πρέπει να υφίστανται μηχανισμοί που προωθούν την διαφάνεια και λογοδοσία των εποπτικών αρχών. Ένα ισχυρό πλαίσιο λογοδοσίας είναι καθοριστικής σημασίας για την ποιότητα της εποπτείας AML στα ΠΙ, καθώς συνδέεται με βασικές αρχές χρηστής διακυβέρνησης, όπως η διαφάνεια και η αποτελεσματικότητα. Η λογοδοσία προϋποθέτει ότι η ΚΤΚ, ως εποπτική αρχή, παρέχει σχετική, έγκαιρη και ακριβή πληροφόρηση σε ένα ευρύ φάσμα ενδιαφερόμενων μερών, ώστε να διαμορφώνεται και να ενισχύεται η κατανόηση των δραστηριοτήτων και της επίδοσής της και να λαμβάνεται η αναγκαία ανατροφοδότηση.

Στο πλαίσιο των διαδικασιών που διενεργήσαμε για απάντηση του ερωτήματος ελέγχου, προέκυψαν οι ακόλουθες διαπιστώσεις, αναφορικά με τα στοιχεία ενός κατάλληλου πλαισίου λογοδοσίας:

(i) Σαφής καθορισμός ρόλων και αρμοδιοτήτων

Ως προς τη σαφήνεια των αρμοδιοτήτων, το άρθρο 59(1)(α) του Νόμου αναθέτει την εποπτεία των ΠΙ για σκοπούς AML στην ΚΤΚ. Ως προς τη σαφήνεια των στόχων, η εσωτερική κατανομή ρόλων και αρμοδιοτήτων των διαφόρων λειτουργιών της ΚΤΚ κατά την περίοδο ελέγχου καθόριζε ως αποστολή του Τμήματος τη διασφάλιση αποτελεσματικής εποπτείας AML και την παρακολούθηση της χρηματοπιστωτικής δεοντολογίας. Η νέα Διεύθυνση για την Παρεμπόδιση Νομιμοποίησης Εσόδων από Παράνομες Δραστηριότητες τυποποίησε περαιτέρω την εντολή αυτή με γνώμονα τη διαφύλαξη της ακεραιότητας του εθνικού χρηματοοικονομικού συστήματος.

(ii) Ισχυρή εντολή για ανεξάρτητο εξωτερικό έλεγχο

Βάσει του άρθρου 60 του περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμου (N138(I)/2002), οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις της ΚΤΚ ελέγχονται από ανεξάρτητους ελεγκτές και δημοσιεύονται μαζί με τις σχετικές εκθέσεις στην Ετήσια Έκθεση. Ο Γενικός Ελεγκτής έχει επίσης την εξουσία να διενεργεί οικονομικούς και ελέγχους απόδοσης σε δραστηριότητες που δεν σχετίζονται με τις αρμοδιότητες της ΚΤΚ στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών, υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω έλεγχοι δεν επηρεάζουν την ανεξαρτησία της ΚΤΚ.

Παρότι η αιτιολογική σκέψη 28 του Κανονισμού (ΕΕ) 1024/2013 διευκρινίζει ότι η εποπτεία για θέματα AML/CFT παραμένει εθνική αρμοδιότητα και δεν σχετίζεται με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών, η ΚΤΚ αμφισβήτησε το δικαίωμα της Υπηρεσίας μας για πλήρη και ανεμπόδιστη πρόσβαση σε πληροφορίες που κρίθηκαν αναγκαίες για την απάντηση όλων των

ελεγκτικών ερωτημάτων μας, επικαλούμενη περιορισμούς που απορρέουν από την εθνική νομοθεσία ή τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό. Κατά την άποψη της ΚΤΚ, ορισμένα ερωτήματα και ζητηθείσες πληροφορίες εκπίπτουν του πλαισίου του συγκεκριμένου ελέγχου, ή/και του νομικού πλαισίου αρμοδιοτήτων της Υπηρεσίας μας, όπως αυτό καθορίζεται στον περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμο. Η θέση αυτή δεν επέτρεψε την πλήρη επαλήθευση ορισμένων πτυχών της λειτουργικής αποδοτικότητας της ΚΤΚ ως προς την εποπτεία AML και ανέδειξε διαφορετική ερμηνεία του εφαρμοστέου νομικού πλαισίου ως προς την έκταση του ελεγκτικού μας έργου. Με δεδομένης της ιδιαιτερότητας της ΚΤΚ όπου κάποιες εργασίες της ελέγχονται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και κάποιες άλλες από την Ελεγκτική Υπηρεσία, επιβάλλεται όπως διασφαλιστεί ότι δεν προκύπτουν περιοχές δραστηριοτήτων που να μην ελέγχονται, ούτε από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, αλλά ούτε και από την Ελεγκτική Υπηρεσία, δημιουργώντας έτσι σχετικό ελεγκτικό κενό και περιορισμό της λογοδοσίας.

(iii) Δημοκρατική εποπτεία

Η ΚΤΚ λογοδοτεί στη Βουλή των Αντιπροσώπων. Υπό την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 108 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των άρθρων 10.4 και 38 του Καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, ο Διοικητής οφείλει να παρίσταται ενώπιον Κοινοβουλευτικών Επιτροπών, όταν καλείται, προκειμένου να ενημερώνει για θέματα που εμπίπτουν στην εντολή της ΚΤΚ.

(iv) Μηχανισμοί ανατροφοδότησης για διορθωτικές ενέργειες

Η ΚΤΚ έχει θεσπίσει ρυθμίσεις ώστε τα ΠΙ να παρέχουν ανατροφοδότηση επί των εποπτικών της δραστηριοτήτων για θέματα AML, μέσω:

- ◆ συνεχούς διαλόγου με τον ορισμό λειτουργών της Υπηρεσίας AML ως σημείων επαφής για κάθε ΠΙ και της διατήρησης άμεσης επικοινωνίας μέσω συναντήσεων, εγκυκλίων και καθοδηγητικού υλικού.
- ◆ παροχής δικαιώματος στα ΠΙ να ακουστούν και να διατυπώνουν τις θέσεις τους πριν από την επιβολή εποπτικών μέτρων, και
- ◆ ενθάρρυνσης δημόσιας διαβούλευσης πριν από την εισαγωγή σημαντικών αλλαγών στην κανονιστική καθοδήγηση (π.χ. έκδοση Οδηγιών).

(v) Διαφάνεια ως προς τις εποπτικές προσδοκίες

Η ΚΤΚ εκδίδει Οδηγίες και Εγκυκλίους για θέματα AML, οι οποίες δημοσιοποιούνται στον ιστότοπό της, διασφαλίζοντας τη γνωστοποίηση των εποπτικών πολιτικών και προσδοκιών συμμόρφωσης. Επιπλέον, παρέχει πληροφόρηση στον ιστότοπό της σχετικά με διοικητικές κυρώσεις που έχουν επιβληθεί.

Πέρα των πιο πάνω, η λογοδοσία προϋποθέτει ότι οι ενέργειες της εποπτικής αρχής αξιολογούνται βάσει συγκεκριμένων προτύπων και καθορισμένων στόχων. Αν και δεν υφίσταται σχετική νομική υποχρέωση, η υιοθέτηση ενός ολοκληρωμένου πλαισίου απόδοσης με τη χρήση κατάλληλων δεικτών θεωρείται βέλτιστη πρακτική η οποία θα επέτρεπε τη συνεπή αποτύπωση της αποτελεσματικότητας της εποπτείας της ΚΤΚ, καταδεικνύοντας τη συμβολή των εποπτικών πρακτικών της στην επίτευξη των επιδιωκόμενων στόχων.

Η ΚΤΚ δεν έχει ακόμη αναπτύξει επίσημο πλαίσιο απόδοσης για τη λειτουργία AML. Επιπλέον, παρότι η Ετήσια Έκθεσή της περιλαμβάνει ορισμένες πληροφορίες για τις δραστηριότητες της Διεύθυνσης AML, η γενική φύση των πληροφοριών περιορίζει τη δυνατότητα των ενδιαφερόμενων μερών να αντλήσουν διαβεβαιώσεις ως προς την επίτευξη των σχετικών στόχων.

Συμπέρασμα. Η ΚΤΚ έχει θεσπίσει βασικούς μηχανισμούς διαφάνειας και λογοδοσίας, οι οποίοι περιλαμβάνουν τη δημοσιοποίηση κανονιστικής καθοδήγησης, την κοινοποίηση διοικητικών κυρώσεων και τη λογοδοσία της προς τη Βουλή των Αντιπροσώπων. Ωστόσο, η υφιστάμενη πληροφόρηση που δημοσιοποιείται για τις δραστηριότητες εποπτείας AML παραμένει περιορισμένη ως προς την αποτύπωση της αποτελεσματικότητας των εποπτικών ενεργειών.

Επιπρόσθετα, κατά τη διάρκεια του ελέγχου προέκυψαν διαφορετικές ερμηνείες ως προς την έκταση της πρόσβασης της Υπηρεσίας μας σε ορισμένες πληροφορίες, γεγονός που περιορίσει την πλήρη επαλήθευση ορισμένων πτυχών της αποδοτικότητας της εποπτικής λειτουργίας. Η αντιμετώπιση των ζητημάτων αυτών θα μπορούσε να ενισχύσει περαιτέρω τη διαφάνεια και τη θεσμική λογοδοσία στο πλαίσιο της εποπτείας AML.

Συστάσεις Ελεγκτικής Υπηρεσίας:

(α) Ανάπτυξη και υιοθέτηση εντός εύλογου χρονικού διαστήματος (π.χ. 12 μηνών) επίσημου πλαισίου αξιολόγησης της εποπτείας AML, το οποίο να περιλαμβάνει μετρήσιμους δείκτες απόδοσης (KPIs), όπως:

- ◆ βαθμός υλοποίησης ετήσιου προγραμματισμού επιτόπιων ελέγχων, ανά κατηγορία κινδύνου.
- ◆ χρόνος ολοκλήρωσης εποπτικών ενεργειών.
- ◆ ποσοστό συμμόρφωσης των ΠΙ μετά από εποπτικές παρεμβάσεις.

(β) Θέσπιση δομημένων μηχανισμών ανατροφοδότησης από τον τραπεζικό τομέα και το κοινό (π.χ. έρευνες μεταξύ εποπτευόμενων ιδρυμάτων), για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της εποπτείας και της σαφήνειας της επικοινωνίας της ΚΤΚ.

(γ) Ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ της Υπηρεσίας μας και της ΚΤΚ, ώστε να αντιμετωπιστούν αποκλίσεις ως προς την ερμηνεία των αρμοδιοτήτων και να περιοριστεί το κενό ελέγχου που προέκυψε.

Η σύναψη Μνημονίου Συναντίληψης που να καθορίζει τις πρακτικές διευθετήσεις για την ανταλλαγή εγγράφων και πληροφοριών μεταξύ των δύο θεσμών, θα μπορούσε να συμβάλει προς την κατεύθυνση αυτή.

3.4 Θέμα: Διαθέτει η αρμόδια για θέματα AML Υπηρεσία της ΚΤΚ επαρκείς οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους?

Για να αξιολογήσουμε την επάρκεια των πόρων που κατανέμονταν στην Υπηρεσία AML της ΚΤΚ, εξετάσαμε τον προϋπολογισμό της και στοιχεία στελέχωσης της.

3.4.1 Οικονομικοί πόροι

Η Υπηρεσία AML της ΚΤΚ λειτουργούσε, κατά την περίοδο ελέγχου, με ξεχωριστό κωδικό προϋπολογισμού για δαπάνες όπως εκπαίδευση, μετακινήσεις, φιλοξενία και αμοιβές συμβούλων, με προκαθορισμένα όρια δαπανών, τα οποία μπορούσαν να αναπροσαρμόζονται κατά περίπτωση. Οι δαπάνες κεφαλαιουχικού χαρακτήρα (π.χ. αναβαθμίσεις συστημάτων) καλύπτονταν μέσω άλλων λειτουργικών τομέων της ΚΤΚ.

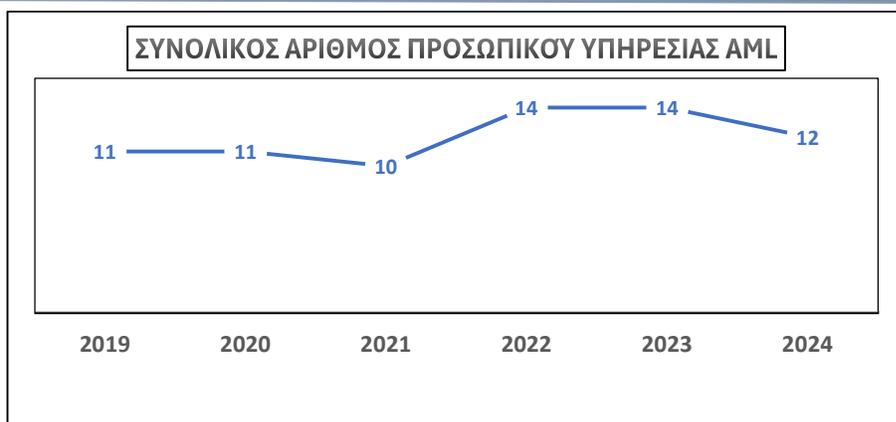
Κατά την εξεταζόμενη περίοδο, τα προϋπολογισθέντα ποσά της Υπηρεσίας AML για μη μισθολογικές δαπάνες υπερέβαιναν συστηματικά τις πραγματικές δαπάνες. Επιπλέον, τα ελεγκτικά τεκμήρια επιβεβαιώνουν ότι η διοίκηση της ΚΤΚ επέδειξε ευελιξία στην κάλυψη τεκμηριωμένων πρόσθετων αναγκών χρηματοδότησης που υπερέβαιναν τα ετήσια προϋπολογισθέντα ποσά, όταν αυτές προκύπταν.

Με βάση τα πιο πάνω, κρίνουμε ότι οι μη μισθολογικοί οικονομικοί πόροι της Υπηρεσίας AML ήταν επαρκείς για την υποστήριξη της άσκησης των εποπτικών της αρμοδιοτήτων.

3.4.2 Ανθρώπινοι πόροι

Σύμφωνα με διαπιστώσεις που καταγράφονται στην Έκθεση Αμοιβαίας Αξιολόγησης της Κύπρου από την Επιτροπή Εμπειρογνομώνων αξιολόγησης των μέτρων για το Ξέπλυμα και τη Χρηματοδότηση της Τρομοκρατίας του Συμβουλίου της Ευρώπης (Moneyval) (5ος Γύρος - Δεκ. 2019) (Έκθεση Moneyval), περίοδο κατά την οποία το προσωπικό της Υπηρεσίας AML αριθμούσε 11 άτομα, διαπιστώθηκαν ελλείψεις σε ανθρώπινους πόρους που επηρέαζαν τον όγκο και την έγκαιρη ολοκλήρωση των ελέγχων.

Η εξέταση των στοιχείων στελέχωσης για την περίοδο 2019–2024, τα οποία παρουσιάζονται στο πιο κάτω γράφημα, καταδεικνύει ότι η Υπηρεσία AML διέθετε μεταξύ 10 και 14 ισοδύναμων θέσεων πλήρους απασχόλησης, με μέσο όρο για την περίοδο ελέγχου περίπου 12,2 άτομα. Επιπλέον, η Υπηρεσία AML λάμβανε υποστήριξη από άλλες μονάδες της ΚΤΚ (κυρίως σε θέματα ελέγχων Πληροφορικής) ή από εξωτερικούς ελεγκτές για ορισμένο χρονικό διάστημα.

Πηγές: ΚΤΚ, Έκθεση Moneyval

Σημ. Τα στοιχεία αφορούν πληροφόρηση κατά τις 31 Δεκεμβρίου κάθε έτους

Τα διαθέσιμα ελεγκτικά στοιχεία συγκλίνουν στο συμπέρασμα ότι, παρά τη μικρή αύξηση του προσωπικού κατά την περίοδο ελέγχου, η στελέχωση της Υπηρεσίας δεν επαρκούσε πλήρως για την έγκαιρη και ολοκληρωμένη κάλυψη του εύρους και της έντασης των εποπτικών αναγκών AML της ΚΤΚ. Η διαπίστωση αυτή ενισχύεται και από το γεγονός ότι η σύνθεση του προσωπικού, καθ' όλη την περίοδο ελέγχου, υπολείπεται του εκτιμώμενου αριθμού που είχε προσδιοριστεί από την τότε Επικεφαλής της Υπηρεσίας AML ως αναγκαίος για την επαρκή στελέχωσή της. Ως αποτέλεσμα, επηρεαζόταν ο όγκος των επιτόπιων ελέγχων που μπορούσε να διεκπεραιώσει η Υπηρεσία στη βάση αξιολόγησης κινδύνου, σε σχέση με τη συχνότητα διενέργειας ελέγχων που προβλέπεται στο Εγχειρίδιο της Υπηρεσίας AML.

Σημειώνουμε πως, σύμφωνα με την καθοδήγηση της FATF σχετικά με τα χαρακτηριστικά ενός αποτελεσματικού πλαισίου εποπτείας βάσει κινδύνου, για την ορθή εποπτεία των δράσεων που αναλαμβάνουν τα ΠΙ για θέματα AML απαιτείται όπως η ΚΤΚ, ως εποπτική αρχή, διαθέτει στην αρμόδια Υπηρεσία επαρκείς και αναλογικούς οικονομικούς πόρους, περιλαμβανομένου και κατάλληλων ανθρώπινων πόρων. Σχετική υποχρέωση των εποπτικών αρχών προνοείται επίσης από το Άρθρο 59(6Γ) του Νόμου.

Πέραν της επίδρασης στον όγκο και την έγκαιρη ολοκλήρωση των ελέγχων, η οποία καταγράφεται στην Έκθεση Moneyval, η περιορισμένη διαθεσιμότητα πόρων ενδέχεται να περιορίζει τη φύση, τη συχνότητα και το εύρος των ελέγχων που διενεργούνται, καθώς και τη συστηματική παρακολούθηση των διορθωτικών μέτρων που λαμβάνονται από τα ΠΙ. Ως εκ τούτου, η μη επαρκής στελέχωση της Υπηρεσίας ενδέχεται να περιορίζει την πλήρη εφαρμογή της εποπτικής στρατηγικής βάσει κινδύνου, ιδίως ως προς την προσαρμογή της φύσης, της συχνότητας, του εύρους και της έντασης των ελέγχων. Η δυνατότητα προσαρμογής της εποπτικής στρατηγικής, σύμφωνα με τη αξιολόγηση κινδύνου, αποτελεί αναγκαίο στοιχείο για τη διασφάλιση της αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας του πλαισίου εποπτείας AML.

Σημειώνεται ότι, τον Σεπτέμβριο του 2025, η ΚΤΚ ξεκίνησε διαδικασία προσλήψεων για ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού της, περιλαμβανομένου για θέματα AML, η οποία βρισκόταν σε προχωρημένο στάδιο κατά τον χρόνο ετοιμασίας της παρούσας Έκθεσης, χωρίς ωστόσο να έχει ολοκληρωθεί.

Συμπέρασμα: Οι διαθέσιμοι μη μισθολογικοί οικονομικοί πόροι της Υπηρεσίας AML κρίνονται επαρκείς για την υποστήριξη της λειτουργίας της.

Αντίθετα, η ανάλυση των στοιχείων στελέχωσης καταδεικνύει ότι η στελέχωση της Υπηρεσίας παρουσίαζε περιορισμούς σε σχέση με το εύρος των εποπτικών αναγκών, γεγονός που ενδέχεται να επηρέαζε αρνητικά:

- ♦ τη φύση της εποπτικής δραστηριότητας που μπορούσε να αναληφθεί (βέλτιστος συνδυασμός επιτόπιων και εξ αποστάσεως ελέγχων).
- ♦ τη συχνότητα επιτόπιων ελέγχων.
- ♦ την έγκαιρη ολοκλήρωση εποπτικών ενεργειών.
- ♦ τη συστηματική παρακολούθηση διορθωτικών μέτρων από τα ΠΙ.

Η ενίσχυση της στελέχωσης της νεοσύστατης Διεύθυνσης AML αποτελεί σημαντική προϋπόθεση για την αποτελεσματική εφαρμογή της εποπτείας βάσει κινδύνου.

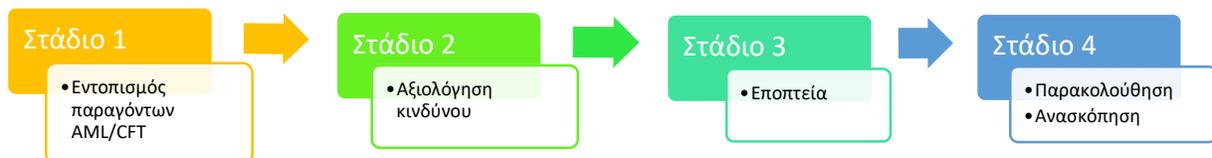
Σύσταση Ελεγκτικής Υπηρεσίας: Οι επιμέρους Υπηρεσίες της νεοσύστατης Διεύθυνσης AML να στελεχωθούν με κατάλληλο και επαρκές προσωπικό, ώστε να τηρείται το πρόγραμμα ελέγχων που εκπονείται στη βάση αξιολόγησης κινδύνου, στην απαιτούμενη συχνότητα, εύρος και ένταση εποπτείας. Το προσωπικό να τύχει κατάλληλης και συνεχούς εκπαίδευσης σε θέματα AML, ώστε να μπορεί να ανταποκρίνεται επιτυχώς στους μεταβαλλόμενους κινδύνους που αντιμετωπίζουν τα ΠΙ.

3.5 Θέμα: Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή στην πράξη της προσέγγισης εποπτείας των πιστωτικών ιδρυμάτων βασίζεται στην αξιολόγηση κινδύνων νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες;

Το Εγχειρίδιο της Υπηρεσίας AML της ΚΤΚ καθορίζει ότι εφαρμόζεται προσέγγιση με βάση τον κίνδυνο (risk-based approach). Σύμφωνα με τις Συστάσεις της FATF, η προσέγγιση εποπτείας βάσει κινδύνων, όπου η συχνότητα και η ένταση της εποπτικής δράσης προσαρμόζεται ώστε να είναι αναλογική προς τους αξιολογημένους κινδύνους, αποτελεί τη βάση για την αποδοτική κατανομή των διαθέσιμων πόρων που διαθέτουν οι επόπτες για τον αποτελεσματικό μετριασμό των κινδύνων νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ML/TF). Η εφαρμογή προσέγγισης εποπτείας βάσει κινδύνων ML/TF αποτελεί επίσης νομοθετική υποχρέωση της ΚΤΚ, εφόσον αυτή προνοείται και από το Άρθρο 59(4)(β) του Νόμου.

Για την εξέταση του μοντέλου εποπτείας της ΚΤΚ, λάβαμε υπόψη τις σχετικές Συστάσεις της FATF και των Κοινών Κατευθυντήριων Γραμμών των Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών (ESAs Joint Guidelines - ΚΚΓΕΕΑ), που αποτελούν βέλτιστες διεθνείς πρακτικές για θέματα AML, καθώς και τα αποτελέσματα της Έκθεσης Moneyval.

Οι ΚΚΓΕΕΑ καθορίζουν τα εξής τέσσερα στάδια στο πλαίσιο ενός αποτελεσματικού μοντέλου εποπτείας AML βάσει κινδύνου:

3.5.1 Εντοπισμός παραγόντων κινδύνου AML/CFT

Οι ΚΚΓΕΕΑ ορίζουν ότι οι εποπτικές αρχές, κατά την εφαρμογή προσέγγισης εποπτείας βάσει κινδύνου, θα πρέπει κατ' αρχήν να εντοπίζουν τους παράγοντες κινδύνου που επηρεάζουν τους κινδύνους AML στους οποίους εκτίθενται τα ΠΙ.

Από την εξέταση του Εσωτερικού Εγχειριδίου της ΚΤΚ και συνεντεύξεις με μέλη της Υπηρεσίας AML, προκύπτει ότι οι πηγές πληροφόρησης κινδύνων και κατανόησης εγχώριων, διεθνών, τομειακών και ατομικών παραγόντων κινδύνου στις οποίες βασίζεται η ΚΤΚ, αντιστοιχούν με το περιεχόμενο της καθοδήγησης που περιλαμβάνεται στις ΚΚΓΕΕΑ. Συναφώς σημειώνουμε ότι, σύμφωνα με την Έκθεση Moneyval, η κατανόηση της ΚΤΚ επί των κινδύνων AML κρίνεται από καλή έως πολύ καλή.

Σε σχέση με τις πηγές πληροφόρησης και καθοδήγηση για την εφαρμογή εποπτείας, η ΚΤΚ αντλεί πληροφόρηση, μεταξύ άλλων, από Εθνικές και Υπερεθνικές Αξιολογήσεις Κινδύνων, τη ΜΟΚΑΣ, την Αστυνομία και διεθνείς φορείς, ενώ συλλέγει ποσοτικά/ποιοτικά δεδομένα για πελάτες, συναλλαγές, γεωγραφική διασπορά, πηγή κεφαλαίων και άλλα.

Για την αποδοτική διαχείριση των εποπτικών πόρων, είναι απαραίτητο η πληροφόρηση για παράγοντες κινδύνων να είναι επίκαιρη. Στο πλαίσιο αυτό σημειώνουμε ότι η Εθνική Αξιολόγηση Κινδύνων ML/TF (ΕΑΚ), η οποία, σύμφωνα με την FATF, αποτελεί μια σημαντική πηγή πληροφόρησης εγχώριων κινδύνων, ολοκληρώθηκε το 2017 και δεν έχει επικαιροποιηθεί μέχρι σήμερα. Σύμφωνα με τον Νόμο, μια εκ των αρμοδιοτήτων της Συμβουλευτικής Αρχής, στην οποία η ΚΤΚ είναι μέλος, είναι και ο συντονισμός των αρμόδιων αρχών του Δημοσίου για την εκτίμηση και επικαιροποίηση κινδύνων ML/TF. Όπως επεξηγείται περαιτέρω και στο ερώτημα 5.1. πιο κάτω, η παρέλευση μεγάλου χρονικού διαστήματος από την πρώτη έκδοσή της, καθιστά τα στοιχεία στα οποία βασίστηκε η ΕΑΚ, παρωχημένα, γεγονός που μειώνει τη σχετικότητα της συγκεκριμένης πηγής πληροφόρησης για σκοπούς κατανόησης των εγχώριων κινδύνων ML/TF από τις εποπτικές αρχές. Η ΚΤΚ χρησιμοποιεί και άλλες μεθόδους κατανόησης των εγχώριων

παραγόντων κινδύνου που αντιμετωπίζουν τα ΠΙ, μειώνοντας κατ' αυτό τον τρόπο την εξάρτησή της από την ΕΑΚ.

Αναφορικά με την πρόοδο αναθεώρησης της ΕΑΚ, σύμφωνα με ενημέρωση που λάβαμε από το Υπουργείο Οικονομικών, το οποίο κατέχει τη θέση του συμπροέδρου της Συμβουλευτικής Αρχής, αυτή αναμενόταν να ξεκινήσει τον Ιανουάριο του 2026 και να ολοκληρωθεί περί το τέλος του ίδιου έτους.

3.5.2 Αξιολόγηση κινδύνου

Οι ΚΚΓΕΕΑ ορίζουν ότι οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να αξιολογούν το βαθμό στον οποίο το κάθε ΠΙ υπόκειται στους παράγοντες εγγενούς κινδύνου που εντοπίστηκαν στο προηγούμενο στάδιο και κατά πόσο τα συστήματα και διαδικασίες για AML που διαθέτουν, αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά τους κινδύνους αυτούς. Περαιτέρω, οι εποπτικές αρχές, ενδεχομένως μέσω της στάθμισης των κινδύνων και των ασφαλιστικών δικλίδων, καθορίζουν ένα ολικό προφίλ κινδύνου για κάθε ΠΙ, για σκοπούς συγκρισιμότητας μεταξύ τους και ενημέρωσης των μετέπειτα δράσεων εποπτείας τους.

Για σκοπούς ετοιμασίας ατομικών αξιολογήσεων κινδύνων ML/TF των ΠΙ, η ΚΤΚ αξιοποιεί εξειδικευμένο εργαλείο (Risk Matrix Tool), το οποίο δημιουργήθηκε το 2014 με την τεχνική συνδρομή του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου. Το εν λόγω εργαλείο προσφέρει ένα αναλυτικό πλαίσιο αξιολόγησης του βαθμού κινδύνου ML/TF ενός ΠΙ, ενσωματώνοντας ποσοτικούς (π.χ. πληροφόρηση για συναλλαγές με μετρητά, Πολιτικώς Εκτεθειμένα Πρόσωπα (ΠΕΠ), λογαριασμούς ανταπόκρισης κ.α.) και ποιοτικούς παράγοντες (π.χ. δομή, διοίκηση) που σχετίζονται με τους κινδύνους ML/TF, καθώς και παράγοντες μετριασμού κινδύνου, περιλαμβανομένων στοιχείων κανονιστικής συμμόρφωσης. Το αποτέλεσμα της πιο πάνω διεργασίας είναι η κατάταξη των ΠΙ με βάση τον κίνδυνο σε κατηγορίες εντός του εύρους Πολύ Χαμηλός Κίνδυνος έως Πολύ Υψηλός Κίνδυνος.

Το εργαλείο τροφοδοτείται κάθε έξι μήνες με δεδομένα και πληροφορίες που υποβάλλονται από τα ΠΙ, καθώς και μετά την ολοκλήρωση επιτόπιας επιθεώρησης, ή όταν εντοπίζεται νέος κίνδυνος κατά την εξ αποστάσεως εποπτεία.

Σύμφωνα με την Έκθεση Moneyval, η χρήση του εργαλείου είχε σημαντική, θετική επίδραση στην κατανόηση και εποπτεία της ΚΤΚ. Στην ίδια Έκθεση καταγράφονται ταυτόχρονα και συγκεκριμένες επισημάνσεις για την περαιτέρω βελτίωση του εργαλείου. Η επικαιροποίηση του εργαλείου, ως προς τη μεθοδολογία και τους μαθηματικούς τύπους που χρησιμοποιεί, κατά το 2022, καθώς και η υιοθέτηση Συνοπτικών Εκθέσεων (Executive Summaries) που αποτυπώνουν, πέραν της ποσοτικής πληροφόρησης από το εργαλείο, ποιοτικά στοιχεία προς αποκόμιση μιας ευρείας εικόνας για τους κινδύνους ML/TF που αντιμετωπίζει το κάθε ΠΙ, συνιστούν σημαντικές βελτιωτικές ενέργειες από πλευράς ΚΤΚ.

Σημειώνουμε ταυτόχρονα ότι οι παράμετροι και οι συντελεστές στάθμισης (weights) του εργαλείου, που συνδυαστικά επηρεάζουν σε ουσιαστικό βαθμό την τελική αξιολόγηση κινδύνου κάθε ΠΙ, δεν έτυχαν επανεξέτασης. Επιπλέον, στην Έκθεση Moneyval καταγράφεται η εισήγηση για πιθανή προσαρμογή του

εργαλείου ώστε να διασφαλίζεται ότι δεν προκύπτει υπερβολική επίδραση του μεγέθους ενός ΠΙ στην αξιολόγηση κινδύνου. Η περιοδική επικαιροποίηση και αξιολόγηση όλων των στοιχείων του εργαλείου που επηρεάζουν ουσιωδώς το αποτέλεσμα αξιολόγησης ενδείκνυται, ώστε οι παράμετροι του εργαλείου να αντανakλούν τις τρέχουσες απειλές ML/TF που αντιμετωπίζουν τα ΠΙ, προς ορθή αποτύπωση του προφίλ κινδύνου τους και συνακόλουθη αναλογική εποπτική αντιμετώπιση και αποδοτική κατανομή των εποπτικών πόρων της ΚΤΚ.

Η ΚΤΚ μας ενημέρωσε ότι βρίσκεται σε επαφή με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο για την επικαιροποίηση του εργαλείου αξιολόγησης κινδύνων. Πρόθεση είναι όπως η επικαιροποιημένη έκδοση του εργαλείου αξιολόγησης κινδύνου λάβει υπόψη και την καθοδήγηση που θα είναι διαθέσιμη από τη νέα Ευρωπαϊκή Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Παράνομες Δραστηριότητες και Χρηματοδότηση της Τρομοκρατίας (Anti-Money Laundering Authority - AMLA).

3.5.3 Εποπτεία

Σύμφωνα με τις ΚΚΓΕΕΑ, η αξιολόγηση κινδύνου θα πρέπει να αποτελεί τη βάση για τη διαμόρφωση της εποπτικής στρατηγικής για κάθε ΠΙ και για τον τραπεζικό τομέα στο σύνολό του. Η γενική αρχή είναι ότι εποπτευόμενοι υψηλότερου κινδύνου υπόκεινται σε πιο συχνή και πιο παρεμβατική εποπτεία, ενώ η κατηγοριοποίηση κινδύνου δύναται να επηρεάσει επίσης τη φύση, το εύρος, τη συχνότητα και την ένταση της εποπτείας.

Η ΚΤΚ, υιοθετώντας την πιο πάνω καθοδήγηση και αρχές, χρησιμοποιεί εξ αποστάσεως εποπτεία, αξιοποιώντας και αναλύοντας αναφορές και εκθέσεις που υποβάλλονται από τα ΠΙ σε καθιερωμένη περιοδική βάση, ενώ διενεργεί επιτόπιους ελέγχους (πλήρους εύρους, θεματικούς, ειδικούς, προγραμματισμένους ή έκτακτους), η συχνότητα των οποίων καθορίζεται στο Εγχειρίδιο της Υπηρεσίας AML, στη βάση της αξιολόγησης κινδύνου και της σημαντικότητας του ΠΙ.

Για την υλοποίηση της εποπτικής στρατηγικής, η Υπηρεσία AML της ΚΤΚ καταρτίζει ετήσιο πρόγραμμα εποπτείας, βάσει των αποτελεσμάτων αξιολόγησης κινδύνων που προκύπτουν από τη χρήση του εργαλείου αξιολόγησης κινδύνων και των πληροφοριών που περιλαμβάνονται στις Συνοπτικές Εκθέσεις, οι οποίες ετοιμάζονται στο πλαίσιο της εξ αποστάσεως εποπτείας.

Η εσωτερική καθοδήγηση της ΚΤΚ αναφέρει ότι ο ετήσιος προγραμματισμός επιτόπιων ελέγχων βασίζεται σε αξιολόγηση κινδύνου, όμως η υλοποίηση της εποπτικής δραστηριότητας δύναται να επηρεάζεται και από άλλους παράγοντες, όπως η διαθεσιμότητα πόρων και η ανάγκη αντιμετώπισης έκτακτων εξελίξεων. Σημειώνουμε πως η δυνατότητα προσαρμογής του εποπτικού πλάνου για την έγκαιρη ανταπόκριση σε αναδυόμενους κινδύνους συνάδει με την καθοδήγηση που περιλαμβάνεται στις ΚΚΓΕΕΑ. Ωστόσο, η αναφορά στη διαθεσιμότητα πόρων ως παράγοντα που επηρεάζει την εφαρμογή του προγραμματισμού, δεν φαίνεται να ευθυγραμμίζεται πλήρως με τη διεθνή καθοδήγηση, σύμφωνα με την οποία οι εποπτικές αρχές οφείλουν να διασφαλίζουν την κατανομή επαρκών εποπτικών πόρων

για κάθε εποπτευόμενο ίδρυμα, κατά τρόπο αναλογικό προς το προφίλ κινδύνου του, καθώς και για το σύνολο του εποπτευόμενου τομέα.

Από την επισκόπηση των ελεγκτικών στοιχείων που συλλέξαμε, προέκυψαν ενδείξεις ότι η διαθεσιμότητα ανθρώπινων πόρων επηρέασε, στην πράξη, αρνητικά τον προγραμματισμό εργασιών της Υπηρεσίας AML, ενώ επιπρόσθετα παρατηρήθηκε ότι η ελάχιστη συχνότητα επιτόπιων ελέγχων που προβλέπεται στο Εγχειρίδιο της Υπηρεσίας AML δεν τηρήθηκε σε όλες τις περιπτώσεις.

Μέρος της απόκλισης που παρατηρήθηκε, σε σχέση με την ελάχιστη συχνότητα επιτόπιων ελέγχων που προβλέπεται στο Εγχειρίδιο της Υπηρεσίας AML, αποδόθηκε σε απρόβλεπτες εξελίξεις, όπως την πανδημία Covid-19, καθώς και την ανάγκη προσαρμογής του εποπτικού προγραμματισμού προς αντιμετώπιση αναδυόμενων κινδύνων (π.χ. δυσμενείς δημοσιογραφικές αναφορές). Η κατανομή των εποπτικών πόρων που διέθετε η Υπηρεσία AML κατά τρόπο ώστε να ανταποκριθεί και να αντιμετωπίσει αναδυόμενους κινδύνους, αποτελεί θετικό στοιχείο διαχείρισης.

Ωστόσο, διαπιστώσαμε ότι η απόκλιση δεν περιοριζόταν σε μία μόνο επηρεασμένη περίοδο προγραμματισμού και ότι ο όγκος των επιτόπιων ελέγχων ήταν συνολικά μειωμένος σε σχέση με το τι θα αναμενόταν βάσει των προνοιών του Εγχειρίδιου της Υπηρεσίας AML, καθώς και ενός πλαισίου περιεκτικής εποπτείας βάσει κινδύνου. Η εν λόγω πρακτική ενδέχεται να συνδέεται με ζητήματα επάρκειας ανθρώπινων πόρων, διαπίστωση η οποία υποστηρίζεται από σχετικές παρατηρήσεις που καταγράφονται και στην Έκθεση Moneyval.

Παρόλο ότι η επίδραση της απόκλισης αυτής, στο συνολικό πλαίσιο διαχείρισης κινδύνου, ήταν μειωμένη σε κάποιο βαθμό από τη διενέργεια της εξ αποστάσεως εποπτείας, η τήρηση της ελάχιστης συχνότητας επιτόπιων ελέγχων κρίνεται αναγκαία, ιδίως για ΠΙ υψηλού κινδύνου, καθώς σύμφωνα με τις ΚΚΓΕΕΑ, η εξ αποστάσεως εποπτεία ενδέχεται να μην επαρκεί από μόνη της σε τέτοιες περιπτώσεις. Επιπρόσθετα, μέσω των επιτόπιων ελέγχων η ΚΤΚ μπορεί να διενεργεί μια πιο ενδελεχή επισκόπηση της εφαρμογής των δικλίδων ασφαλείας των ΠΙ μέσω δειγματοληπτικών ελέγχων, να επαληθεύει το προφίλ κινδύνου του ΠΙ, να το προσαρμόζει αν χρειάζεται και να επιβεβαιώνει την ορθή και έγκαιρη εφαρμογή διορθωτικών ενεργειών από τα ΠΙ, σε ανταπόκριση προς εποπτικά ευρήματα ή εισηγήσεις της ΚΤΚ.

3.5.4 Παρακολούθηση και ανασκόπηση

Σύμφωνα με τις ΚΚΓΕΕΑ, η εποπτεία βάσει κινδύνου δεν είναι μια στατική διαδικασία, αλλά απαιτεί συνεχή παρακολούθηση και αναπροσαρμογή. Γι' αυτό, οι αξιολογήσεις κινδύνου, η στρατηγική εποπτείας και τα εποπτικά σχέδια θα πρέπει να επανεξετάζονται σε τακτά χρονικά διαστήματα, αλλά και όταν προκύψουν σημαντικές αλλαγές.

Από την επισκόπηση των ελεγκτικών στοιχείων που συλλέξαμε, επιβεβαιώσαμε ότι η ΚΤΚ παρακολουθεί παράγοντες αναδυόμενων κινδύνων, επικαιροποιεί τις Συνοπτικές Εκθέσεις της και προσαρμόζει, στην πράξη, το εποπτικό της πλάνο προς αντιμετώπισή τους. Επιπλέον επιβεβαιώσαμε την περιοδική

αναθεώρηση του Εγχειριδίου της Υπηρεσίας AML, καθώς και τη μερική αναθεώρηση του εργαλείου αξιολόγησης κινδύνων, σε ανταπόκριση προς κάποιες από τις σχετικές επισημάνσεις που περιλαμβάνονται στην Έκθεση Moneyval.

Πέραν των πιο πάνω, σημειώνουμε πως, σύμφωνα με τις ΚΚΓΕΕΑ, οι εποπτικές αρχές οφείλουν να εξετάζουν περιοδικά κατά πόσο οι διαθέσιμοι εποπτικοί πόροι παραμένουν αναλογικοί προς τους κινδύνους AML, ώστε το μοντέλο εποπτείας βάσει κινδύνου να επιτυγχάνει τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα. Στη βάση προηγούμενων διαπιστώσεών μας, αναφορικά με τη διαθεσιμότητα ανθρωπίνων πόρων, παρατηρήθηκε απόκλιση ως προς την πιο πάνω καθοδήγηση.

Αναφορικά με τη λογοδοσία σε σχέση με την παρακολούθηση και ανασκόπηση του εποπτικού πλαισίου, οι ΚΚΓΕΕΑ προβλέπουν πως η ανώτερη διοίκηση των εποπτικών αρχών θα πρέπει να έχει επαρκή κατανόηση των κινδύνων AML που επηρεάζουν τον χρηματοοικονομικό τομέα και τους υπό-τομείς του και να ενημερώνεται συχνά για τις εποπτικές δράσεις και το αποτέλεσμά τους. Τα ελεγκτικά τεκμήρια που συλλέξαμε επιβεβαιώνουν ότι, καθ' όλη την περίοδο που καλύφθηκε από τον έλεγχο, ο Υπεύθυνος της αρμόδιας Διεύθυνσης της ΚΤΚ ενημερωνόταν για θέματα προγραμματισμού εργασιών και της προόδου των ελεγκτικών δράσεων, ωστόσο δεν τεκμηριωνόταν σε όλες τις περιπτώσεις εγγράφως η ενημέρωση και παρακολούθηση από την ανώτατη διοίκηση, αν και η ΚΤΚ παρείχε διαβεβαιώσεις ότι ο Διοικητής τύγχανε προφορικής ενημέρωσης από τον αρμόδιο Προϊστάμενο σε τακτά χρονικά διαστήματα.

Σημειώνουμε παράλληλα ότι, ελεγκτικά τεκμήρια που αφορούν περίοδο μεταγενέστερη της περιόδου ελέγχου, καταδεικνύουν την εκπόνηση σχεδίου δράσεων AML υπό την ευθύνη ενός εκ των Εκτελεστικών Συμβούλων της ΚΤΚ, με καθορισμένες ενέργειες, χρονοδιαγράμματα και παρακολούθηση υλοποίησης σε μηνιαία βάση, υποδηλώνοντας βελτίωση της τεκμηρίωσης των εσωτερικών διαδικασιών παρακολούθησης από την ανώτατη διοίκηση.

Συμπέρασμα. Η ΚΤΚ εφαρμόζει προσέγγιση εποπτείας βάσει κινδύνου, η οποία βασίζεται σε πολλαπλές πηγές πληροφόρησης και ευθυγραμμίζεται σε μεγάλο βαθμό με τις διεθνείς κατευθυντήριες γραμμές της FATF και των Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών. Ωστόσο, η Εθνική Αξιολόγηση Κινδύνων ML/TF, η οποία αποτελεί βασικό εργαλείο κατανόησης των εγχώριων κινδύνων, δεν έχει επικαιροποιηθεί από το 2017. Η αναθεώρησή της, η οποία έχει προσφάτως δρομολογηθεί, αναμένεται να ενισχύσει περαιτέρω τη συνοχή και τεκμηρίωση της εποπτείας βάσει κινδύνου.

Η αξιολόγηση κινδύνων ML/TF διενεργείται με τη χρήση εξειδικευμένου εργαλείου το οποίο αναπτύχθηκε με την τεχνική συνδρομή του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, συμβάλλοντας ουσιαστικά στην κατανόηση και παρακολούθηση των σχετικών κινδύνων από την ΚΤΚ. Η ΚΤΚ έχει προβεί σε ενέργειες περαιτέρω ενίσχυσης του εργαλείου, λαμβάνοντας υπόψη εισηγήσεις που περιλαμβάνονται στην Έκθεση Moneyval. Παρά ταύτα, το εργαλείο χρήζει επικαιροποίησης σε ορισμένες πτυχές, προκειμένου να διατηρήσει την αποτελεσματικότητά του στο πλαίσιο εποπτείας βάσει κινδύνου, ενώ προς το σκοπό αυτό η ΚΤΚ βρίσκεται σε επαφή με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.

Η ΚΤΚ εφαρμόζει την καθοδήγηση της FATF ως προς τη χρήση τόσο επιτόπιας όσο και εξ αποστάσεως εποπτείας, καθώς και ως προς την προσαρμογή του εύρους, της συχνότητας και της έντασης της εποπτείας, στο πλαίσιο της συνολικής εποπτικής στρατηγικής της. Ωστόσο, η πρακτική εφαρμογή της διενέργειας επιτόπιων ελέγχων παρουσίασε αποκλίσεις από τις πρόνοιες του Εγχειριδίου AML και από τον ετήσιο προγραμματισμό ελέγχων βάσει κινδύνου, κυρίως λόγω περιορισμών στη διαθεσιμότητα ανθρώπινων πόρων της Υπηρεσίας AML.

Παράλληλα, η ΚΤΚ προσαρμόζει το ελεγκτικό της πλάνο όταν παρατηρούνται σημαντικές εξελίξεις στο εποπτικό περιβάλλον, ενώ η τεκμηρίωση της εσωτερικής παρακολούθησης της υλοποίησης του ελεγκτικού προγραμματισμού από την ανώτατη διοίκηση ενισχύθηκε σε μεταγενέστερο στάδιο της περιόδου ελέγχου.

Συστάσεις Ελεγκτικής Υπηρεσίας:

(α) Ολοκλήρωση της επικαιροποίησης της Εθνικής Αξιολόγησης Κινδύνου, η οποία δρομολογήθηκε τον Ιανουάριο 2026, το συντομότερο.

(β) Επικαιροποίηση του εργαλείου αξιολόγησης κινδύνων, ώστε να αντιμετωπιστούν πλήρως οι σχετικές επισημάνσεις/αδυναμίες που καταγράφονται στην Έκθεση Moneyval, λαμβάνοντας υπόψη την καθοδήγηση και μεθοδολογία που αναμένεται να υιοθετήσει η AMLA. Ο σχεδιασμός επικαιροποίησης του εργαλείου να λαμβάνει υπόψη και να παρέχει δυνατότητες για ενσωμάτωση αλλαγών που κρίνονται απαραίτητες λόγω αλλαγής στις συνθήκες, π.χ. μέσω της αναθεωρημένης Εθνικής Αξιολόγησης Κινδύνου.

(γ) Διασφάλιση ότι η εφαρμογή, στην πράξη, της εποπτικής δραστηριότητας, σε σχέση με τη συχνότητα και προτεραιότητα για διενέργεια επιτόπιων ελέγχων βάσει αξιολόγησης κινδύνου, συνάδει με την εσωτερική μεθοδολογία. Να εξεταστεί και εφόσον χρειάζεται, να αναθεωρηθεί το Εγχειρίδιο της Υπηρεσίας AML.

(δ) Αξιοποίηση των αυξημένων ανθρώπινων πόρων που θα προκύψουν από τη διαδικασία προσλήψεων και του αναθεωρημένου μοντέλου αξιολόγησης κινδύνων, προς ενίσχυση του προγράμματος επιτόπιων ελέγχων, ώστε να διασφαλιστεί ότι η εποπτεία βάσει κινδύνου είναι κατάλληλη και περιεκτική.

3.6 Θέμα: Η ΚΤΚ εφαρμόζει αποδοτικές εσωτερικές διαδικασίες για τη διενέργεια επιτόπιων ελέγχων για θέματα AML, με επαρκή τεκμηρίωση των ευρημάτων, ώστε να διασφαλίζεται η διαφάνεια και η ποιότητα των ενεργειών της;

Για να απαντήσουμε το πιο πάνω ερώτημα εξετάσαμε τη διαδικασία προγραμματισμού, εκτέλεσης και ολοκλήρωσης επιτόπιου ελέγχου η οποία καταγράφεται στο Εγχειρίδιο της Υπηρεσίας AML και την

εφαρμογή της στην πράξη, μέσω επισκόπησης, σε δειγματοληπτική βάση, των εποπτικών φακέλων ελέγχου που διενήργησε η ΚΤΚ σε τρία ΠΙ εντός της περιόδου ελέγχου.

Κατά το στάδιο προγραμματισμού επιτόπιου ελέγχου, καταρτίζεται από τον Υπεύθυνο Αποστολής σημείωμα ελέγχου στο οποίο καθορίζονται οι στόχοι, το εύρος και η μεθοδολογία του ελέγχου, το οποίο εγκρίνεται από την Επικεφαλής της Υπηρεσίας AML. Στη συνέχεια αποστέλλεται στο ΠΙ επιστολή γνωστοποίησης για έναρξη επιτόπιου ελέγχου, με την οποία ζητούνται συγκεκριμένα στοιχεία.

Κατά τη διεξαγωγή των επιτόπιων ελέγχων στα ΠΙ, εφαρμόζονται τυποποιημένα και αναλυτικά προγράμματα ελέγχου, τα οποία αναπτύχθηκαν με την τεχνική συνδρομή του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και αναθεωρήθηκαν από την Υπηρεσία AML, βάσει της εποπτικής εμπειρίας της περιόδου 2014–2024. Τα διαθέσιμα προγράμματα ελέγχου καλύπτουν αριθμό σημαντικών πτυχών της δομής και λειτουργίας των ΠΙ σχετικά με θέματα AML, όπως αξιολόγηση κινδύνου, μηχανογραφικά συστήματα, διαδικασίες δέουσας επιμέλειας, αναφορά ύποπτων συναλλαγών και άλλα. Η χρήση των εν λόγω προγραμμάτων συμβάλλει στην ομοιομορφία, συνέπεια, πληρότητα και τεκμηρίωση των εποπτικών ευρημάτων. Από δειγματοληπτική επισκόπηση που διενεργήσαμε, επιβεβαιώσαμε επιπρόσθετα την προσαρμογή, από τον Υπεύθυνο Αποστολής, του τυποποιημένου προγράμματος ελέγχου στα δεδομένα του συγκεκριμένου ΠΙ που αφορά ο έλεγχος, ώστε να συνάδει με τη στόχευση που καταγράφηκε στο σημείωμα ελέγχου.

Με την ολοκλήρωση των επιτόπιων ελεγκτικών διαδικασιών, ο Υπεύθυνος Αποστολής διενεργεί επισκόπηση επί της ελεγκτικής εργασίας και συντάσσεται έκθεση προκαταρκτικών ευρημάτων. Η έκθεση αυτή αποτελεί εσωτερικό έγγραφο εργασίας, δεν κοινοποιείται στο εποπτευόμενο ίδρυμα και χρησιμοποιείται αποκλειστικά ως βάση για εσωτερική συζήτηση μεταξύ των ελεγκτών και τους Επικεφαλής της Υπηρεσίας AML και του Τμήματος. Σύμφωνα με την ΚΤΚ, η εσωτερική αυτή διεργασία που ακολουθείται διασφαλίζει τη συνέπεια, διαφάνεια και ίση μεταχείριση των εποπτευόμενων της Υπηρεσίας AML. Ακολούθως, πραγματοποιείται συνάντηση εξόδου μεταξύ των αρμόδιων στελεχών της Υπηρεσίας AML και του ΠΙ για παρουσίαση των βασικών ευρημάτων, κατά την οποία το ΠΙ έχει τη δυνατότητα να εκφράσει τις απόψεις του και να υποβάλει πρόσθετες πληροφορίες που θεωρεί σχετικές με τα ευρήματα.

Στη συνέχεια, ετοιμάζεται εκ πρώτης όψεως επιστολή (Prima Facie Letter) με τα ευρήματα/αδυναμίες που προέκυψαν, η οποία τυγχάνει επισκόπησης από τις νομικές υπηρεσίες της ΚΤΚ και ακολούθως υποβάλλεται στο Διοικητή της ΚΤΚ για έγκριση. Η επιστολή κοινοποιείται στο ΠΙ για κατ' αρχήν σχόλια και τυχόν πρόσθετη πληροφόρηση. Ακολούθως, μετά την αξιολόγηση της πληροφόρησης από την ΚΤΚ, ετοιμάζεται δεύτερη επιστολή με την τελική θέση της ΚΤΚ, η οποία, κατόπιν νομικού ελέγχου και έγκρισης από τον Διοικητή της ΚΤΚ, αποστέλλεται στο ΠΙ για τυχόν καταληκτικά σχόλια, πριν λάβει η ΚΤΚ τελικές αποφάσεις. Η διαδικασία του επιτόπιου ελέγχου ολοκληρώνεται με την έκδοση Τελικής Απόφασης, η οποία δύναται να περιλαμβάνει την επιβολή κυρώσεων ή την έκδοση προειδοποίησης, ενώ

και στις δυο περιπτώσεις απαιτείται υποβολής σχεδίου διορθωτικών ενεργειών εντός καθορισμένου χρονικού πλαισίου.

Η πιο πάνω διαδικασία παρατίθεται στο πιο κάτω διάγραμμα:

Από την επισκόπηση που διενεργήσαμε στους εποπτικούς φακέλους για το δείγμα ελέγχου, προέκυψαν τα ακόλουθα:

- ♦ **Πληρότητα ευρημάτων:** Οι εποπτικές εκθέσεις περιλαμβάνουν όλες τις αδυναμίες ή ενδεχόμενες παραβιάσεις του κανονιστικού πλαισίου που εντοπίστηκαν και επαληθεύτηκαν από την εσωτερική επισκόπηση και τον νομικό έλεγχο, όπως καταγράφονται στα φύλλα εργασίας, ανεξάρτητα από την πιθανή επίδρασή τους.
- ♦ **Ιχνηλασιμότητα εποπτικών συμπερασμάτων:** Η συνολική πληροφόρηση που περιλαμβάνεται στους εποπτικούς φακέλους επιτρέπει την ανεξάρτητη επαλήθευση της εποπτικής διαδικασίας και των αποτελεσμάτων της ελεγκτικής εργασίας. Η ελεγκτική εργασία είναι καλής ποιότητας και τα εποπτικά ευρήματα υποστηρίζονται γενικά από επαρκή ελεγκτικά τεκμήρια, αν και τα ευρήματα

ποιοτικής φύσης, αναμενόμενα, ενδέχεται να ενέχουν σε κάποιο βαθμό το στοιχείο υποκειμενικής κρίσης.

- ♦ **Συνέπεια και τεκμηρίωση επιστολών:** Η δομή των εσωτερικών σημειωμάτων και επίσημων επιστολών παρουσιάζει εσωτερική συνέπεια και τεκμηρίωση. Για κάθε περιοχή ελέγχου ή παρατήρηση, παρατίθενται αρχικά οι σχετικές πρόνοιες του Νόμου και στη συνέχεια το εύρημα ελέγχου, παρέχοντας άμεση σύνδεση του ευρήματος με τον συγκεκριμένο κανόνα ή άρθρο του Νόμου που ενδεχομένως να έχει παραβιαστεί. Οι εποπτικές επιστολές υπό μορφή Απόφασης περιλαμβάνουν επιπρόσθετα τη θέση του ΠΙ ως προς την ενδεχόμενη παραβίαση, την αξιολόγηση της θέσης αυτής από την ΚΤΚ και την υιοθέτηση ή απόρριψή της. Το λεκτικό που υιοθετείται είναι κατανοητό και θεσμικά κατάλληλο.
- ♦ **Έγκαιρη ολοκλήρωση ελέγχων και λήψη τελικής απόφασης:** Από την εξέταση του χρονοδιαγράμματος από την έναρξη του ελέγχου μέχρι και την έκδοση Τελικής Απόφασης, προκύπτει ότι η όλη διαδικασία, όπως εφαρμόζεται από την ΚΤΚ, απαιτεί σημαντικό χρονικό διάστημα, που στο δείγμα ελέγχου κυμάνθηκε μεταξύ έξι μηνών μέχρι πέραν των δυο ετών. Παρά το ότι η νομική υποχρέωση της ΚΤΚ να δώσει την ευκαιρία στο εποπτευόμενο πρόσωπο να ακουστεί δημιουργεί πρόσθετα διαδικαστικά βήματα που συνεπάγονται αυξημένο χρόνο ολοκλήρωσης της διαδικασίας επιτόπιου ελέγχου, από την παρακολούθηση των χρονικών οροσήμων στο δείγμα φακέλων επιτόπιων ελέγχων που επιλέχθηκε, διαπιστώσαμε ότι το σημαντικότερο μερίδιο της όποιας χρονικής καθυστέρησης οφείλεται στις διαδικασίες που εφάρμοζε η ΚΤΚ, οι οποίες ενδεχομένως να επηρεάστηκαν και από τα θέματα περιορισμένης διαθεσιμότητας ανθρωπίνων πόρων που αναφέρθηκαν προηγουμένως. Συναφώς αναφέρουμε ότι και στην Έκθεση Moneyval καταγράφηκε η ανάγκη βελτιστοποίησης των εσωτερικών διαδικασιών της ΚΤΚ, για την ταχύτερη έκδοση αποφάσεων και επιβολή διοικητικών μέτρων.

Θεωρούμε ότι η έγκαιρη κοινοποίηση των εποπτικών ευρημάτων στα ΠΙ, καθώς και η ολοκλήρωση της διαδικασίας επιτόπιου ελέγχου και επιβολής εποπτικών μέτρων σε ταχύτερο χρόνο θα παρείχε μια πιο αναλογική σύνδεση μεταξύ της κανονιστικής απόκλισης που παρατηρήθηκε και των αντίστοιχων διοικητικών μέτρων που επιβλήθηκαν, συμβάλλοντας στην ενίσχυση της συνολικής αποτελεσματικότητας και αξιοπιστίας της ΚΤΚ ως εποπτικής αρχής. Ως εκ τούτου, η πρακτική που υιοθέτησε η ΚΤΚ τα τελευταία τρία χρόνια για την αποστολή των ευρημάτων που περιλαμβάνονται στην παρουσίαση της συνάντησης εξόδου υπό μορφή επιστολής, επιτρέποντας κατ' αυτό τον τρόπο στο εποπτευόμενο ΠΙ να προβεί αμέσως σε διορθωτικές δράσεις, αναγνωρίζεται ως θετική ενέργεια, χωρίς όμως να αντιμετωπίζει ολιστικά το ζήτημα.

Συμπέρασμα. Η εφαρμογή τυποποιημένων προγραμμάτων ελέγχου, η διαδικασία επισκόπησης, περιλαμβανομένου νομικού ελέγχου που υιοθετεί η ΚΤΚ και η σύνδεση ευρήματος-κανονιστικού πλαισίου, συμβάλλουν στην ποιότητα και την επάρκεια της αιτιολόγησης των εποπτικών παρεμβάσεων της ΚΤΚ. Επιπλέον, η υιοθέτηση της διοικητικής διαδικασίας κυρώσεων, όπου παρέχεται στο

εποπτευόμενο ΠΙ το δικαίωμα να εκφράσει τις θέσεις του και να παρέχει πληροφόρηση επί των ευρημάτων, σε πολλαπλά στάδια της διαδικασίας, μειώνει τους κινδύνους αμφισβήτησης των τελικών εποπτικών ευρημάτων.

Παράλληλα, η διαδικασία επιτόπιου ελέγχου, από την έναρξη του ελέγχου μέχρι την έκδοση τελικής απόφασης, είναι χρονοβόρα και περιλαμβάνει πολλά στάδια. Μέρος της καθυστέρησης που προέκυψε οφειλόταν στη νομική υποχρέωση της ΚΤΚ να δίνει την ευκαιρία στο εποπτευόμενο πρόσωπο να ακουστεί, όμως το σημαντικότερο μερίδιο χρόνου που απαιτήθηκε μέχρι τη λήψη Τελικής Απόφασης για τις περιπτώσεις που περιλήφθηκαν στο δείγμα ελέγχου μας, οφειλόταν σε εσωτερικές διαδικασίες της ΚΤΚ.

Η ΚΤΚ εξέφρασε την πεποίθηση ότι, μέσω της πρόσφατης αναδιοργάνωσης, η οποία προάγει την καλύτερη κατανομή του προσωπικού και διαχωρισμό των δράσεων για θέματα AML και προνοεί για πιο εξειδικευμένη υποστήριξη από την εσωτερική νομική ομάδα της ΚΤΚ, θα μειωθεί ο χρόνος που απαιτείται μεταξύ της έναρξης και ολοκλήρωσης επιτόπιων ελέγχων και της έκδοσης τελικής απόφασης.

Συστάσεις Ελεγκτικής Υπηρεσίας:

- (α) Αναθεώρηση/επικαιροποίηση των τυποποιημένων προγραμμάτων ελέγχου που χρησιμοποιεί η ΚΤΚ, ώστε αυτά να αντισταθμίζουν τους τρέχοντες κινδύνους και τις απαιτήσεις του θεσμικού πλαισίου. Εφόσον η ΚΤΚ συμφωνήσει με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο για την αναθεώρηση του εργαλείου αξιολόγησης κινδύνου, να περιλάβει στο αντικείμενο εργασίας και την αναθεώρηση των προγραμμάτων ελέγχου.
- (β) Αξιολόγηση, εντός εύλογου χρονικού διαστήματος, της αποδοτικότητας των εσωτερικών διαδικασιών που διαμορφώθηκαν στο πλαίσιο της πρόσφατης αναδιοργάνωσης και αφορούν στη διενέργεια επιτόπιων ελέγχων, με στόχο τη βελτιστοποίηση της διαδικασίας λήψης αποφάσεων και επιβολής διοικητικών μέτρων, ώστε οι σχετικές αποφάσεις να εκδίδονται σε ταχύτερο χρόνο. Η αξιολόγηση μπορεί να διενεργηθεί είτε εσωτερικά από κατάλληλα καταρτισμένο προσωπικό, είτε από εξωτερικό ειδικό/σύμβουλο.

3.7 Θέμα: Η ΚΤΚ παρέχει στα πιστωτικά ιδρύματα σαφή και επαρκή καθοδήγηση και χρησιμοποιεί αποδοτικές και αποτελεσματικές μεθόδους πληροφόρησης τους για θέματα AML;

Για να απαντήσουμε το πιο πάνω ερώτημα, εξετάσαμε:

- (α) τη δομή και σαφήνεια της καθοδήγησης που παρέχει η ΚΤΚ προς τα ΠΙ, καθώς και την επάρκεια κάλυψης βασικών θεματικών περιοχών AML, και
- (β) τα χαρακτηριστικά των μεθόδων και διαδικασιών που χρησιμοποιούνται για την πληροφόρηση των ΠΙ για θέματα AML.

3.7.1 Καθοδήγηση που παρέχεται από την ΚΤΚ

Η ΚΤΚ έχει αναπτύξει και εφαρμόζει ένα δομημένο πλαίσιο καθοδήγησης προς τα ΠΙ για θέματα AML, που περιλαμβάνει την έκδοση:

- ♦ **Δεσμευτικής Οδηγίας AML/CFT**, η οποία εκδίδεται βάσει του Άρθρου 59(4) του Νόμου και καθορίζει τις υποχρεώσεις των ΠΙ σε σχέση με τον καθορισμό πολιτικής, διαδικασιών και συστημάτων ελέγχου προς συμμόρφωση με τις πρόνοιες του Νόμου, τις περιπτώσεις εφαρμογής μέτρων δέουσας επιμέλειας, το περιεχόμενο των μέτρων αυτών και τη σύνδεσή τους με την προσέγγιση βάσει κινδύνου που θα πρέπει να ακολουθούν τα ΠΙ. Η Οδηγία AML/CFT της ΚΤΚ που ήταν σε ισχύ κατά την περίοδο ελέγχου είχε εκδοθεί το 2019 και αντικαταστάθηκε από την Οδηγία του 2025 (5^η έκδοση), η οποία εκδόθηκε τον Μάιο του 2025 και τέθηκε σε εφαρμογή στις 2.6.2025.
- ♦ **Θεματικών κατευθυντήριων γραμμών**, σε βασικούς θεματικούς τομείς AML, όπως οι διαδικασίες ταυτοποίησης πελατών και τα μέτρα δέουσας επιμέλειας, η παρακολούθηση λογαριασμών και συναλλαγών, οι συναλλαγές που αφορούν σε Πολιτικώς Εκτεθειμένα Πρόσωπα (ΠΕΠ), τα φορολογικά εγκλήματα απάτης ως γενεσιουργά αδικήματα και τα συστήματα διαχείρισης κινδύνων, με σκοπό την παροχή διευκρινίσεων και τη διατύπωση εποπτικών προσδοκιών για τον τρόπο επιχειρησιακής εφαρμογής των νομοθετικών απαιτήσεων και του κανονιστικού πλαισίου.
- ♦ **Εγκυκλίων**, οι οποίες λειτουργούν ως μηχανισμός έγκαιρης επικοινωνίας κανονιστικών εξελίξεων, μέσω των οποίων ενημερώνονται τα ΠΙ για νέα ή τροποποιημένη καθοδήγηση της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών και λοιπών αρμόδιων φορέων της ΕΕ για θέματα AML/CFT, διευκολύνοντας την προσαρμογή τους στις εξελισσόμενες εποπτικές προσδοκίες.

Φεβρουάριος
2019

Εκδόθηκε η **5η έκδοση της Οδηγίας AML/CFT** προς πιστωτικά ιδρύματα, με λεπτομερή καθοδήγηση για την εφαρμογή των ρυθμίσεων του Νόμου (όπως απαιτούνταν εκείνη την περίοδο)

Μάιος 2025
(με ισχύ από 2/6)

Δημοσιεύθηκε νέα Οδηγία (**Κ.Δ.Π. 120/2025**), η οποία ενσωματώνει αρχές και πρακτικές που ευθυγραμμίζονται με τρέχουσες απαιτήσεις AML/CFT και ενισχύουν την κανονιστική καθοδήγηση προς τα πιστωτικά ιδρύματα, συμπεριλαμβανομένης της εφαρμογής προσέγγισης βασισμένης στον κίνδυνο.

Η Οδηγία AML/CFT περιλαμβάνει ρητούς ορισμούς (π.χ. για ΠΕΠ και τους στενούς συνεργάτες τους), σαφείς διαδικαστικές απαιτήσεις (έγκριση πολιτικών και εγχειριδίων από την ανώτατη διοίκηση, αυξημένα μέτρα δέουσας επιμέλειας για κατηγορίες πελατών υψηλού κινδύνου, συνεχή

παρακολούθηση της επιχειρηματικής σχέσης), καθώς και ειδικές ρυθμίσεις για συναλλαγές με τρίτες χώρες υψηλού κινδύνου, σύμφωνα με τις συστάσεις της FATF και του ενωσιακού πλαισίου.

Η Υπηρεσία μας θεωρεί ότι η ύπαρξη δεσμευτικής Οδηγίας, σε συνδυασμό με περαιτέρω επεξηγηματική πληροφόρηση και επικαιροποιητικές εγκυκλίους, συμβάλλει στη σαφήνεια, κανονιστική συνοχή και επικαιρότητα της καθοδήγησης που παρέχει η ΚΤΚ στις εποπτευόμενες οντότητες.

Από την εξέταση του περιεχομένου της Οδηγίας AML/CFT, προκύπτει ότι η καθοδήγηση καλύπτει ουσιώδεις πυλώνες του πλαισίου αναφοράς, μεταξύ άλλων σε σχέση με τα ακόλουθα:

- ◆ **Προσέγγιση βάσει κινδύνου**, με αναλογική εφαρμογή κατάλληλων μέτρων και εσωτερικών διαδικασιών.
- ◆ **Δέουσα επιμέλεια πελάτη**, συμπεριλαμβανομένης της εφαρμογής ενισχυμένων μέτρων για περιπτώσεις υψηλού κινδύνου.
- ◆ **Χειρισμός επιχειρηματικών σχέσεων με ΠΕΠ**, με αναλυτικές υποχρεώσεις και ρητή απαίτηση έγκρισης σύναψης ή συνέχισης της επιχειρηματικής σχέσης από ανώτερο διοικητικό στέλεχος.
- ◆ **Αναγνώριση και αναφορά ύποπτων συναλλαγών**, περιλαμβανομένου απαιτήσεων για εκθέσεις αναφοράς προς τη ΜΟΚΑΣ.

Επιπλέον, η καθοδήγηση περιλαμβάνει ειδικές αναφορές σε ευάλωτες ομάδες (π.χ. αιτητές ασύλου, δικαιούχους διεθνούς προστασίας), με την Οδηγία AML/CFT του 2025 να περιλαμβάνει ρητή απαγόρευση γενικευμένης άρνησης ή διακοπής σχέσεων με κατηγορίες πελατών χωρίς εξατομικευμένη αξιολόγηση κινδύνου, σε ευθυγράμμιση με τις Κατευθυντήριες Γραμμές της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (EBA/GL/2023/04), διασφαλίζοντας την ισορροπία μεταξύ διαχείρισης κινδύνου και πρόσβασης σε βασικές χρηματοοικονομικές υπηρεσίες.

Ως εκ τούτου, σε επίπεδο περιεχομένου, η καθοδήγηση κρίνεται θεματικά επαρκής και ευθυγραμμισμένη με το ενωσιακό και διεθνές πλαίσιο AML.

3.7.2 Πληροφόρηση των πιστωτικών ιδρυμάτων

Σύμφωνα με την καθοδήγηση της FATF, οι εποπτικές αρχές πρέπει να διαθέτουν αποδοτικές και αποτελεσματικές μεθόδους/διαδικασίες ώστε να παρέχουν κατανοητή, σχετική και επίκαιρη πληροφόρηση για θέματα AML στα ΠΙ, χρησιμοποιώντας διάφορους τρόπους και μορφές ενημέρωσης. Επιπλέον, θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι η καθοδήγηση και πληροφόρηση που παρέχει στα ΠΙ είναι στοχευμένη και πρακτικά εφαρμόσιμη.

Από εξέταση ελεγκτικών τεκμηρίων, συζητήσεις με μέλη της Υπηρεσίας AML και επισκόπησης της ιστοσελίδας της ΚΤΚ, διαπιστώσαμε την υιοθέτηση των ακόλουθων μηχανισμών ενημέρωσης των ΠΙ και των χαρακτηριστικών τους:

- ♦ Η ΚΤΚ έχει ορίσει λειτουργούς της Υπηρεσίας AML ως σημεία επαφής με κάθε ΠΙ, οι οποίοι υποστηρίζουν την ανταλλαγή πληροφοριών, τη διευκρίνιση των εποπτικών προσδοκιών και την κατανόηση του τρόπου με τον οποίο τα ΠΙ αναφέρονται και ενσωματώνουν την καθοδήγηση στην καθημερινή πρακτική τους.
- ♦ Η ΚΤΚ πραγματοποιεί συναντήσεις με τους Λειτουργούς Συμμόρφωσης AML (AMLCOs) των ΠΙ, όπου συζητούνται υποχρεώσεις, επικαιροποίηση και πρακτικά ζητήματα εφαρμογής της καθοδήγησης για θέματα AML.
- ♦ Η ΚΤΚ εκδίδει Οδηγίες και Εγκύκλιους αναφορικά με τους κινδύνους ML/TF και μηχανισμούς αντιμετώπισής τους, ενώ παρέχει καθοδήγηση για τις συνθήκες υπό τις οποίες τα ΠΙ δεν πρέπει να εισέρχονται, ή θα πρέπει να τερματίζουν την επιχειρηματική σχέση όταν δεν μπορούν να ολοκληρώσουν τις διαδικασίες δέουσας επιμέλειας.
- ♦ Η ΚΤΚ χρησιμοποιεί μηχανισμούς ανατροφοδότησης μέσω διμερών συναντήσεων και ενθαρρύνει τη διαβούλευση επί προσχεδίων αλλαγών στην κανονιστική καθοδήγηση, για να αξιολογεί την κατανόηση των απαιτήσεων και τον σχεδιασμό εφαρμογής από τα ΠΙ.

Η πληροφόρηση που παρέχεται μέσω των πιο πάνω βασίζεται, κατά κύριο λόγο, σε καθοδήγηση που παρέχεται από αρμόδια διεθνή όργανα όπως η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών υπό τη μορφή επιστολών, ενώ διευκρινίσεις επί των κανονιστικών απαιτήσεων μπορούν να δοθούν και μέσω μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Παράλληλα, η ΚΤΚ διατηρεί ενότητα στην ιστοσελίδα της αφιερωμένη αποκλειστικά στο πλαίσιο εποπτείας AML.

Συστάσεις Ελεγκτικής Υπηρεσίας:

(α) Διεξαγωγή δομημένης έρευνας με τα ΠΙ προς αξιολόγηση της ορθής και ομοιόμορφης ερμηνείας της εποπτικής καθοδήγησης, ή/και δημοσιοποίηση ανωνυμοποιημένων απαντήσεων σε ερωτήματα ΠΙ, προς αποσαφήνιση των εποπτικών απαιτήσεων, ιδιαίτερα εκεί και όπου παρατηρείται απόκλιση στην ορθή κατανόηση και ερμηνεία τους, ώστε να ενισχυθεί η συνέπεια στην εφαρμογή τους.

(β) Αξιοποίηση των δεδομένων που συλλέγονται μέσω των περιοδικών υποβολών των ΠΙ (π.χ. αναφορές Λειτουργών Συμμόρφωσης, εκθέσεις αξιολόγησης κινδύνου) για την παροχή συγκεντρωτικής ανατροφοδότησης σχετικά με τάσεις κινδύνων ML/TF ή κοινές αδυναμίες που εντοπίζονται στα ΠΙ, προς ενίσχυση της κατανόησης των ΠΙ για τους πραγματικούς και αναδυόμενους κινδύνους ML/TF και υποστήριξη της εφαρμογής της προσέγγισης βάσει κινδύνου στην πράξη.

3.8 Θέμα: Τα ευρήματα μη συμμόρφωσης που εντοπίζονται οδηγούν στη λήψη αποτελεσματικών, αναλογικών και αποτρεπτικών διοικητικών μέτρων/κυρώσεων;

Για να απαντήσουμε το πιο πάνω ερώτημα, διενεργήσαμε επισκόπηση των σχετικών νομοθετικών προνοιών και της διεθνούς καθοδήγησης, ενώ εξετάσαμε το αποτέλεσμα επιβολής διοικητικών μέτρων, περιλαμβανομένου χρηματικών προστίμων και στοιχεία της διαδικασίας λήψης της σχετικής απόφασης.

Σύμφωνα με το άρθρο 59(5)(α) του Νόμου, οι Εποπτικές Αρχές, μεταξύ των οποίων η ΚΤΚ, οφείλουν να λαμβάνουν κατάλληλα και αναλογικά διοικητικά μέτρα σε περιπτώσεις διαπίστωσης παραβάσεων. Περαιτέρω, το άρθρο 59(6) του Νόμου προβλέπει ένα ευρύ φάσμα διαθέσιμων εποπτικών μέτρων, που εκτείνεται από την απαίτηση λήψης διορθωτικών ενεργειών έως την επιβολή διοικητικού προστίμου ή την αναστολή/ανάκληση άδειας λειτουργίας. Σημειώνεται πως διοικητικό πρόστιμο μπορεί να επιβληθεί και σε φυσικό πρόσωπο που θεωρείται υπαίτιο για την παράβαση ή που ασκεί διοικητικά καθήκοντα σε υπόχρεη οντότητα. Όταν η παράβαση αφορά σε ΠΙ, το διοικητικό πρόστιμο μπορεί να ανέλθει μέχρι και σε €5εκ. για φυσικά πρόσωπα, ενώ για νομικά πρόσωπα μπορεί να είναι ακόμα μεγαλύτερο.

Παράλληλα, σύμφωνα με τη σχετική καθοδήγηση της FATF, οι εποπτικές αρχές θα πρέπει:

- (i) να διαθέτουν και να εφαρμόζουν ένα επαρκές εύρος μέτρων που να είναι αποτελεσματικά, αναλογικά και αποτρεπτικά,
- (ii) να αντιμετωπίζουν τις συγκεκριμένες αδυναμίες που εντοπίζονται με συνεπή τρόπο σε συγκρίσιμες περιπτώσεις, λαμβάνοντας υπόψη τα ειδικά χαρακτηριστικά κάθε ΠΙ.

Η διεθνής καθοδήγηση υπογραμμίζει επίσης ότι τα διορθωτικά μέτρα θα πρέπει να συνοδεύονται από σαφή σχέδια δράσης, χρονοδιαγράμματα και συστηματική εποπτική παρακολούθηση της εφαρμογής τους.

3.8.1 Εφαρμογή εποπτικών μέτρων

Από επισκόπηση ελεγκτικών τεκμηρίων και πληροφόρησης στον ιστότοπο της ΚΤΚ, διαπιστώσαμε ότι, τα διοικητικά μέτρα που έλαβε η ΚΤΚ, κατόπιν διενέργειας επιτόπιων ελέγχων, περιλάμβαναν τόσο την αποστολή Προειδοποιητικών Επιστολών όσο και επιβολή χρηματικών προστίμων. Σε όλες τις περιπτώσεις η ΚΤΚ απαίτησε, επιπρόσθετα, την εκπόνηση και υποβολή σχεδίου διορθωτικών δράσεων εκ μέρους των ΠΙ, εντός συγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος, το οποίο τηρήθηκε από τα επηρεαζόμενα ΠΙ. Οι διορθωτικές δράσεις έτυχαν εξέτασης από την ΚΤΚ μέσω της εξ αποστάσεως εποπτείας.

Κατά την περίοδο ελέγχου, η ΚΤΚ επέβαλε συνολικά πρόστιμα ύψους σχεδόν €2εκ. σε τρεις περιπτώσεις παραβιάσεων του Νόμου/Οδηγίας AML/CFT από δυο ΠΙ. Για σκοπούς αναφοράς, κατά την περίοδο 2015-2019, κατά την οποία διενεργήθηκε ο μεγαλύτερος αριθμός επιτόπιων ελέγχων, η ΚΤΚ επέβαλε πρόστιμα συνολικού ύψους €8,3εκ. σε 10 ΠΙ για παραβιάσεις του Νόμου.

Η ΚΤΚ εκτιμά ότι, ο συνδυασμός της φύσης και του ύψους των διοικητικών μέτρων που λαμβάνει, περιλαμβανομένου των χρηματικών προστίμων και της δημοσιοποίησής τους στον ιστότοπό της, εφόσον δεν προκύπτουν ζητήματα αναλογικότητας, συνιστούν επαρκώς αποτρεπτικούς παράγοντες και ενισχύουν την αποτελεσματικότητα των εποπτικών δράσεων.

3.8.2 Διαδικασία επιλογής εποπτικών παρεμβάσεων

Από την επισκόπηση των εσωτερικών διαδικασιών που σχετίζονται με την επιβολή εποπτικών μέτρων, προκύπτει ότι η αξιολόγηση της καταλληλότητας των εποπτικών παρεμβάσεων βασίζεται σε σημαντικό βαθμό στην εποπτική κρίση και σε ποιοτικά στοιχεία, ιδίως κατά τη διάκριση μεταξύ λιγότερο αυστηρών μέτρων (π.χ. Προειδοποιητική Επιστολή) και αυστηρότερων διορθωτικών ενεργειών (π.χ. διοικητικό πρόστιμο). Ωστόσο, η υφιστάμενη διαδικασία κλιμάκωσης δεν φαίνεται να υποστηρίζεται από ένα σαφές πλαίσιο επιβολής/κυρώσεων που να καθορίζει τα όρια εφαρμογής των διαθέσιμων μέτρων.

Αν και η συζήτηση των ευρημάτων μεταξύ των ελεγκτών και των Επικεφαλής της Υπηρεσίας και του Τμήματος AML, οι οποίοι διαθέτουν εμπειρία και κατάρτιση, αποτελεί μετριαστικό παράγοντα σε σχέση με τις δυνητικές επιπτώσεις στην καταλληλότητα και αναλογικότητα των εποπτικών μέτρων, θεωρούμε πως η απουσία γραπτής τεκμηρίωσης των παραμέτρων μπορεί να δημιουργεί προκλήσεις ως προς τη διασφάλιση συνεπούς και ομοιόμορφης εφαρμογής των μέτρων επιβολής σε συγκρίσιμες περιπτώσεις.

Αναγνωρίζουμε πως η εποπτική κρίση ως παράγοντα αξιολόγησης παραμένει αναγκαία, δεδομένου ότι ενδέχεται να υπάρχουν διαφορές στη φύση και τη σοβαρότητα των περιπτώσεων μη συμμόρφωσης. Ωστόσο, λόγω του ότι η αξιολόγηση της αναλογικότητας των εποπτικών παρεμβάσεων είναι μια εγγενώς σύνθετη διαδικασία, η ενίσχυση της εσωτερικής καθοδήγησης μέσω καθορισμού αντικειμενικών κριτηρίων ή ενδεικτικών ορίων εφαρμογής των διαθέσιμων μέτρων, στη βάση και των περιστάσεων που αναφέρονται στο άρθρο 59(6)(α3) του Νόμου, θα μπορούσε να υποστηρίξει μεγαλύτερη διαφάνεια και ευθυγράμμιση με τις διεθνείς βέλτιστες πρακτικές, ενισχύοντας περαιτέρω την αποτελεσματικότητα και αναλογικότητα των εποπτικών παρεμβάσεων.

Σύσταση Ελεγκτικής Υπηρεσίας. Να αναπτυχθεί τυποποιημένη/γραπτή εσωτερική στρατηγική για τη λήψη σημαντικών εποπτικών αποφάσεων (π.χ. επιβολή διοικητικών μέτρων ή μη επιβολή μέτρων σε συγκεκριμένες περιπτώσεις), βάσει των προνοιών του άρθρου 59(6)(α3) του Νόμου, σχετικής καθοδήγησης της FATF και βέλτιστων πρακτικών που ακολουθούν άλλες εποπτικές αρχές για την εφαρμογή των πιο κατάλληλων, υπό τις περιστάσεις, εποπτικών δράσεων ή/και κυρώσεων, προς ενίσχυση:

- ◆ της συνέπειας στην εφαρμογή της εποπτικής πολιτικής,
- ◆ τη διαφάνεια της διαδικασίας λήψης αποφάσεων, και
- ◆ τη δυνατότητα εκ των υστέρων εσωτερικής ή εξωτερικής αξιολόγησης.

3.9 Θέμα: Η ΚΤΚ διαθέτει αποδοτικούς μηχανισμούς παρακολούθησης της αποτελεσματικότητας των δραστηριοτήτων εποπτείας των πιστωτικών ιδρυμάτων για θέματα AML?

Για να απαντήσουμε το πιο πάνω ερώτημα, εξετάσαμε τους ακόλουθους μηχανισμούς που εφαρμόζει η ΚΤΚ για την παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας των δραστηριοτήτων εποπτείας της για θέματα AML:

- ◆ Εκθέσεις από διεθνείς οργανισμούς όπως η Moneyval, για την παρακολούθηση της διαχρονικής εξέλιξης του προφίλ κινδύνου του τραπεζικού τομέα
- ◆ Λήψη πληροφόρησης και διαμόρφωση συμπερασμάτων από επιτόπιους και εξ αποστάσεως ελέγχους που διενεργεί η ΚΤΚ.
- ◆ Ανατροφοδότηση από τους διαύλους επικοινωνίας που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο παροχής πληροφόρησης στα ΠΙ.
- ◆ Άλλες πηγές και στοιχεία.

3.9.1 Επίδραση εποπτείας στον τραπεζικό τομέα, βάσει ευρημάτων Έκθεσης Moneyval

Παρόλο ότι ο πέμπτος γύρος αξιολόγησης που καλύπτει η Έκθεση Moneyval προηγήθηκε της περιόδου ελέγχου, αποτέλεσε σημαντικό στοιχείο για την ανεξάρτητη επισκόπηση της εξέλιξης του προφίλ κινδύνου των ΠΙ που δραστηριοποιούνται στην Κυπριακή Δημοκρατία.

Σύμφωνα με την Έκθεση Moneyval, μέσω της έκδοσης οδηγιών και της ενίσχυσης της εποπτείας της ΚΤΚ, παρατηρήθηκε βελτίωση στην εταιρική κουλτούρα των ΠΙ, ενώ στρατηγικές κινήσεις της ΚΤΚ που σχετίζονταν με την πελατειακή βάση και τους συμμετέχοντες στην αγορά οδήγησαν σε σημαντική μείωση των κινδύνων ML/TF στα ΠΙ.

Επιπρόσθετα, στην Έκθεση Moneyval καταγράφεται σειρά παραδειγμάτων βελτίωσης σε τραπεζικές πρακτικές που συνδέονται με αυξημένη εποπτική ένταση, ενίσχυση νομικών απαιτήσεων και παροχή καθοδήγησης από την ΚΤΚ. Ενδεικτικά αναφέρονται:

- ◆ μείωση εξάρτησης από τρίτα πρόσωπα (business introducers),
- ◆ αυξημένες επενδύσεις σε υποδομές συμμόρφωσης και συστήματα αυτοματοποιημένης παρακολούθησης,
- ◆ καλύτερη κατανόηση κινδύνων και ενίσχυση ποιότητας αξιολογήσεων επιχειρηματικού κινδύνου,
- ◆ αύξηση ανθρώπινων πόρων και δαπανών συμμόρφωσης στον τραπεζικό τομέα,

- ◆ αναθεώρηση επιχειρηματικών σχέσεων, περιλαμβανομένου του τερματισμού
- ◆ ενσωμάτωση υποχρέωσης αξιολόγησης κινδύνων πριν από νέα προϊόντα/τεχνολογίες.

3.9.2 Συμπεράσματα από επιτόπιους και εξ αποστάσεως ελέγχους

Η ΚΤΚ αξιολογεί πληροφόρηση που δύναται να σχετίζεται με την αποτελεσματικότητα της εποπτείας της, είτε αυτή λαμβάνεται σε τακτική βάση είτε κατά περίπτωση στο πλαίσιο ελέγχων.

Ενδεικτικά αναφέρουμε πως, από δειγματοληπτική εξέταση εποπτικών φακέλων από επιτόπιους ελέγχους της ΚΤΚ, εντοπίσαμε θετικές απόψεις από ΠΙ για τον θεματικό έλεγχο που διενήργησε η ΚΤΚ το 2023 σε όλα τα ΠΙ με υποστήριξη εξωτερικού συμβούλου, για θέματα εφαρμογής κυρώσεων, χαρακτηρίζοντας την παρέμβαση ως προστιθέμενης αξίας.

Η ΚΤΚ συλλέγει επίσης πληροφόρηση από τα ΠΙ σε περιοδική βάση, με σκοπό την αξιολόγηση της συμμόρφωσής τους, είτε με τις νομικές και κανονιστικές υποχρεώσεις για θέματα AML, είτε με τις απαιτήσεις της για διορθωτικές ενέργειες σε σχέση με ευρήματα επιτόπιων ελέγχων. Η πληροφόρηση αυτή περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, Ετήσιες Εκθέσεις των Λειτουργιών Συμμόρφωσης, Εκθέσεις Εσωτερικού Ελεγκτή, εκθέσεις αξιολόγησης και διαχείρισης κινδύνων των ΠΙ και σχέδια δράσης με συγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα υλοποίησης.

Η πιο πάνω πληροφόρηση αξιολογείται, κατά κύριο λόγο, στο πλαίσιο του εξ αποστάσεως ελέγχου, όπου παρακολουθούνται οι ενέργειες που εκτελέστηκαν ή προγραμματίζονται από τα ΠΙ και το αν αυτές ευθυγραμμίζονται με τις εποπτικές απαιτήσεις ή συστάσεις.

Επιπρόσθετα, η ΚΤΚ διατηρεί την επιλογή να διενεργήσει εκ νέου επιτόπιο έλεγχο για επιβεβαίωση της εφαρμογής στην πράξη, των διορθωτικών ενεργειών που αναφέρουν ότι έχουν λάβει τα ΠΙ, σε ανταπόκριση προς τα ευρήματα επιτόπιων ελέγχων. Από την πληροφόρηση που μας παραχωρήθηκε, δεν φαίνεται να διενεργήθηκαν τέτοιες εξειδικευμένες επιθεωρήσεις κατά την περίοδο ελέγχου. Η ΚΤΚ μας ανέφερε πως, στο πλαίσιο των επιτόπιων ελέγχων που διενεργούνται περιοδικά, ανάλογα με το πεδίο ελέγχου, εξετάζεται και η εφαρμογή στην πράξη ενεργειών και μέτρων που κοινοποιήθηκαν ότι λήφθηκαν σε προηγούμενο στάδιο από τα ΠΙ.

Παρόλο ότι η συνεχής εξ αποστάσεως εποπτεία και οι περιοδικοί επιτόπιοι έλεγχοι που εφαρμόζει η ΚΤΚ μειώνουν τον κίνδυνο αργοπορημένου εντοπισμού αποκλίσεων στην ορθή εφαρμογή των εποπτικών απαιτήσεων, η διενέργεια εκ νέου επιτόπιου ελέγχου, σε σύντομο χρονικό διάστημα, ενδείκνυται σε περιπτώσεις υψηλού κινδύνου ή σημαντικής επίδρασης του ευρήματος ελέγχου στην αποτελεσματικότητα των διαδικασιών AML των ΠΙ.

3.9.3 Ανατροφοδότηση

Πέραν της βασικής λειτουργίας πληροφόρησης των ΠΙ, οι μέθοδοι επικοινωνίας που διατηρεί μαζί τους η ΚΤΚ, όπως π.χ. η ανάθεση λειτουργού-συνδέσμου σε κάθε ΠΙ και οι συναντήσεις με τους Λειτουργούς Συμμόρφωσης, επιτρέπουν επιπρόσθετα την αξιολόγηση εάν και κατά πόσο οι οδηγίες της ΚΤΚ είναι κατανοητές και εφαρμόζονται ορθά.

3.9.4 Άλλες πηγές

Η ΚΤΚ μας ανέφερε ότι η αύξηση των σχέσεων ανταποκριτών ΠΙ που παρατηρήθηκε τα τελευταία έτη αποτελεί, κατά την ίδια, ένδειξη ενίσχυσης της εξωτερικής εμπιστοσύνης στο κυπριακό τραπεζικό σύστημα.

Συμπέρασμα. Συνολικά, οι πιο πάνω μηχανισμοί υποδηλώνουν ότι η ΚΤΚ διαθέτει διαδικασίες για να παρακολουθεί την ανταπόκριση των ΠΙ στην καθοδήγησή της, ωστόσο υπάρχει περιθώριο για περαιτέρω ενίσχυσή τους. Η διατήρηση επίκαιρης κατανόησης των επιπτώσεων της καθοδήγησης της ΚΤΚ στην πράξη είναι απαραίτητη, ώστε να παρέχει τη βάση για στοχευμένη αναθεώρηση των εποπτικών της προτεραιοτήτων, τη βελτίωση των κανονιστικών οδηγιών και την αποτελεσματικότερη κατανομή των διαθέσιμων πόρων της.

Συστάσεις Ελεγκτικής Υπηρεσίας:

- ◆ Δειγματοληπτικός επανέλεγχος μετά την παρέλευση κατάλληλου χρονικού διαστήματος (π.χ. 12-18 μήνες), μετά από επιτόπιους ελέγχους με σημαντικά ευρήματα ή επιβολή προστίμων, για την αξιολόγηση της ουσιαστικής ενσωμάτωσης συστάσεων ή διορθωτικών ενεργειών που κοινοποιήθηκαν στην ΚΤΚ.
- ◆ Καθορισμός περιορισμένου συνόλου συγκρίσιμων δεικτών (π.χ. ποσοστό αναταξινόμησης πελατών υψηλού κινδύνου, χρόνος ολοκλήρωσης ελέγχων ενισχυμένης δέουσας επιμέλειας, συχνότητα επανεξέτασης των στοιχείων ΠΕΠ, χρόνος για κλείσιμο ειδοποιήσεων (alerts)), βάσει ανάλυσης κινδύνου, οι οποίοι θα υποβάλλονται περιοδικά στην ΚΤΚ μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας ανταλλαγής πληροφοριών της. Η πληροφόρηση αυτή μπορεί να συντείνει στη βελτίωση της συγκρισιμότητας των ΠΙ, τον εντοπισμό τάσεων και τη στοχευμένη ιεράρχηση των εποπτικών παρεμβάσεων.
- ◆ Θέσπιση μηχανισμού για την παρακολούθηση της υλοποίησης εισηγήσεων που απορρέουν από εξωτερικές αξιολογήσεις (π.χ. Εκθέσεις Moneyval), με σαφές χρονοδιάγραμμα και καθορισμό υπευθύνων, προς υποστήριξη της συστηματικής ενσωμάτωσης διεθνών βέλτιστων πρακτικών στο εποπτικό πλαίσιο.

3.10 Θέμα: Η ΚΤΚ διαθέτει αποδοτικούς μηχανισμούς εντοπισμού μη επιδιωκόμενων συνεπειών από την εφαρμογή της καθοδήγησης της στην πράξη;

Για να απαντήσουμε το πιο πάνω ερώτημα εξετάσαμε τους τρόπους με τους οποίους η ΚΤΚ ενημερώνεται για τυχόν μη επιδιωκόμενες συνέπειες στα ΠΙ ή τους πελάτες τους, από την εφαρμογή της καθοδήγησής της.

Η ΚΤΚ μας ενημέρωσε ότι λαμβάνει πληροφόρηση για πιθανές αρνητικές συνέπειες μέσω αναφορών και παραπόνων υπόχρεων οντοτήτων και πολιτών, εξωτερικές αξιολογήσεις (π.χ. Έκθεση Moneyval), την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και την Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών.

Τα στοιχεία που τέθηκαν υπόψη μας παραπέμπουν σε περιπτώσεις όπου οι πρακτικές των ΠΙ, ενδεχομένως επηρεασμένες και από τις εποπτικές προσδοκίες, υποδηλώνουν υπερβολική αυστηροποίηση κατά την πρακτική εφαρμογή των ελέγχων δέουσας επιμέλειας, που ενδέχεται να οδηγούν σε αδικαιολόγητο αποκλεισμό πελατών (de-risking) ή δυσανάλογες επιπτώσεις σε συγκεκριμένες ομάδες.

Ενδεικτικά, στην Έκθεση Moneyval καταγράφονται αντιλήψεις/παράπονα ότι:

- τα ΠΙ έγιναν ιδιαίτερα αποστροφικά στον κίνδυνο, με τάση αποφυγής νέων πελατών σε κλάδους που δεν τους είναι οικείοι, χωρίς αναλογική αντιμετώπιση βάσει της αξιολόγησης κινδύνου,
- τα ΠΙ τείνουν να αντιμετωπίζουν όλες τις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις ως ενδεχομένως υψηλού κινδύνου, δυσχεραίνοντας την πρόσβαση τους σε τραπεζικές υπηρεσίες,
- τα αυστηρά πρότυπα για αποδοχή πληροφοριών για σκοπούς δέουσας επιμέλειας φέρονται να αποθαρρύνουν, ιδίως αλλοδαπούς, από τη σύναψη επιχειρηματικής σχέσης με τα ΠΙ.

Η ΚΤΚ μας ενημέρωσε επιπλέον για τη λήψη αναφορών/παράπόνων που αφορούν εικαζόμενα φαινόμενα αδικαιολόγητης ή διακριτικής μεταχείρισης που υποβλήθηκαν από άτομα συγκεκριμένων εθνικοτήτων, όπως μη εκτέλεση εισερχόμενων τραπεζικών μεταφορών προς όφελος Ρώσων υπηκόων με άδεια παραμονής στην Κυπριακή Δημοκρατία οι οποίοι δεν εμπίπτουν στο καθεστώς κυρώσεων ή δυσχέρειες πρόσβασης σε βασικές χρηματοοικονομικές υπηρεσίες για αιτητές διεθνούς προστασίας, εντός της περιόδου ελέγχου.

Αναφορικά με τις δικές της ενέργειες, η ΚΤΚ μας ανέφερε ότι προωθεί μια εποπτεία αποτελεσματική και αναλογική, η οποία επιτρέπει στα ιδρύματα να διαχειρίζονται τους κινδύνους χωρίς να περιορίζουν αδικαιολόγητα την πρόσβαση σε βασικές χρηματοοικονομικές υπηρεσίες. Παράλληλα δεν υιοθετεί ούτε ενθαρρύνει πρακτικές που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε αδικαιολόγητο αποκλεισμό πελατών (de-risking) ή διακριτική μεταχείριση. Η πιο πάνω θέση και καθοδήγηση υποστηρίζεται και από σχετική ενημέρωση που στάλθηκε στα ΠΙ εντός της περιόδου ελέγχου, καθώς και από το περιεχόμενο της Οδηγίας AML/CFT του 2025.

Σημειώνουμε πως κατά τον έλεγχο δεν μας παραχωρήθηκε πρόσβαση σε κατάλογο παραπόνων/αναφορών που φέρεται να λαμβάνει η ΚΤΚ, σχετικά με πρακτικές των ΠΙ (π.χ. de-risking), ούτε σε εσωτερικές αξιολογήσεις/πορίσματα του Τμήματος Εσωτερικής Επιθεώρησης που θα μπορούσαν να ενισχύσουν την τεκμηρίωση. Ως εκ τούτου, η ελεγκτική εικόνα ως προς:

- ◆ την έκταση/συχνότητα των παραπόνων,
- ◆ την τυποποίηση της διαδικασίας χειρισμού τους, και
- ◆ το κατά πόσο τα ζητήματα αυτά συνέχισαν να υφίστανται κατά την περίοδο ελέγχου,

παραμένει περιορισμένη.

Συστάσεις Ελεγκτικής Υπηρεσίας:

(α) Θέσπιση επίσημης, τυποποιημένης διαδικασίας για:

- ◆ κεντρική καταγραφή όλων των σχετικών ισχυρισμών,
- ◆ κατηγοριοποίηση βάσει φύσης κινδύνου (π.χ. de-risking, πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες, ΠΕΠ, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις),
- ◆ αξιολόγηση βάσει αντικειμενικών κριτηρίων, και
- ◆ τεκμηριωμένη απόφαση και εποπτική παρακολούθηση.

(β) Σε περίπτωση που καταγράφονται πολλαπλοί ισχυρισμοί παρόμοιας φύσης (π.χ. οριζόντια αντιμετώπιση συγκεκριμένων κατηγοριών πελατών ως υψηλού κινδύνου), η ΚΤΚ να εξετάσει τη διενέργεια στοχευμένης θεματικής επισκόπησης, ώστε να αξιολογήσει:

- ◆ κατά πόσο η εφαρμογή της καθοδήγησης ευθυγραμμίζεται με την αρχή της αναλογικότητας,
- ◆ εάν απαιτείται περαιτέρω διευκρινιστική καθοδήγηση προς τα ΠΙ.

4. Ανάλυση ευρημάτων και συστάσεις Μονάδας Καταπολέμησης Αδικημάτων Συγκάλυψης (ΜΟΚΑΣ)

4.1 Θέμα: Διαθέτει η ΜΟΚΑΣ το αναγκαίο νομικό, οργανωτικό και λειτουργικό πλαίσιο για την αποτελεσματική διαχείριση και αξιοποίηση αναφορών για ύποπτες συναλλαγές και άλλες πληροφορίες για θέματα AML;

Η αξιολόγηση του κατά πόσο η ΜΟΚΑΣ διαθέτει το αναγκαίο νομικό, οργανωτικό και λειτουργικό πλαίσιο για την αποτελεσματική διαχείριση και αξιοποίηση αναφορών ύποπτων συναλλαγών και λοιπών πληροφοριών για θέματα AML βασίστηκε στην εξέταση των ακόλουθων θεσμικών και λειτουργικών παραμέτρων:

4.1.1 Θεσμικό και Κανονιστικό Πλαίσιο Λειτουργίας της ΜΟΚΑΣ σύμφωνα με Διεθνή και Ευρωπαϊκά Πρότυπα AML

Η ΜΟΚΑΣ ασκεί τις αρμοδιότητές της δυνάμει του περί της Παρεμπόδισης και Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Παράνομες Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας Νόμου του 2007, Ν. 188(I)/2007 (Νόμος), όπως αυτός εκάστοτε τροποποιείται. Το εν λόγω νομοθετικό πλαίσιο καθορίζει τις εξουσίες, τις αρμοδιότητες και τις διαδικασίες της ΜΟΚΑΣ αναφορικά με τη συλλογή, ανάλυση, αξιολόγηση και διάχυση πληροφοριών που σχετίζονται με ύποπτες συναλλαγές και άλλες πληροφορίες AML που υποβάλλονται από υπόχρεες οντότητες.

Παράλληλα, η ΜΟΚΑΣ λειτουργεί στο πλαίσιο των διεθνών υποχρεώσεων της Κυπριακής Δημοκρατίας και των εφαρμοστέων ευρωπαϊκών απαιτήσεων, όπως αυτές ενσωματώνονται στο εθνικό νομοθετικό πλαίσιο. Ειδικότερα, το άρθρο 37 του Νόμου παραπέμπει στις διεθνείς συμβάσεις που σχετίζονται με την καταπολέμηση της διακίνησης ναρκωτικών, του οργανωμένου εγκλήματος και της διαφθοράς, καθώς και με τη δέσμευση/δήμευση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, οι οποίες συνθέτουν το θεσμικό υπόβαθρο εντός του οποίου ασκούνται οι σχετικές αρμοδιότητες της ΜΟΚΑΣ.

Η ΜΟΚΑΣ αποτελεί μέλος της Ομάδας Egmont των Μονάδων Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών, γεγονός που προϋποθέτει την τήρηση συγκεκριμένων αρχών και προτύπων συνεργασίας και ανταλλαγής χρηματοοικονομικών πληροφοριών μέσω ασφαλών διαύλων. Περαιτέρω, το πλαίσιο λειτουργίας της εναρμονίζεται με τις διεθνώς αναγνωρισμένες συστάσεις της FATF, οι οποίες αποτελούν σημείο αναφοράς για την πρόληψη και καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και της χρηματοδότησης της διάδοσης όπλων μαζικής καταστροφής.

4.1.2 Αρμοδιότητες και εξουσίες της ΜΟΚΑΣ στο πλαίσιο AML

Σε επίπεδο αρμοδιοτήτων και εξουσιών, ο Νόμος καθορίζει ότι η ΜΟΚΑΣ είναι λειτουργικά ανεξάρτητη και αυτόνομη και αποτελεί την αρμόδια αρχή για τη λήψη, αξιολόγηση και ανάλυση αναφορών ύποπτων συναλλαγών και λοιπών πληροφοριών AML, ενώ διαθέτει επίσης την εξουσία να υποβάλλει αιτήματα προς τις υπόχρεες οντότητες για την παροχή συμπληρωματικών πληροφοριών. Το νομοθετικό πλαίσιο διασφαλίζει την έγκαιρη πρόσβαση της ΜΟΚΑΣ σε αναγκαίες χρηματοοικονομικές, διοικητικές και πληροφορίες επιβολής του νόμου και προβλέπει θεσμική συνεργασία με την Αστυνομία, το Τμήμα Τελωνείων και το Τμήμα Φορολογίας, συμπεριλαμβανομένης υποχρέωσης ανταπόκρισης σε αιτήματα παροχής πληροφοριών εντός εύλογου χρόνου.

Παράλληλα, ο Νόμος ρυθμίζει τη διαβίβαση πληροφοριών από τη ΜΟΚΑΣ προς αρμόδιες αρχές για σκοπούς διερεύνησης ή/και πληροφόρησης και προβλέπει την υποχρέωση ενημέρωσής της για τη χρήση των πληροφοριών και τα αποτελέσματα ενεργειών που πραγματοποιήθηκαν βάσει αυτών. Προβλέπονται, επίσης, δυνατότητες διεθνούς συνεργασίας και ανταλλαγής πληροφοριών με αντίστοιχες Μονάδες του εξωτερικού μέσω ασφαλών διαύλων επικοινωνίας, με σαφείς περιορισμούς ως προς τον σκοπό χρήσης των πληροφοριών και, όπου απαιτείται, προηγούμενη συγκατάθεση για περαιτέρω διαβίβαση ή χρήση.

4.1.3 Θεσμικό καθεστώς λειτουργικής ανεξαρτησίας και λογοδοσίας της ΜΟΚΑΣ

Σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο, τις σχετικές ευρωπαϊκές οδηγίες και τις διεθνείς υποχρεώσεις της Δημοκρατίας, η ΜΟΚΑΣ ασκεί τις αρμοδιότητες της με λειτουργική ανεξαρτησία και αυτονομία, διασφαλίζοντας παράλληλα την απαιτούμενη λογοδοσία και διαφάνεια μέσω της ετοιμασίας και δημοσίευσης της ετήσιας έκθεσης δραστηριοτήτων της. Στο πλαίσιο αυτό, ο Νόμος της παρέχει ειδικές εξουσίες που ενισχύουν την αποτελεσματική διαχείριση ύποπτων συναλλαγών, περιλαμβανομένης της δυνατότητας εντολής αναστολής ή μη εκτέλεσης συναλλαγής για περιορισμένο χρονικό διάστημα.

Η ΜΟΚΑΣ υπάγεται διοικητικά στον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, στον οποίο υποβάλλει την ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων της, ενώ σε ζητήματα δέσμευσης και δήμευσης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ενεργεί εκ μέρους του και λογοδοτεί στο Γραφείο του. Σημειώνεται ότι, παρά τη θεσμική κατοχύρωση της λειτουργικής ανεξαρτησίας της ΜΟΚΑΣ, ο προϋπολογισμός της εντάσσεται στον συνολικό προϋπολογισμό της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, γεγονός που ενδέχεται να επηρεάζει, σε διοικητικό επίπεδο, τον βαθμό της λειτουργικής της αυτονομίας, όπως εξετάζεται περαιτέρω στο ερώτημα 4.2 πιο κάτω.

4.1.4 Οργανωτική δομή και λειτουργικές διαδικασίες για την ανάλυση και αξιοποίηση πληροφοριών AML

Σε οργανωτικό και λειτουργικό επίπεδο, το ισχύον θεσμικό πλαίσιο υποστηρίζεται από εσωτερικούς μηχανισμούς και διαδικασίες που αποσκοπούν στη συνεπή, τεκμηριωμένη και ποιοτική διαχείριση των αναφορών ύποπτων συναλλαγών. Ειδικότερα, εφαρμόζεται το εγχειρίδιο διαδικασιών του Τομέα Ανάλυσης, το οποίο επικαιροποιήθηκε τον Μάιο 2022 και τέθηκε σε επίσημη εφαρμογή από τον Ιούλιο 2023, στο οποίο καθορίζονται αναλυτικά οι διαδικασίες χειρισμού των αναφορών που υποβάλλονται από υπόχρεες οντότητες, με στόχο τη διασφάλιση ομοιομορφίας, διαφάνειας και συμμόρφωσης με το ισχύον νομικό και κανονιστικό πλαίσιο.

Η αρχική αξιολόγηση των αναφορών διενεργείται από λειτουργούς του Τμήματος Ακεραιότητας και Επιλογής και υπόκειται σε έλεγχο από αρμόδιο ανώτερο λειτουργό. Από τον Ιούλιο 2023 εφαρμόζονται διαδικασίες κατηγοριοποίησης και προτεραιοποίησης αναφορών βάσει κινδύνου, μέσω ημι-αυτοματοποιημένου εργαλείου που έχει αναπτυχθεί από τη ΜΟΚΑΣ, λαμβάνοντας υπόψη την επιχειρησιακή της εμπειρία. Αναφορές που κατατάσσονται ως χαμηλού κινδύνου δεν ανατίθενται για περαιτέρω ανάλυση, με σκοπό τη στοχευμένη αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων σε υποθέσεις που αφορούν υψηλού κινδύνου αδικήματα.

Για την υποστήριξη των πιο πάνω διαδικασιών, η ΜΟΚΑΣ αξιοποιεί το αυτοματοποιημένο σύστημα goAML, το οποίο καλύπτει όλα τα στάδια του κύκλου ζωής μιας αναφοράς, από την παραλαβή και αποθήκευση δεδομένων έως την ανάλυση, τη διαχείριση υποθέσεων και την ανταλλαγή πληροφοριών, τόσο εσωτερικά όσο και με άλλες αρμόδιες αρχές (όπως εποπτικές αρχές, Αστυνομία και Τμήμα Τελωνείων). Η αξιοποίηση του συστήματος goAML επιτρέπει τη συστηματική καταχώριση, ανάλυση και διαχείριση των αναφορών ύποπτων συναλλαγών και συνιστά σημαντικό εργαλείο για την υποστήριξη της αναλυτικής διαδικασίας της ΜΟΚΑΣ.

Συμπέρασμα. Με βάση τα στοιχεία που εξετάστηκαν, διαπιστώνεται ότι το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο καθορίζει με επάρκεια τις βασικές αρμοδιότητες και εξουσίες της ΜΟΚΑΣ στον τομέα AML και προβλέπει ρυθμίσεις που στηρίζουν τη λειτουργική της ανεξαρτησία κατά την άσκηση των καθηκόντων της. Παράλληλα, έχουν τεθεί σε εφαρμογή οργανωτικές και λειτουργικές διαδικασίες, υποστηριζόμενες από πληροφοριακά συστήματα και μηχανισμούς εποπτείας/ελέγχου, οι οποίες καλύπτουν κρίσιμα στάδια της διαχείρισης και ανάλυσης των αναφορών ύποπτων συναλλαγών. Τυχόν παράμετροι που δύνανται να επηρεάζουν σε διοικητικό επίπεδο τον βαθμό αυτονομίας εξετάζονται περαιτέρω στην ενότητα 4.2.

4.2 Θέμα: Διαθέτει η ΜΟΚΑΣ επαρκείς οικονομικούς, ανθρώπινους και τεχνολογικούς πόρους για την αποτελεσματική άσκηση των καθηκόντων της;

Η αποτελεσματική άσκηση των αρμοδιοτήτων της ΜΟΚΑΣ στον τομέα της πρόληψης και καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας προϋποθέτει την ύπαρξη επαρκών οικονομικών, ανθρώπινων και τεχνολογικών πόρων. Στο πλαίσιο του παρόντος ερωτήματος

εξετάστηκε κατά πόσο οι πόροι που διατέθηκαν στη ΜΟΚΑΣ κατά την περίοδο 2020–2024 ήταν επαρκείς σε σχέση με τον αυξανόμενο αριθμό αναφορών και τις επιχειρησιακές της ανάγκες. Η αξιολόγηση βασίστηκε σε στοιχεία πραγματικού προϋπολογισμού και στελέχωσης, καθώς και στην αύξηση του αριθμού των αναφορών AML και των εκκρεμών υποθέσεων.

4.2.1 Οικονομικοί πόροι και διοικητική αυτονομία

Ο προϋπολογισμός της ΜΟΚΑΣ εντάσσεται στον συνολικό προϋπολογισμό της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας και, κατά συνέπεια, η ΜΟΚΑΣ εξαρτάται διοικητικά από τον Γενικό Εισαγγελέα για τη διασφάλιση των αναγκαίων πόρων, ιδίως σε θέματα κατανομής πιστώσεων, ανθρώπινου δυναμικού και τεχνολογικής υποστήριξης.

Η ΜΟΚΑΣ καταρτίζει ετησίως πρόταση προϋπολογισμού, η οποία υποβάλλεται στη Νομική Υπηρεσία για έγκριση και ενσωμάτωση στον συνολικό προϋπολογισμό της.

Όπως πληροφορηθήκαμε, μέχρι σήμερα δεν έχουν καταγραφεί περιπτώσεις απόρριψης των υποβληθέντων προτάσεων προϋπολογισμού. Με βάση το πιο πάνω στοιχείο, καθώς και τα διαθέσιμα δεδομένα εκτέλεσης δαπανών που τέθηκαν υπόψη μας, ο προϋπολογισμός αξιολογείται ως επαρκής ως προς την έγκριση και διάθεση πιστώσεων. Ωστόσο, η απουσία ξεχωριστού προϋπολογισμού για τη ΜΟΚΑΣ, σε συνδυασμό με την ενσωμάτωσή της στον συνολικό προϋπολογισμό της Νομικής Υπηρεσίας, δύναται να επηρεάζει σε διοικητικό επίπεδο τον βαθμό ευελιξίας και διαφάνειας στον προγραμματισμό/κατανομή πόρων για εξειδικευμένες ανάγκες AML.

4.2.2 Ανθρώπινοι και τεχνολογικοί πόροι για την επιχειρησιακή ανάλυση αναφορών

Κατά την αξιολόγηση της επάρκειας των ανθρώπινων πόρων που απασχολεί η ΜΟΚΑΣ για την πλήρη άσκηση των καθηκόντων της στον τομέα AML, λήφθηκαν υπόψη δύο ενδεικτικοί δείκτες:

- ♦ η σχέση μεταξύ του αριθμού του προσωπικού της ΜΟΚΑΣ και του αριθμού των αναφορών που λήφθηκαν, και
- ♦ ο αριθμός των αναφορών που έχουν ανατεθεί αλλά δεν έχουν ολοκληρωθεί, σε σχέση με το σύνολο των αναφορών που λήφθηκαν.

(α) Στελέχωση ΜΟΚΑΣ σε συνάρτηση με τον όγκο των αναφορών

Κατά την περίοδο 2020–2024 παρατηρείται σημαντική αύξηση στον αριθμό των αναφορών που υποβλήθηκαν στη ΜΟΚΑΣ από υπόχρεες οντότητες. Συγκεκριμένα, ο αριθμός των αναφορών AML που λήφθηκαν αυξήθηκε από 1.594 αναφορές το 2020 σε 3.870 αναφορές το 2024.

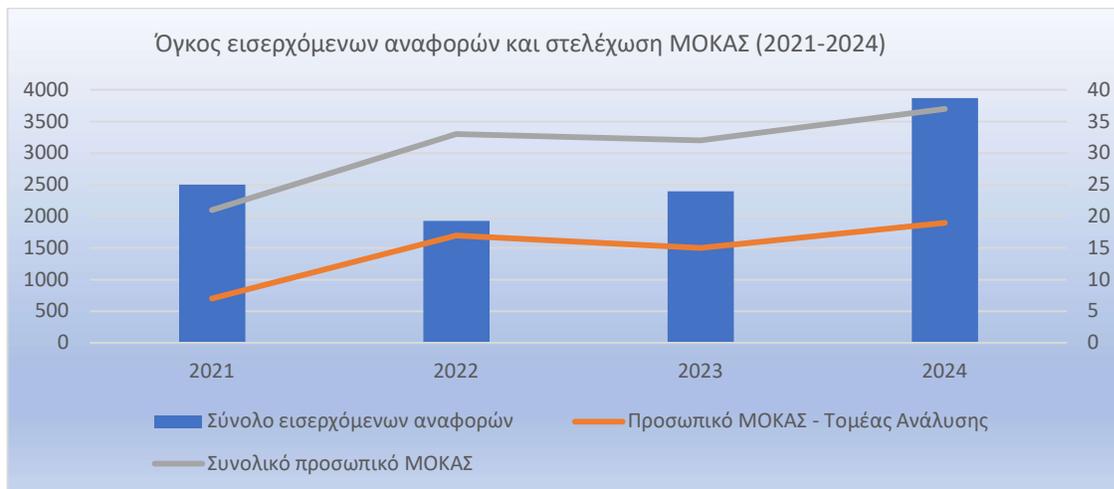
Πίνακας 1. Προσωπικό της ΜΟΚΑΣ σε συνάρτηση με το σύνολο των εισερχόμενων αναφορών.

	2020	2021	2022	2023	2024
Σύνολο εισερχόμενων αναφορών	1,594	2,500	1,931	2,400	3,870
Σύνολο Προσωπικού ΜΟΚΑΣ	Μη διαθέσιμο	21	33	32	37
Προσωπικό ΜΟΚΑΣ στον Τομέα Ανάλυσης	Μη διαθέσιμο	7	17	15	19

Πηγή: goAML (εξαγωγή στοιχείων από τη ΜΟΚΑΣ), Νομική Υπηρεσία

Οι υποβληθείσες αναφορές αυξήθηκαν από 2.500 το 2021 σε 3.870 το 2024, καταγράφοντας αύξηση της τάξης του 55% σε διάστημα τριών ετών. Κατά την ίδια περίοδο, ο συνολικός αριθμός προσωπικού της ΜΟΚΑΣ αυξήθηκε κατά 76%, από 21 σε 37 άτομα. Ιδιαίτερα σημαντική ήταν η ενίσχυση του Τομέα Ανάλυσης, ο οποίος είναι αρμόδιος για τον χειρισμό και την αξιολόγηση των εισερχόμενων αναφορών, καθώς ο αριθμός των αναλυτών αυξήθηκε από 7 το 2021 σε 19 το 2024, καταγράφοντας αύξηση της τάξης του 171%.

Γράφημα 1: Όγκος εισερχόμενων αναφορών και στελέχωση ΜΟΚΑΣ

Πηγή: goAML (εξαγωγή στοιχείων από τη ΜΟΚΑΣ), Νομική Υπηρεσία

Παρόλο ότι ο αριθμός των αναφορών αυξήθηκε σημαντικά, η αύξηση του προσωπικού στον Τομέα Ανάλυσης υπερέβη την αντίστοιχη αύξηση του φόρτου εργασίας. Η ενίσχυση αυτή φαίνεται να συνιστά στρατηγική ανταπόκριση σε προηγούμενους περιορισμούς επιχειρησιακής ικανότητας, δεδομένου ότι ο αριθμός των αναλυτών το 2021 ήταν αναλογικά χαμηλός σε σχέση με τον όγκο των αναφορών που είχαν ληφθεί.

Ιδιαίτερη εξέλιξη αποτελεί η σημαντική αύξηση αναφορών το 2024, με ποσοστό πέραν του 50% της αύξησης να προήλθε από τη νέα κατηγορία υποχρεωμένων οντοτήτων, των Παρόχων Υπηρεσιών Κρυπτο-Περιουσιακών Στοιχείων (Crypto Asset Service Providers – CASPs). Οι οντότητες αυτές υπάγονται στις υποχρεώσεις της 5ης Οδηγίας της ΕΕ για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων και, μέσω της αδειοδότησής τους στη Δημοκρατία, ασκούν το δικαίωμα ελεύθερης παροχής υπηρεσιών εντός του

Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου. Λαμβάνοντας υπόψη τη διαρκώς αυξανόμενη σημασία των κρυπτο-περιουσιακών στοιχείων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, αναμένεται περαιτέρω αύξηση της σχετικής συναλλακτικής δραστηριότητας και, κατ' επέκταση, των αναφορών που υποβάλλονται στη ΜΟΚΑΣ από τους εν λόγω παρόχους στο προσεχές διάστημα.

Παρόλο που, σύμφωνα με τη ΜΟΚΑΣ, η πλειονότητα των αναφορών που αφορούν κρυπτο-περιουσιακά στοιχεία δεν αναλύεται σε εθνικό επίπεδο αλλά διαβιβάζεται κυρίως στις Μονάδες Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών των αρμόδιων κρατών μελών, εκτιμάται ότι το Τμήμα Εικονικών Περιουσιακών Στοιχείων και Χρηματοοικονομικής Τεχνολογίας της ΜΟΚΑΣ θα μπορούσε να ενισχυθεί περαιτέρω με εξειδικευμένο προσωπικό, ώστε να υποστηρίζεται αποτελεσματικά η άσκηση της αποστολής του.

Πέραν των ανθρώπινων πόρων, η επιχειρησιακή ικανότητα της ΜΟΚΑΣ υποστηρίζεται από σειρά εξειδικευμένων πληροφοριακών συστημάτων και εργαλείων ανάλυσης δεδομένων, τα οποία αξιοποιούνται για τη συλλογή, αποθήκευση, επεξεργασία και ανάλυση χρηματοοικονομικών πληροφοριών. Ειδικότερα, η ΜΟΚΑΣ χρησιμοποιεί το σύστημα goAML, το οποίο έχει αναπτυχθεί από το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα (UNODC), για τη διαχείριση και ανάλυση αναφορών ύποπτων συναλλαγών. Επιπλέον, αξιοποιούνται εξειδικευμένα αναλυτικά εργαλεία, όπως το i2 Analyst's Notebook για τη μετατροπή και οπτικοποίηση δεδομένων, καθώς και εφαρμογές για την παρακολούθηση και ανάλυση συναλλαγών σε κρυπτο-περιουσιακά στοιχεία, περιλαμβανομένου του συστήματος Crystal και άλλων εργαλείων ανοικτής πηγής.

Η ΜΟΚΑΣ έχει επίσης πρόσβαση σε πληθώρα εθνικών και διεθνών βάσεων δεδομένων και μητρώων, όπως η Κεντρική Κυβερνητική Αποθήκη Πληροφοριών, το Μητρώο Τραπεζικών Λογαριασμών, το Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων, καθώς και σε μητρώα που τηρούνται από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου και άλλες αρμόδιες αρχές. Τα εν λόγω συστήματα ενισχύουν τη δυνατότητα διασταύρωσης στοιχείων και υποστηρίζουν την αποτελεσματική διερεύνηση αναφορών ύποπτων συναλλαγών.

(β) Εκκρεμείς αναφορές υπό ανάλυση σε σχέση με το σύνολο των εισερχόμενων αναφορών.

Ο πιο κάτω πίνακας παρουσιάζει την κατάσταση των εισερχόμενων αναφορών ως προς το στάδιο ανάλυσής τους.

Πίνακας 2: Κατάσταση εισερχόμενων αναφορών που λήφθηκαν από ΠΙ.

	2020	2021	2022	2023	1-7/2024	Σύνολο
Σύνολο εισερχόμενων αναφορών	383	416	372	371	227	1769
Αναφορές που αναλύθηκαν και ολοκληρώθηκαν	62%	44%	51%	36%	36%	47%
Αναφορές που ομαδοποιήθηκαν σε υποθέσεις	14%	11%	15%	16%	16%	14%

«Εκκρεμείς» αναφορές υπό ανάλυση	24%	45%	34%	48%	48%	39%

Πηγή: goAML (εξαγωγή στοιχείων από τη ΜΟΚΑΣ), επεξεργασία/υπολογισμοί Ελεγκτικής Υπηρεσίας.

Σημ. «Εκκρεμείς» αναφορές αφορούν αναφορές που εμφανίζονται στο σύστημα goAML ως ανοικτές/μη ολοκληρωμένες κατά τον χρόνο εξαγωγής των στοιχείων. Η κατάσταση αυτή δύναται να αντιστοιχεί σε διαφορετικά στάδια προόδου της ανάλυσης. Επίσης στον πιο πάνω πίνακα δεν φαίνεται ο διαχωρισμός των υποθέσεων βάσει προτεραιοποίησης.

Το υψηλό ποσοστό αναφορών που έχουν ανατεθεί σε αναλυτές και εμφανίζονται ως «εκκρεμείς» για παρατεταμένο χρονικό διάστημα, σε συνδυασμό με την εξέλιξη των διαθέσιμων ανθρώπινων πόρων της ΜΟΚΑΣ, ενδέχεται να αντανakλά την ανάγκη για περαιτέρω βελτιστοποίηση της κατανομής/διαχείρισης των πόρων ή/και των διαδικασιών παρακολούθησης της προόδου ανάλυσης. Επισημαίνεται, ότι ο χαρακτηρισμός μιας αναφοράς ως «εκκρεμούς», δεν συνεπάγεται κατ' ανάγκην ότι δεν έχει διενεργηθεί αναλυτική εργασία. Μία ανοικτή αναφορά δύναται να αντανakλά διαφορετικά στάδια προόδου της ανάλυσης. Ωστόσο, δεν τηρούνται συστηματικά στοιχεία ως προς τον βαθμό ολοκλήρωσης κάθε αναφοράς, με αποτέλεσμα η σχετική πληροφορία να μην είναι άμεσα διαθέσιμη.

Από τα πιο πάνω στοιχεία προκύπτει αυξητική τάση στο ποσοστό των αναφορών που έχουν ανατεθεί προς ανάλυση αλλά εξακολουθούν να παραμένουν σε εκκρεμότητα, από 24% το 2020 σε 48% το 2023 και το 2024. Η αύξηση αυτή ενδέχεται να οφείλεται σε συνδυασμό παραγόντων:

- ♦ το υψηλό ποσοστό εκκρεμών αναφορών κατά τα πρόσφατα έτη, παρά τη σημαντική αύξηση του προσωπικού από το 2022, ενδέχεται να αντανakλά, μεταξύ άλλων, καθυστερήσεις λόγω συνεχιζόμενης ανταλλαγής πληροφοριών με ξένες Μονάδες Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών, αναμονής συμπληρωματικών στοιχείων ή συνέχισης της παρακολούθησης μετά από διαβίβαση υποθέσεων στις αρχές επιβολής του νόμου.
- ♦ οι εκκρεμείς αναφορές παλαιότερων περιόδων δύναται να αποδίδονται, ιδίως έως το 2021, τόσο σε περιορισμούς στελέχωσης όσο και στις πρακτικές κατανομής αναφορών που εφαρμόζονταν κατά το διάστημα εκείνο. Συγκεκριμένα, αρχικά όλες οι αναφορές ανατίθεντο σε αναλυτές χωρίς προηγούμενη αξιολόγηση κινδύνου για σκοπούς προτεραιοποίησης. Κατόπιν αναθεώρησης της πολιτικής από τον Ιούλιο 2023 και μετά, εφαρμόστηκε εργαλείο προτεραιοποίησης που ενσωματώνει αξιολόγηση κινδύνου, με αποτέλεσμα οι αναλυτικοί πόροι να κατευθύνονται κατά προτεραιότητα σε υποθέσεις σοβαρότερου χαρακτήρα. Οι αναφορές αυτές έτυχαν προτεραιότητας σε σχέση με παλαιότερες αναφορές για τις οποίες δεν είχε προηγηθεί αξιολόγηση κινδύνου, με αποτέλεσμα μέρος των τελευταίων να παραμένει σε εκκρεμότητα.

Συμπέρασμα: Σε διοικητικό επίπεδο, η ενσωμάτωση του προϋπολογισμού της ΜΟΚΑΣ στον συνολικό προϋπολογισμό της Νομικής Υπηρεσίας δύναται να επηρεάζει τον βαθμό αυτονομίας ως προς τον προγραμματισμό και την ευελιξία κατανομής πόρων για εξειδικευμένες ανάγκες.

Με βάση τα στοιχεία που εξετάστηκαν, διαπιστώνεται ότι κατά την περίοδο 2020–2024 υπήρξε ουσιαστική ενίσχυση των ανθρώπινων και τεχνολογικών πόρων της ΜΟΚΑΣ, ιδίως στον Τομέα Ανάλυσης, καθώς και αξιοποίηση εξειδικευμένων πληροφοριακών συστημάτων και εργαλείων, γεγονός που ενισχύει την επιχειρησιακή της ικανότητα.

Ωστόσο, η αυξητική τάση των αναφορών που παραμένουν σε κατάσταση ‘εκκρεμότητας’ για παρατεταμένο χρόνο, καθώς και η μεταβολή της σύνθεσης των εισερχόμενων αναφορών, σε τομείς εξειδικευμένης τεχνογνωσίας, όπως τα εικονικά περιουσιακά στοιχεία, καταδεικνύουν την ανάγκη συνεχούς αξιολόγησης της επάρκειας και, κυρίως, της κατανομής/εξειδίκευσης των διαθέσιμων πόρων, ώστε να διασφαλίζεται η έγκαιρη ολοκλήρωση της ανάλυσης των αναφορών μεσαίου και υψηλού κινδύνου.

Συστάσεις Ελεγκτικής Υπηρεσίας:

Με βάση τα ευρήματα που προέκυψαν από την αξιολόγηση της επάρκειας των οικονομικών, ανθρώπινων και τεχνολογικών πόρων για την άσκηση των καθηκόντων AML, διατυπώνονται οι ακόλουθες συστάσεις:

(α) Σε συνεργασία με τη Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας, θα μπορούσε να εξεταστεί η δυνατότητα καθορισμού ξεχωριστού προϋπολογισμού ή σαφέστερου προσδιορισμού των πιστώσεων που αφορούν τα καθήκοντα AML της ΜΟΚΑΣ. Μια τέτοια ρύθμιση θα συνέβαλλε στην ενίσχυση της διαφάνειας και της λειτουργικής της αυτονομίας, εντός του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου.

(β) Στο πλαίσιο του ετήσιου προγραμματισμού στελέχωσης, να αξιολογηθούν οι ανάγκες του Τμήματος Εικονικών Περιουσιακών Στοιχείων και Χρηματοοικονομικής Τεχνολογίας και να εξεταστεί η ανάγκη για ενίσχυσή του με εξειδικευμένο προσωπικό, ώστε να διασφαλίζεται η επαρκής επιχειρησιακή ικανότητα και η έγκαιρη ανταπόκριση στις εξελισσόμενες απαιτήσεις του τομέα.

(γ) Για την πληρέστερη αξιολόγηση της επάρκειας των υφιστάμενων ανθρώπινων πόρων ως προς την έγκαιρη ολοκλήρωση της ανάλυσης των αναφορών, ιδίως εκείνων που κατατάσσονται ως μεσαίου ή υψηλού κινδύνου, προτείνεται η διενέργεια περαιτέρω διερεύνησης. Η διερεύνηση αυτή θα μπορούσε να περιλαμβάνει συστηματική και έγκαιρη συλλογή σχετικών δεδομένων, καθώς και ποιοτική αξιολόγηση των παραγόντων που οδηγούν σε παρατεταμένη εκκρεμότητα αναφορών, με στόχο τον εντοπισμό ενδεχόμενων αναποτελεσματικότητων ή συσσωρεύσεων εργασίας.

4.3 Θέμα: Είναι τέτοια τα συστήματα και οι διαδικασίες που ακολουθεί η ΜΟΚΑΣ ώστε να διασφαλίζεται η έγκαιρη και ποιοτική ανάλυση των αναφορών για ύποπτες συναλλαγές και άλλων πληροφοριών για θέματα AML;

Στο πλαίσιο του ελέγχου της επάρκειας του οργανωτικού και λειτουργικού πλαισίου της ΜΟΚΑΣ, το παρόν ερώτημα εστιάζει στην πρακτική εφαρμογή των προβλεπόμενων συστημάτων και διαδικασιών

και, ειδικότερα, στο κατά πόσο αυτά διασφαλίζουν την έγκαιρη, συνεπή και ποιοτική ανάλυση των αναφορών ύποπτων συναλλαγών και λοιπών πληροφοριών για σκοπούς AML.

Η αξιολόγηση επικεντρώνεται τόσο στις διαδικασίες που ίσχυαν κατά την περίοδο Ιαν. 2020 – Ιούνιος 2023 όσο και στις μεταγενέστερες βελτιώσεις που εφαρμόστηκαν από τον Ιούλιο 2023, με έμφαση στη λειτουργία των μηχανισμών προτεραιοποίησης βάσει κινδύνου, στη διαχείριση των διαθέσιμων πόρων και στην αξιοποίηση των πληροφοριών για σκοπούς ανάλυσης και διαβίβασης.

4.3.1 Διαδικασία που ακολουθείτο κατά την περίοδο Ιαν. 2020 – Ιούνιος 2023.

Κατά την περίοδο Ιαν. 2020-Ιούνιος 2023, η ΜΟΚΑΣ ακολουθούσε συγκεκριμένες διαδικασίες για τη διαχείριση και ανάλυση των αναφορών ύποπτων συναλλαγών που υποβάλλονταν από υπόχρεες οντότητες μέσω του συστήματος goAML.

A Έλεγχος ακεραιότητας. Στο αρχικό στάδιο, το διοικητικό προσωπικό διενεργούσε ελέγχους ακεραιότητας (integrity checks) για όλες τις υποβαλλόμενες αναφορές, με σκοπό την αξιολόγηση της ποιότητας και πληρότητας των παρεχόμενων πληροφοριών. Αναφορές που δεν συμμορφώνονταν με τις εκδοθείσες οδηγίες της ΜΟΚΑΣ απορρίπτονταν από το σύστημα χωρίς περαιτέρω ανάλυση, ενώ η

υπόχρεη οντότητα λάμβανε ανατροφοδότηση σχετικά με τους λόγους απόρριψης και καλείτο να επανυποβάλει την αναφορά.

B Έλεγχος πληροφοριών. Για τις αναφορές που περνούσαν τον έλεγχο ακεραιότητας, το διοικητικό προσωπικό προέβαινε σε αρχικό έλεγχο πληροφοριών (initial intelligence check), αξιοποιώντας εσωτερικές βάσεις δεδομένων της ΜΟΚΑΣ, καθώς και βάσεις δεδομένων της Αστυνομίας, του Τμήματος Τελωνείων και την πλατφόρμα eBOS, με σκοπό τη συλλογή συμπληρωματικών πληροφοριών.

Γ Ανάθεση και επεξεργασία αναφορών. Στη συνέχεια, οι αναφορές ανατίθεντο σε αναλυτές χωρίς εφαρμογή προκαθορισμένων κριτηρίων προτεραιοποίησης ή επιλογής και η επεξεργασία τους γινόταν κυρίως με βάση τη διαθεσιμότητα και τον χρόνο των αναλυτών, σύμφωνα με την αρχή «first-come-first-served». Κατά τη διάρκεια της ανάλυσης, υπήρχε δυνατότητα αναζήτησης καθοδήγησης από ανώτερο αναλυτή.

Δ Κατηγοριοποίηση αναφορών. Η κατηγοριοποίηση κινδύνου των αναφορών (χαμηλή, μεσαία ή υψηλή) πραγματοποιείται εκ των υστέρων, μετά την ολοκλήρωση της ανάλυσης και κατόπιν εσωτερικής επανεξέτασης αποφασίζονται κατά πόσο οι υποθέσεις θα διαβιβάζονταν σε δικωτικές ή άλλες αρμόδιες αρχές.

4.3.2 Αναθεώρηση διαδικασίας με ισχύ από τον Ιούλιο 2023

Από τον Ιούλιο 2023, η ΜΟΚΑΣ προχώρησε σε ουσιαστική αναθεώρηση των διαδικασιών της, με τη σύσταση του Τμήματος Ακεραιότητας και Επιλογής και την εφαρμογή ημι-αυτοματοποιημένου εργαλείου προτεραιοποίησης βάσει κινδύνου.

Τμήμα Ακεραιότητας και Επιλογής Μετά τον αρχικό έλεγχο πληροφοριών, το διοικητικό προσωπικό κατάρτιζει λίστα ελέγχου ακεραιότητας, η οποία συνοψίζει τα αποτελέσματα του αρχικού ελέγχου και υποβάλλεται στον αρμόδιο λειτουργό του Τμήματος Ακεραιότητας και Επιλογής. Ο λειτουργός επαληθεύει τα αποτελέσματα των ελέγχων, εξετάζει την αναφορά και τα συνοδευτικά έγγραφα και αποδίδει βαθμολογία κινδύνου μέσω του εργαλείου προτεραιοποίησης.

Εργαλείο Προτεραιοποίησης Βάσει κινδύνου Το εργαλείο λαμβάνει υπόψη δείκτες κινδύνου, ενδείξεις νομιμοποίησης εσόδων και το ύψος των συναλλαγών, καθώς και πρόσθετους παράγοντες, όπως:

- προγενέστερη γνώση των εμπλεκόμενων προσώπων ή λογαριασμών από τη ΜΟΚΑΣ,
- πληροφορίες από βάσεις δεδομένων της Αστυνομίας και του Τμήματος Τελωνείων,
- τον τόπο κατοικίας ή εγκατάστασης των προσώπων που αναφέρονται στην αναφορά,
- αιτήματα καθοδήγησης από την αναφέρουσα οντότητα.

Ο Υπεύθυνος του Τμήματος Ακεραιότητας και Επιλογής δύναται να τροποποιήσει την τελική κατάταξη κινδύνου, υπό την προϋπόθεση αιτιολογημένης κρίσης, η οποία καταγράφεται στο σύστημα goAML και με τη σύμφωνη γνώμη του Υπεύθυνου του Τομέα Ανάλυσης.

Ανάθεση και ανάλυση αναφορών Αναφορές που κατατάσσονται ως χαμηλού κινδύνου δεν ανατίθενται σε αναλυτές για περαιτέρω ανάλυση, αλλά τηρούνται στη βάση δεδομένων για μελλοντική

αναφορά ή/και διαβίβαση σε ξένες Μονάδες Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών ή τοπικές αρχές, εφόσον κριθεί αναγκαίο. Αντίθετα, αναφορές μεσαίου ή υψηλού κινδύνου ανατίθενται σε αναλυτές για περαιτέρω επεξεργασία. Για τις υποθέσεις που κατηγοριοποιούνται ως μεσαίου ή υψηλού κινδύνου, προβλέπεται ενισχυμένη εποπτεία και ποιοτικός έλεγχος από ανώτερο λειτουργό και τον Προϊστάμενο του Τομέα Ανάλυσης.

Οι αποφάσεις κατάταξης κινδύνου, καθώς και τυχόν τροποποιήσεις τους από αρμόδιο λειτουργό, τεκμηριώνονται στο σύστημα goAML, διασφαλίζοντας την ύπαρξη επαρκούς ίχνους ελέγχου (audit trail) για σκοπούς ποιοτικού ελέγχου και εσωτερικής λογοδοσίας.

Στο πλαίσιο του ελέγχου μας εξετάσαμε κατά πόσο οι διαδικασίες αυτές εφαρμόζονται στην πράξη με τρόπο που να διασφαλίζει την έγκαιρη και ποιοτική ανάλυση των αναφορών, καθώς και τη στοχευμένη αξιοποίηση των πληροφοριών για τον εντοπισμό υποθέσεων νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

4.3.3 Ανάλυση ποσοτικών δεδομένων κατηγοριοποίησης αναφορών

Ο ακόλουθος πίνακας παρουσιάζει την κατηγοριοποίηση των αναφορών που λήφθηκαν από τα ΠΙ που επιλέχθηκαν στο δείγμα του ελέγχου, κατά την περίοδο ελέγχου.

Πίνακας 3: Κατηγοριοποίηση εισερχόμενων αναφορών βάσει κινδύνου

	2020	2021	2022	2023	1-7/2024	Μέσος Όρος
Υψηλού κινδύνου	7%	3%	5%	13%	17%	8%
Μέτριου Κινδύνου	21%	16%	19%	35%	52%	27%
Χαμηλού Κινδύνου	41%	31%	37%	24%	30%	33%
Μη κατηγοριοποίηση	31%	50%	39%	28%	1%	32%

Πηγή: goAML (εξαγωγή στοιχείων από τη ΜΟΚΑΣ), επεξεργασία/υπολογισμοί Ελεγκτικής Υπηρεσίας.

Σημ. Μη κατηγοριοποίηση αναφέρεται στις αναφορές για τις οποίες, κατά τον χρόνο καταγραφής στο σύστημα, δεν είχε αποδοθεί εσωτερική κατηγορία κινδύνου, είτε λόγω μη εφαρμογής σχετικής διαδικασίας στο συγκεκριμένο στάδιο/περίοδο είτε λόγω πρακτικών καταχώρησης.

Από τα πιο πάνω στοιχεία προκύπτει ότι, κατά την περίοδο από τα μέσα του 2023, αυξάνεται το ποσοστό των αναφορών που κατατάσσονται ως μεσαίου ή υψηλού κινδύνου, ενώ παράλληλα περιορίζεται σημαντικά το ποσοστό των μη κατηγοριοποιημένων αναφορών.

Σχετικές διαπιστώσεις ως προς τη διαδικασία κατηγοριοποίησης και ανάλυσης παρουσιάζονται ακολούθως:

(α) Υιοθέτηση εργαλείου προτεραιοποίησης (Prioritization tool). Μετά την υιοθέτηση του εργαλείου προτεραιοποίησης τον Ιούλιο 2023, οι εισερχόμενες αναφορές τυγχάνουν συστηματικής εσωτερικής κατηγοριοποίησης βάσει κινδύνου. Ως εκ τούτου, παρατηρείται αύξηση του ποσοστού των αναφορών

που κατατάσσονται ως μέτριου ή υψηλού κινδύνου από τα μέσα του 2023 και μετά, σε σύγκριση με την περίοδο Ιαν. 2020 – Ιούνιος 2023. Η εξέλιξη αυτή διευκόλυνε την εφαρμογή προσέγγισης βάσει κινδύνου, ενισχύοντας τη δυνατότητα της ΜΟΚΑΣ να κατευθύνει τους περιορισμένους διαθέσιμους πόρους της στην περαιτέρω ανάλυση αναφορών ή υποθέσεων που, εμφανίζουν χαρακτηριστικά τα οποία, παραπέμπουν κατ' αρχήν σε κινδύνους νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

Στο πλαίσιο λειτουργίας του εργαλείου προτεραιοποίησης, εφαρμόζεται παράμετρος η οποία δύναται να επηρεάζει τη βαθμολόγηση ορισμένων αναφορών με βάση το κατά πόσο μια αναφορά σχετίζεται με πρόσωπα που διαμένουν στη Δημοκρατία. Η πρακτική αυτή, εφόσον δεν συνοδεύεται από σαφή, τεκμηριωμένα κριτήρια που να συνδέονται άμεσα με τον εγγενή κίνδυνο ML/TF, όπως τυπολογίες, δείκτες κινδύνου, ιστορικό συναλλαγών, σύνδεση με γνωστές απειλές ή άλλους αντικειμενικούς παράγοντες, ενδέχεται να επηρεάζει τη συγκρισιμότητα και αντικειμενικότητα της προτεραιοποίησης.

(β) Αναφορές χωρίς κατηγοριοποίηση κινδύνου. Η ΜΟΚΑΣ δεν προέβη σε αξιολόγηση των αναφορών που δεν είχαν κατηγοριοποιηθεί κατά την περίοδο Ιαν. 2020 – Ιούνιος 2023 και πριν την υιοθέτηση του εργαλείου προτεραιοποίησης, ανεξαρτήτως του αν αυτές είχαν ανατεθεί σε αναλυτή ή όχι. Ως αποτέλεσμα, δεν παρέχεται ολοκληρωμένη εικόνα ως προς το επίπεδο κινδύνου των εν λόγω αναφορών. Δεδομένου ότι οι μη κατηγοριοποιημένες αναφορές αντιστοιχούν στο 32% του συνόλου των αναφορών που λήφθηκαν κατά την περίοδο Ιαν. 2020 – Ιούνιος 2023, οι εν λόγω αναφορές αποτελούν ουσιώδη πηγή για τον εντοπισμό πρόσθετων υποθέσεων που χρήζουν περαιτέρω εξέτασης από τη ΜΟΚΑΣ.

(γ) Αναφορές χαμηλού κινδύνου. Από ανάλυση δείγματος που αντιστοιχεί στο 3,8% των αναφορών χαμηλού κινδύνου, προέκυψε ότι το 64% των αναφορών αυτών αφορούσε σε περιπτώσεις διαδικτυακής απάτης χαμηλής αξίας, το 27% σε περιπτώσεις ανεπαρκούς τεκμηρίωσης πελάτη από υπόχρεες οντότητες και το 9% σε λοιπές αιτίες. Όπως διαπιστώθηκε, δεν διενεργείται από τη ΜΟΚΑΣ, συστηματική στρατηγική ανάλυση των αναφορών χαμηλής σημασίας για τον εντοπισμό κοινών χαρακτηριστικών ή τάσεων, ούτε κοινοποίηση σχετικών συμπερασμάτων προς άλλες αρμόδιες αρχές, γεγονός που ενδέχεται να περιορίζει τη στρατηγική αξιοποίηση των πληροφοριών αυτών.

Συμπέρασμα. Με βάση την εξέταση των διαδικασιών που εφαρμόζονταν κατά την περίοδο Ιαν. 2020 – Ιούνιος 2023 και των μεταγενέστερων βελτιώσεων που τέθηκαν σε ισχύ από τον Ιούλιο 2023, διαπιστώνεται ότι η εισαγωγή μηχανισμών κατηγοριοποίησης και προτεραιοποίησης αναφορών βάσει κινδύνου συνέβαλε σημαντικά στην ενίσχυση της στοχευμένης αξιοποίησης των διαθέσιμων πόρων της ΜΟΚΑΣ και στη βελτίωση της συνέπειας της διαδικασίας αξιολόγησης.

Ωστόσο, εξακολουθούν να εντοπίζονται παράγοντες που δύνανται να επηρεάζουν την πληρότητα και την έγκαιρη ανάλυση των εισερχόμενων αναφορών, ιδίως σε σχέση με:

- ♦ την εφαρμογή της παραμέτρου, στο εργαλείο προτεραιοποίησης, που δύναται να επηρεάζει, σε ορισμένες περιπτώσεις, τη βαθμολόγηση αναφορών με βάση τη σύνδεσή τους με πρόσωπα που

διαμένουν στη Δημοκρατία, χωρίς σαφή τεκμηρίωση της σχέσης τους με τον κίνδυνο νομιμοποίησης εσόδων, γεγονός που μπορεί να επηρεάζει την αντικειμενικότητα της προτεραιοποίησης.

- ♦ την μη εκ των υστέρων αξιολόγηση αναφορών προηγούμενων περιόδων που λήφθηκαν πριν την εφαρμογή του εργαλείου προτεραιοποίησης και δεν είχαν τύχει κατηγοριοποίησης κινδύνου,
- ♦ την περιορισμένη στρατηγική αξιοποίηση των αναφορών χαμηλού κινδύνου για σκοπούς εντοπισμού επαναλαμβανόμενων μοτίβων ή τάσεων.

Η ποιότητα των αναφορών ύποπτων συναλλαγών αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για την αποτελεσματική λειτουργία της ΜΟΚΑΣ ως Μονάδας Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών. Αναφορές που δεν τεκμηριώνονται επαρκώς ή δεν συνδέονται με συγκεκριμένες ενδείξεις ύποπτης δραστηριότητας ενδέχεται να περιορίζουν την ικανότητα της ΜΟΚΑΣ να εντοπίζει έγκαιρα σημαντικές υποθέσεις νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Επιπρόσθετα, η υποβολή μεγάλου αριθμού αναφορών που κρίνονται ως μη ικανοποιητικής ποιότητας μπορεί να επιβαρύνει τη διαδικασία ανάλυσης και να επηρεάζει την αποδοτική κατανομή των διαθέσιμων αναλυτικών πόρων, αυξάνοντας τον κίνδυνο καθυστέρησης στον εντοπισμό σοβαρών υποθέσεων AML.

Συστάσεις Ελεγκτικής Υπηρεσίας.

Η ΜΟΚΑΣ θα πρέπει να ενισχύσει περαιτέρω τις διαδικασίες αξιολόγησης και ανάλυσης των αναφορών ύποπτων συναλλαγών. Συγκεκριμένα, προτείνεται όπως:

(α) προβεί σε επανεξέταση των παραμέτρων του εργαλείου προτεραιοποίησης και σε ενίσχυση των σχετικών δικλίδων ώστε η βαθμολόγηση κινδύνου να τεκμηριώνεται με αντικειμενικούς δείκτες που αντανακλούν τον εγγενή κίνδυνο νομιμοποίησης εσόδων, ενδεχομένως, αν κριθεί απαραίτητο, με τη συνδρομή εμπειρογνομόνων,

(β) εξετάσει τη συστηματική αξιολόγηση των κριτηρίων που χρησιμοποιούνται για την κατηγοριοποίηση των αναφορών ως χαμηλού, μεσαίου ή υψηλού κινδύνου, ώστε να διασφαλίζεται ότι οι διαθέσιμοι αναλυτικοί πόροι κατανέμονται κατά προτεραιότητα στις υποθέσεις με τη μεγαλύτερη πιθανότητα εντοπισμού σοβαρών αδικημάτων νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή χρηματοδότησης της τρομοκρατίας,

(γ) προβεί σε εκ των υστέρων αξιολόγηση, μέσω του εφαρμοζόμενου εργαλείου προτεραιοποίησης βάσει κινδύνου, των αναφορών που λήφθηκαν κατά την περίοδο Ιαν. 2020–Ιούνιος 2023 και δεν έτυχαν εσωτερικής κατηγοριοποίησης κινδύνου. Όπου οι αναφορές αυτές καταταγούν ως μεσαίου ή υψηλού κινδύνου, να συμπεριληφθούν στον κατάλογο υποθέσεων προτεραιότητας για περαιτέρω χειρισμό από αναλυτή, με σκοπό την πληρέστερη αξιοποίηση των διαθέσιμων πληροφοριών και την ενίσχυση της προσέγγισης βάσει κινδύνου στη διαδικασία ανάλυσης,

(δ) θεσπίσει συστηματική διαδικασία περιοδικής ανάλυσης των αναφορών που κατατάσσονται ως χαμηλού κινδύνου, με σκοπό τον εντοπισμό κοινών χαρακτηριστικών, επαναλαμβανόμενων μοτίβων ή τάσεων που δύνανται να έχουν σημασία σε επίπεδο στρατηγικής ανάλυσης. Περαιτέρω, τα συμπεράσματα της ανάλυσης αυτής να αξιοποιούνται και, όπου ενδείκνυται, να κοινοποιούνται σε άλλες αρμόδιες δημόσιες αρχές, στο πλαίσιο των ισχυουσών διατάξεων περί εμπιστευτικότητας, ώστε να ενισχύεται η χάραξη πολιτικής και η έγκαιρη ανίχνευση ευρύτερων μοτίβων νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες,

(ε) εξετάσει την καθιέρωση δεικτών απόδοσης, όπως ο μέσος χρόνος ολοκλήρωσης της ανάλυσης αναφορών και το ποσοστό αναφορών που διαβιβάζονται κατόπιν επεξεργασίας, με στόχο την παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας των εφαρμοζόμενων διαδικασιών και τη συνεχή βελτίωση της επιχειρησιακής λειτουργίας της ΜΟΚΑΣ.

4.4 Θέμα: Οι αναφορές που λαμβάνονται από τα ΠΙ είναι σχετικές, τεκμηριωμένες και δημιουργούν εύλογη υπόνοια ότι η συναλλαγή σχετίζεται με νομιμοποίηση προσόδων από παράνομες δραστηριότητες;

Στο πλαίσιο εξέτασης του κατά πόσο οι αναφορές που υποβάλλονται από τα ΠΙ στη ΜΟΚΑΣ είναι σχετικές, επαρκώς τεκμηριωμένες και δημιουργούν εύλογη υπόνοια σύνδεσης με νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, διενεργήθηκε τόσο ποσοτική όσο και ποιοτική αξιολόγηση των αναφορών που λήφθηκαν κατά την περίοδο Ιαν. 2020 – Ιούλιος 2024. Η αξιολόγηση επικεντρώθηκε στην:

- ◆ ποιότητα των υποβαλλόμενων αναφορών, ως προς την πληρότητα, την ακρίβεια, την τεκμηρίωση και την έγκαιρη υποβολή τους,
- ◆ επιχειρησιακή τους αξιοποίηση από τη ΜΟΚΑΣ, όπως αποτυπώνεται μέσω της διαβίβασής τους στις αρχές επιβολής του νόμου κατόπιν ανάλυσης, για περαιτέρω διερεύνηση.

4.4.1 Ποιοτική Αξιολόγηση Αναφορών

Για τους σκοπούς της παρούσας αξιολόγησης, εξετάστηκε αντιπροσωπευτικό δείγμα εισερχόμενων αναφορών που υποβλήθηκαν από τα ΠΙ με εθνική άδεια λειτουργίας, με στόχο την αποτίμηση βασικών ποιοτικών χαρακτηριστικών τους, περιλαμβανομένων της πληρότητας των στοιχείων, της επάρκειας τεκμηρίωσης, της σαφήνειας του λόγου υποψίας και της έγκαιρης υποβολής τους.

Πίνακας 4: Ποσοστό εισερχόμενων αναφορών που υποβλήθηκαν από ΠΙ και δείγμα ελέγχου.

	2020	2021	2022	2023	1-7/2024	ΣΥΝΟΛΟ
Αριθμός εισερχόμενων αναφορών AML που λήφθηκαν από ΠΙ με εθνική άδεια λειτουργίας	401	440	383	381	237	1842
Αριθμός εισερχόμενων αναφορών AML που λήφθηκαν από τα ΠΙ που επιλέχθηκαν για έλεγχο.	383	416	372	371	227	1769
Δείγμα ελέγχου	14	20	25	25	17	101
Αριθμός αναφορών AML, που προέκυψαν από το πιο πάνω δείγμα ελέγχου για τις οποίες ο λόγος υποψίας αναφέρεται ρητά σε νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.	7	8	7	4	1	27

Πηγή: goAML (εξαγωγή στοιχείων από τη ΜΟΚΑΣ), επεξεργασία/υπολογισμοί Ελεγκτικής Υπηρεσίας.

Ο προσδιορισμός του κατά πόσο μία αναφορά σχετίζεται με υπόνοια νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες βασίστηκε σε ποιοτική αξιολόγηση των αναφορών που υποβλήθηκαν από τα ΠΙ. Δεδομένου ότι η σχετική πληροφορία δεν ήταν δυνατό να εξαχθεί άμεσα από το σύστημα goAML για το σύνολο του πληθυσμού, επιλέχθηκε αντιπροσωπευτικό δείγμα 101 αναφορών (6%) από τα ΠΙ με εθνική άδεια λειτουργίας που επιλέχθηκαν για έλεγχο, το οποίο κάλυπτε την υπό εξέταση περίοδο και περιλάμβανε όλες τις κατηγορίες ταξινόμησης.

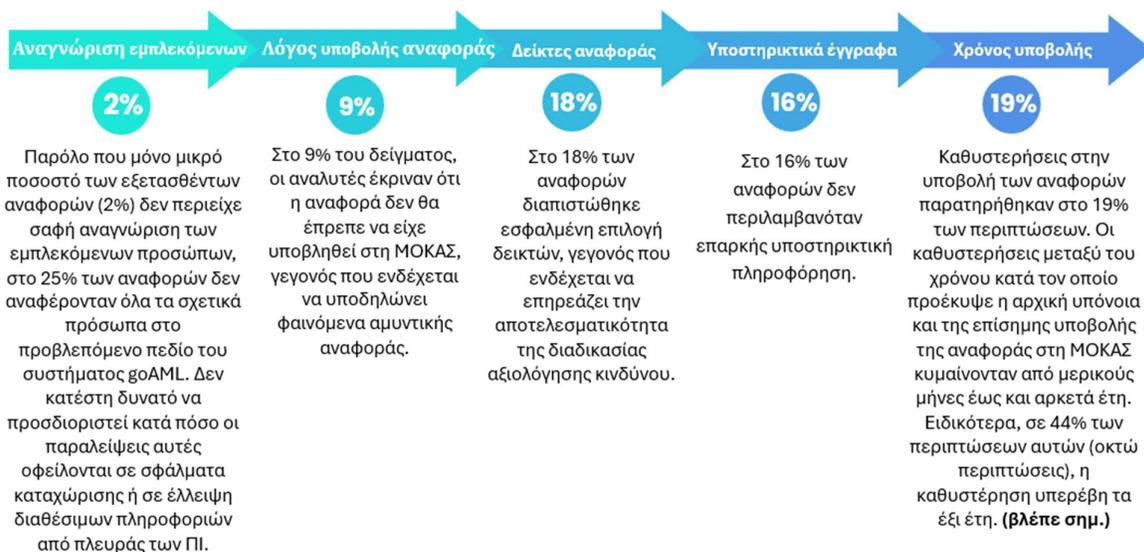
Για σκοπούς διευκόλυνσης του ελέγχου, καταρτίστηκε κατάσταση ελέγχου (checklist) με στόχο την αξιολόγηση της συνάφειας των αναφορών με τον κίνδυνο νομιμοποίησης εσόδων, καθώς και της πληρότητας, ακρίβειας και έγκαιρης υποβολής τους. Λόγω περιορισμών πρόσβασης σε ευαίσθητα δεδομένα που περιλαμβάνονται στις αναφορές, η κατάσταση ελέγχου δεν συμπληρώθηκε από την ελεγκτική ομάδα, αλλά από τον αρμόδιο αναλυτή της ΜΟΚΑΣ για κάθε αναφορά. Ως εκ τούτου, τα αποτελέσματα της συγκεκριμένης ποιοτικής αξιολόγησης αποτυπώνουν την επαγγελματική κρίση των αναλυτών της ΜΟΚΑΣ.

Οι αναλυτές προέβησαν σε εξέταση των στοιχείων κάθε περίπτωσης, όπως αυτά καταγράφηκαν από τα ΠΙ στο πεδίο «Λόγος Υποψίας», και διατύπωσαν την εκτίμησή τους ως προς τη φύση της υπόνοιας (π.χ. απάτη, νομιμοποίηση εσόδων, φοροδιαφυγή κ.λπ.). Μετά τη συμπλήρωση της κατάστασης ελέγχου από τους αναλυτές, η ελεγκτική ομάδα προέβη σε επισκόπηση των απαντήσεων και, όπου κρίθηκε αναγκαίο, ζητήθηκαν διευκρινίσεις, ωστόσο δεν κατέστη εφικτή η ανεξάρτητη επαλήθευση του περιεχομένου των αναφορών σε επίπεδο πρωτογενών δεδομένων. Ο περιορισμός αυτός λαμβάνεται υπόψη κατά τη διατύπωση των συμπερασμάτων και επηρεάζει το επίπεδο βεβαιότητας που μπορεί να αποδοθεί στα ευρήματα της εν λόγω υποενοτήτας.

Για ποσοστό 27% των αναφορών που περιλήφθηκαν στο δείγμα, η εκτίμηση των αναλυτών ως προς τον «λόγο υποψίας», όπως αυτός καταγράφηκε από τα ΠΙ, ανέφερε ρητά ότι η αναφορά φαίνεται να σχετίζεται με νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Για τις υπόλοιπες αναφορές, ο λόγος υποψίας φαίνεται να σχετίζεται κυρίως με γενεσιουργά αδικήματα.

Σημειώνεται, ωστόσο, ότι σύμφωνα με τη ΜΟΚΑΣ, όλες οι αναφορές που λαμβάνονται σχετίζονται με υπόνοιες νομιμοποίησης εσόδων, είτε ως περιπτώσεις αυτόνομης υπόνοιας είτε σε συνδυασμό με προσδιορισμένα γενεσιουργά αδικήματα, σύμφωνα με το ισχύον νομικό πλαίσιο AML. Κάθε αναφορά περιλαμβάνει συγκεκριμένους δείκτες που αιτιολογούν την υποβολή της, όπως ενδείξεις απάτης, διαδικτυακής απάτης, διαφθοράς ή καταστρατήγησης κυρώσεων.

Η ανάλυση των αναφορών του δείγματος κατέδειξε ορισμένες αδυναμίες ως προς τη συνολική ποιότητα και πληρότητα της υποβαλλόμενης πληροφόρησης:

Σημ. Σε ορισμένες περιπτώσεις η καθυστέρηση ενδέχεται να οφείλεται στην εμφάνιση νέων στοιχείων ή πληροφοριών σε μεταγενέστερο στάδιο (π.χ. δυσμενή δημοσιότητα), τα οποία ενεργοποίησαν την υποβολή της αναφοράς.

Σχετικά με το χρόνο υποβολής αναφοράς, επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 70 του Νόμου σε περίπτωση που τα ΠΙ δεν μπορούν να αποφύγουν τη διενέργεια της συναλλαγής, οφείλουν να ενημερώσουν την ΜΟΚΑΣ αμέσως μετά την συναλλαγή. Επιπρόσθετα, τυχόν παρατεταμένες και αδικαιολόγητες καθυστερήσεις ενδέχεται να επηρεάζουν αρνητικά τη δυνατότητα της ΜΟΚΑΣ να παρακολουθεί, να αναλύει και να διερευνά αποτελεσματικά ενδεχόμενες περιπτώσεις νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

Επισημαίνεται ότι η ΜΟΚΑΣ έχει θεσπίσει διαδικασίες για την αξιολόγηση και διαχείριση αναφορών που καταλήγουν σε μη συναφή αποτελέσματα (false positives), οι οποίες περιλαμβάνουν αρχικό έλεγχο από το Τμήμα Ακεραιότητας και Επιλογής και περαιτέρω διερεύνηση, όπου απαιτείται. Αναφορές που κρίνονται ως μη συναφείς κλείνουν και παραμένουν στη βάση δεδομένων για μελλοντική αναφορά.

Επιπρόσθετα, η ΜΟΚΑΣ επικοινωνεί με τις υπόχρεες οντότητες τόσο στο στάδιο του αρχικού ελέγχου όσο και κατά την ανάλυση, με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας των υποβαλλόμενων αναφορών. Από τα

τέλη του 2021 εφαρμόζεται μηχανισμός αυτόματης απόρριψης αναφορών που δεν πληρούν τα ελάχιστα ποιοτικά πρότυπα, με ταυτόχρονη ενημέρωση της αναφέρουσας οντότητας. Κατά την περίοδο 12/2021 – 12/2024, 59 αναφορές από ΠΙ απορρίφθηκαν αυτόματα από το σύστημα.

Παρά την έκδοση αναλυτικών οδηγιών προς τις υπόχρεες οντότητες το 2018 και τις μεταγενέστερες υπενθυμίσεις προς τους Λειτουργούς Συμμόρφωσης, εξακολουθεί να παρατηρείται αριθμός αναφορών με ελλείψεις ή ασυνέπειες.

4.4.2 Ανάλυση Διαβίβασης Αναφορών στις αρχές επιβολής του νόμου

Στο πλαίσιο της παρούσας ανάλυσης, εξετάστηκε το ποσοστό των αναφορών που υποβλήθηκαν από τα ΠΙ με εθνική άδεια λειτουργίας και οι οποίες, κατόπιν ανάλυσης από τη ΜΟΚΑΣ, διαβιβάστηκαν στις αρχές επιβολής του νομού για σκοπούς περαιτέρω διερεύνησης.

Όπως αναφέρθηκε πιο πάνω, όλες οι αναφορές που λαμβάνονται υπόκεινται σε συγκεκριμένο βαθμό ανάλυσης, ο οποίος ενισχύθηκε με τη σύσταση του Τμήματος Ακεραιότητας και Επιλογής, ούτως ώστε ακόμη και στις περιπτώσεις όπου η αναφορά δεν ανατίθεται σε αναλυτή για περαιτέρω χειρισμό, η σχετική απόφαση να βασίζεται σε τυπική αξιολόγηση.

Ο ακόλουθος πίνακας παρουσιάζει πληροφορίες σχετικά με:

(α) το ποσοστό των εισερχόμενων αναφορών που υποβλήθηκαν από τα ΠΙ με εθνική άδεια λειτουργίας και διαβιβάστηκαν στις αρχές επιβολής του νόμου για σκοπούς περαιτέρω διερεύνησης, καθώς και

(β) τα αντίστοιχα στοιχεία που αφορούν το δείγμα ελέγχου από τα ΠΙ που επιλέχθηκαν για έλεγχο.

Πίνακας 5: Αναφορές που διαβιβάστηκαν στις αρχές επιβολής του νόμου.

	2020	2021	2022	2023	1-7/2024	Σύνολο
Αριθμός εισερχόμενων αναφορών AML από ΠΙ με εθνική άδεια λειτουργίας	401	440	383	381	237	1842
Αριθμός αναφορών από τα ΠΙ που διαβιβάστηκαν στις αρχές επιβολής του νόμου για σκοπούς περαιτέρω διερεύνησης	14 (3.5%)	25 (5.7%)	21 (5.5%)	24 (6.3%)	17 (7.2%)	101 (5.5%)
Δείγμα ελέγχου	14	20	25	25	17	101
Αριθμός αναφορών που διαβιβάστηκαν στις αρχές επιβολής του νόμου για σκοπούς περαιτέρω διερεύνησης, που προέκυψαν από το δείγμα ελέγχου	0 (0.0%)	2 (10.0%)	2 (8.0%)	2 (8.0%)	1 (5.9%)	7 (6.9%)

Πηγή: Εξαγωγή στοιχείων από τη ΜΟΚΑΣ, επεξεργασία/υπολογισμοί Ελεγκτικής Υπηρεσίας.

Σημ.: Τα πιο πάνω στοιχεία σχετικά με τις αναφορές που διαβιβάστηκαν στις αρχές επιβολής του νόμου για σκοπούς περαιτέρω διερεύνησης αφορούν διαβιβάσεις για την έναρξη ποινικών ερευνών και δεν περιλαμβάνουν διαβιβάσεις που συνδέονται σε υπό εξέλιξη έρευνες, ιχνηλάτηση περιουσιακών στοιχείων ή άλλες ανταλλαγές πληροφοριών μεταξύ της ΜΟΚΑΣ και της Αστυνομίας.

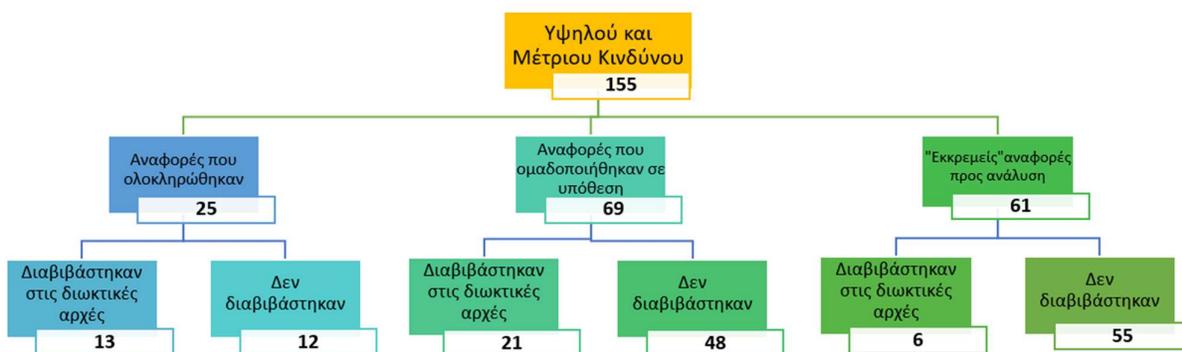
Ο μέσος όρος του ποσοστού των αναφορών AML που διαβιβάζονται στις αρχές επιβολής του νόμου ανέρχεται, για την υπό εξέταση περίοδο, στο 5,5%, σημειώνεται όμως ότι παρουσιάζει σταδιακή άνοδο

κατά τα έτη 2023 και 2024. Αυτό ενδέχεται να επηρεάζεται από διάφορους παράγοντες, περιλαμβανομένης της ποιότητας και πληρότητας των υποβαλλόμενων αναφορών, των εφαρμοζόμενων επιχειρησιακών προτεραιοτήτων, καθώς και της αξιοποίησης μέρους των πληροφοριών για άλλους επιχειρησιακούς ή στρατηγικούς σκοπούς.

Παρά τα πιο πάνω, τα ευρήματα της ποιοτικής αξιολόγησης υποδεικνύουν ότι υφίστανται περιθώρια βελτίωσης ως προς την πληρότητα και την έγκαιρη υποβολή μέρους των αναφορών από τα ΠΙ, στοιχείο που δύναται να επηρεάζει την επιχειρησιακή αξιοποίησή τους.

Πιο κάτω απεικονίζεται ο αριθμός των αναφορών που, ενώ είχαν κατηγοριοποιηθεί ως μεσαίου ή υψηλού κινδύνου, διαβιβάστηκαν, κατόπιν της ανάλυσης που διενεργήθηκε από τη ΜΟΚΑΣ, στις αρμόδιες αρχές επιβολής του νόμου.

Γράφημα 2: Διαβιβάσεις αναφορών υψηλού και μέτριου κινδύνου

Πηγή: goAML (εξαγωγή στοιχείων από τη ΜΟΚΑΣ), επεξεργασία/υπολογισμοί Ελεγκτικής Υπηρεσίας.

Από την πιο πάνω ανάλυση, προκύπτει ότι, από το σύνολο των 155 αναφορών που κατηγοριοποιήθηκαν ως μεσαίου ή υψηλού κινδύνου, οι 40 διαβιβάστηκαν στις αρχές επιβολής του νόμου. Σημειώνεται επίσης ότι, από τις 25 αναφορές της εν λόγω κατηγορίας των οποίων η ανάλυση ολοκληρώθηκε, για 13 (52%) κρίθηκε ότι προέκυπταν υπόνοιες διάπραξης αδικημάτων σχετιζόμενων με νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και διαβιβάστηκαν για περαιτέρω διερεύνηση.

Κατά συνέπεια, εκτιμάται ότι η περαιτέρω βελτίωση της ποιότητας των αναφορών που υποβάλλονται από τα ΠΙ θα μπορούσε να συμβάλει στην αποτελεσματικότερη και αποδοτικότερη αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων της ΜΟΚΑΣ κατά την προτεραιοποίηση της ανάλυσής τους. Η διαπίστωση αυτή συνάδει με σχετική σύσταση που διατυπώνεται στην Έκθεση Moneyval, σύμφωνα με την οποία η ΜΟΚΑΣ θα πρέπει να λάβει πρόσθετα μέτρα για την περαιτέρω αύξηση του ποσοστού διαβίβασης αναφορών προς την Αστυνομία και άλλες αρμόδιες αρχές.

Συμπέρασμα. Με βάση τα αποτελέσματα της ποιοτικής αξιολόγησης των αναφορών που υποβάλλονται από τα ΠΙ, καθώς και την ανάλυση του ποσοστού διαβίβασής τους στις αρχές επιβολής του νόμου κατόπιν επεξεργασίας από τη ΜΟΚΑΣ, διαπιστώνεται ότι, παρόλο ότι οι αναφορές σχετίζονται με υπόνοιες νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες στο πλαίσιο του ισχύοντος νομικού πλαισίου AML, εντοπίζονται αδυναμίες ως προς την πληρότητα, την τεκμηρίωση και την έγκαιρη υποβολή μέρους τους.

Οι αδυναμίες αυτές ενδέχεται να συμβάλλουν στην υποβολή μη συναφών ή ανεπαρκώς τεκμηριωμένων αναφορών και να επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα της διαδικασίας ανάλυσης, περιορίζοντας την επιχειρησιακή αξιοποίησή τους, όπως αποτυπώνεται και στο ποσοστό αναφορών που διαβιβάζονται στις αρχές επιβολής του νόμου για σκοπούς περαιτέρω διερεύνησης.

Σύσταση Ελεγκτικής Υπηρεσίας. Να παρασχεθεί περαιτέρω καθοδήγηση προς τα ΠΙ ώστε να ενισχύσουν τις εσωτερικές διαδικασίες ελέγχου για την υποβολή αναφορών ύποπτων συναλλαγών, με τρόπο που να διασφαλίζει την πληρότητα, ακρίβεια, επαρκή τεκμηρίωση και έγκαιρη υποβολή τους με την εμφάνιση υπόνοιας, περιορίζοντας παράλληλα την υποβολή μη συναφών ή χαμηλής χρησιμότητας αναφορών.

Παράλληλα, η ΜΟΚΑΣ, στο πλαίσιο των υφιστάμενων αρμοδιοτήτων της και των εκδιδόμενων κατευθυντήριων οδηγιών προς τις υπόχρεες οντότητες, να εξετάσει την περαιτέρω συστηματοποίηση και στοχευμένη παροχή ανατροφοδότησης αναφορικά με την ποιότητα και τη χρησιμότητα των υποβαλλόμενων αναφορών. Η ανατροφοδότηση αυτή θα μπορούσε να συνοδεύεται από επικαιροποίηση ή περαιτέρω εξειδίκευση των σχετικών οδηγιών ως προς το περιεχόμενό τους, με στόχο την ενίσχυση της στοχευμένης υποβολής αναφορών που αντανάκλουν πραγματικούς κινδύνους νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, τη βελτίωση της επιχειρησιακής τους αξίας και την αύξηση του ποσοστού εκείνων που, κατόπιν ανάλυσης, διαβιβάζονται στις αρμόδιες αρχές επιβολής του νόμου.

4.5 Θέμα: Εφαρμόζονται ικανοποιητικοί μηχανισμοί ανατροφοδότησης μεταξύ της ΜΟΚΑΣ, των αρμόδιων εποπτικών αρχών, των υπόχρεων οντοτήτων και των αρχών επιβολής του νόμου;

Για την αξιολόγηση του κατά πόσο εφαρμόζονται ικανοποιητικοί μηχανισμοί ανατροφοδότησης μεταξύ της ΜΟΚΑΣ, των αρμόδιων εποπτικών αρχών, των υπόχρεων οντοτήτων και των αρχών επιβολής του νόμου, εξετάστηκαν οι υφιστάμενες διαδικασίες και πρακτικές ανταλλαγής πληροφοριών και συνεργασίας μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων. Συγκεκριμένα αναλύθηκαν τα ακόλουθα:

- ◆ οι μηχανισμοί ανατροφοδότησης προς τις Αρχές Επιβολής του Νόμου,
- ◆ η ανατροφοδότηση προς υπόχρεες οντότητες και αρμόδιες εποπτικές αρχές,

- ♦ πρόσθετοι Μηχανισμοί Θεσμικού Συντονισμού και Συνεργασίας.

4.5.1 Μηχανισμοί ανατροφοδότησης προς αρχές επιβολής του νόμου

Μέχρι και το 2024, δεν εφαρμόζονταν επαρκώς ανεπτυγμένοι μηχανισμοί που να εξασφαλίζουν την τακτική, επαρκή και συστηματική παροχή ανατροφοδότησης από τις αρχές επιβολής του νόμου προς τη ΜΟΚΑΣ, αναφορικά με τη χρήση των πληροφοριών που διαβιβάστηκαν, καθώς και τα αποτελέσματα των σχετικών ερευνών.

Στο πλαίσιο διαβίβασης πληροφοριών προς τις αρχές επιβολής του νόμου για σκοπούς ποινικής διερεύνησης, η σχετική πληροφόρηση υπόκειται σε εσωτερικό έλεγχο και εγκρίνεται από τα αρμόδια ιεραρχικά επίπεδα της ΜΟΚΑΣ πριν από οποιαδήποτε κοινοποίηση, σύμφωνα με τις προβλέψεις του Νόμου. Περαιτέρω, η ΜΟΚΑΣ αιτείται, μέσω σχετικής αλληλογραφίας, την ενημέρωσή της ως προς την αξιοποίηση των διαβιβαζόμενων πληροφοριών και την έκβαση των σχετικών ερευνών, σύμφωνα με το άρθρο 55(1)(β) του Νόμου.

Ωστόσο, η παρεχόμενη ανατροφοδότηση από τις αρχές επιβολής του νόμου υπήρξε γενικά περιορισμένη, με τη ΜΟΚΑΣ να ζητεί επικαιροποιήσεις κατά περίπτωση.

Τον Απρίλιο του 2024, κατόπιν επανεξέτασης των υφιστάμενων διαδικασιών της, η ΜΟΚΑΣ ζήτησε από την Αστυνομία συνολική ενημέρωση για τις υποθέσεις που είχαν διαβιβαστεί προς διερεύνηση κατά την περίοδο 2020–2024. Η Αστυνομία παρείχε ανατροφοδότηση ως προς το στάδιο ή την έκβαση των σχετικών ερευνών για περιορισμένο αριθμό υποθέσεων. Τα αποτελέσματα, σύμφωνα με την τελευταία επικαιροποίηση του Σεπτεμβρίου 2025, είχαν ως ακολούθως:

Πίνακας 6: Ανατροφοδότηση διαβιβασθεισών αναφορών

	Σύνολο διαβιβάσεων	Διαβιβάσεις που αφορούν τα υπό εξέταση ΠΙ
Διαβιβασθείσες υποθέσεις 2020-2024	117	56
Δεν παρασχέθηκε ανατροφοδότηση	47%	52%
Εκκρεμούν για διερεύνηση	25%	20%
Διερευνήθηκαν χωρίς να κινηθεί ποινική δίωξη	20%	21%
Κινήθηκε ποινική δίωξη	8%	7%

Πηγή: Εξαγωγή στοιχείων από τη ΜΟΚΑΣ, επεξεργασία/υπολογισμοί Ελεγκτικής Υπηρεσίας.

Σημ.: Κάθε διαβιβασθείσα υπόθεση ενδέχεται να περιλαμβάνει πολλαπλές αναφορές.

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία που τέθηκαν υπόψη μας, για σημαντικό ποσοστό των διαβιβασθεισών αναφορών δεν παρασχέθηκε ανατροφοδότηση, ακόμη και κατόπιν αιτήματος για συνολική ενημέρωση από την Αστυνομία. Συγκεκριμένα, δεν παρασχέθηκε ανατροφοδότηση για το 47% του συνόλου των διαβιβάσεων. Η περιορισμένη αυτή ανατροφοδότηση δυσχεραίνει τη δυνατότητα της ΜΟΚΑΣ να

αξιολογεί, σε συστηματική βάση, την έκβαση και την αποτελεσματικότητα της επιχειρησιακής αξιοποίησης των πληροφοριών που διαβιβάζει, καθώς και να εντοπίζει περιθώρια βελτίωσης στη στοχευμένη ανάλυση, την προτεραιοποίηση και τη στρατηγική ανατροφοδότηση προς τις υπόχρεες οντότητες.

Τον Δεκέμβριο του 2024, η Αστυνομία και η ΜΟΚΑΣ κατέληξαν σε συμφωνία για τη δημιουργία τυπικού μηχανισμού συνεργασίας, ο οποίος περιλαμβάνει την παροχή εξαμηνιαίας ανατροφοδότησης προς τη ΜΟΚΑΣ. Επιπλέον, τον Αύγουστο του 2025, η ΜΟΚΑΣ πρότεινε τη σύσταση κοινής ομάδας εργασίας με την Αστυνομία, με στόχο την περαιτέρω ενίσχυση της συνεργασίας.

Η έγκαιρη και ουσιαστική παροχή ανατροφοδότησης από την Αστυνομία και λοιπές αρχές επιβολής του νόμου παραμένει κρίσιμη για τη συνεχή συνεργασία, ιδίως όσον αφορά τον εντοπισμό εσόδων από παράνομες δραστηριότητες προς δέσμευση και δήμευση, την προώθηση υποθέσεων ενώπιον των δικαστικών αρχών, την εκπόνηση στρατηγικών αναλύσεων, τη διαχείριση κινδύνων, τον εντοπισμό αδυναμιών και την εφαρμογή μέτρων βελτίωσης των συνολικών αποτελεσμάτων.

4.5.2 Ανατροφοδότηση προς υπόχρεες οντότητες και εποπτικές αρχές

Μέχρι πρόσφατα, η ΜΟΚΑΣ δεν διέθετε τυποποιημένη διαδικασία παροχής ανατροφοδότησης προς τις υπόχρεες οντότητες αναφορικά με την αξιοποίηση των αναφορών που υποβάλλονται. Η απουσία συστηματικής ενημέρωσης ενδέχεται να δημιουργούσε αβεβαιότητα ως προς το κατά πόσο συγκεκριμένες υποθέσεις συνδέονταν τελικά με περιπτώσεις νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, περιορίζοντας ενδεχομένως τη δυνατότητα των υπόχρεων οντοτήτων να αξιοποιούν σχετική εμπειρία κατά την αξιολόγηση παρόμοιων μελλοντικών υποθέσεων.

Ωστόσο, η ΜΟΚΑΣ παρείχε γενική ανατροφοδότηση προς τις υπόχρεες οντότητες μέσω διαφόρων μηχανισμών, όπως:

- ♦ στοχευμένων συναντήσεων για τη συζήτηση συγκεκριμένων αναφορών, όπου αυτό κρινόταν αναγκαίο,
- ♦ ετήσιων πινάκων με δείκτες κινδύνου που οδήγησαν στην υποβολή αναφορών κατά το προηγούμενο έτος,
- ♦ εκθέσεων στρατηγικής ανάλυσης που βασίζονται στις αναφορές που λήφθηκαν και αναλύθηκαν από τη ΜΟΚΑΣ, και
- ♦ της ετήσιας έκθεσης δραστηριοτήτων της, η οποία περιλαμβάνει στατιστικά στοιχεία σχετικά με τον αριθμό των αναφορών που διαβιβάστηκαν στην Αστυνομία, στον Έφορο Φορολογίας και σε άλλες αρμόδιες αρχές, καθώς και πληροφορίες για τους σχετικούς τομείς, τα αδικήματα και τους δείκτες κινδύνου.

Τον Φεβρουάριο του 2025, παρασχέθηκε μέσω του συστήματος goAML συνολική ανατροφοδότηση προς τις υπόχρεες οντότητες αναφορικά με τη χρήση των αναφορών για τα έτη 2023–2024. Για τις αναφορές που λαμβάνονται από τον Ιανουάριο του 2025, παρέχεται εξατομικευμένη ανατροφοδότηση για κάθε αναφορά που διαβιβάζεται στις αρχές επιβολής του νόμου.

4.5.3 Πρόσθετοι μηχανισμοί θεσμικού συντονισμού και συνεργασίας

Πέραν των πιο πάνω μηχανισμών ανατροφοδότησης, εφαρμόζονται και συμπληρωματικές διαδικασίες συνεργασίας με στόχο την ενίσχυση της ανταλλαγής πληροφορήσης και της συλλογικής κατανόησης κινδύνων νομιμοποίησης εσόδων μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων στο πλαίσιο AML. Συγκεκριμένα αναφέρονται:

- ◆ Η σύσταση της Συμβουλευτικής Αρχής η οποία σύμφωνα με το άρθρο 57 του Νόμου είναι αρμόδια, μεταξύ άλλων, για τον συντονισμό των αρμόδιων υπηρεσιών του Δημοσίου και τους φορείς του ιδιωτικού τομέα, για τον εντοπισμό, την εκτίμηση, την κατανόηση και τον μετριασμό των κινδύνων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, καθώς και για την επικαιροποίηση της εκτίμησης των εν λόγω κινδύνων.
- ◆ Οι εκθέσεις στρατηγικής ανάλυσης που βασίζονται στο σύνολο των αναφορών που λήφθηκαν και αναλύθηκαν κατά τα έτη 2023 και 2024 διαβιβάστηκαν σε εμπλεκόμενους φορείς του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα και περιλάμβαναν τυπολογίες, ενδείξεις κινδύνου, τάσεις και πρότυπα νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.
- ◆ Στο πλαίσιο ενίσχυσης της συνεργασίας με τον ιδιωτικό τομέα, το 2024 υλοποιήθηκε πιλοτικό έργο με τη συμμετοχή αρχών επιβολής του νόμου και εγχώριων ΠΙ για την ανάπτυξη Σύμπραξης Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα (Public–Private Partnership). Το έργο αποσκοπούσε στην ενίσχυση της κατανόησης σύνθετων διεθνών σχημάτων νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (Complex International Money Laundering – CIML) και στη βελτίωση της ικανότητας των εμπλεκόμενων φορέων να αντιμετωπίζουν σχετικές απειλές μέσω της αξιοποίησης τυπολογιών και δεικτών κινδύνου στο πλαίσιο μελετών περίπτωσης. Ως αποτέλεσμα του έργου αυτού, εντοπίστηκαν δείκτες προειδοποίησης (red flags), οι οποίοι διαβιβάστηκαν στα ΠΙ που δραστηριοποιούνται στην Κύπρο, στην Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου ως αρμόδια εποπτική αρχή, στις αρχές επιβολής του νόμου και στη Νομική Υπηρεσία, με στόχο την ενίσχυση της ευαισθητοποίησης, τη βελτίωση της τεχνογνωσίας και τη βαθμονόμηση των συστημάτων παρακολούθησης συναλλαγών των υπόχρεων οντοτήτων για τον εντοπισμό ύποπτων συναλλαγών και την υποβολή ποιοτικότερων αναφορών που σχετίζονται με σύνθετα διεθνή σχήματα νομιμοποίησης εσόδων.

Συμπέρασμα. Με βάση τα πιο πάνω, διαπιστώνεται ότι υφίστανται θεσμοθετημένοι μηχανισμοί συνεργασίας και ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ της ΜΟΚΑΣ, των αρμόδιων εποπτικών αρχών, των υπόχρεων οντοτήτων και των αρχών επιβολής του νόμου, οι οποίοι ενισχύθηκαν περαιτέρω κατά την

πρόσφατη περίοδο μέσω της εισαγωγής διαδικασιών ανατροφοδότησης προς τις υπόχρεες οντότητες και της συμφωνίας για παροχή περιοδικής ανατροφοδότησης από την Αστυνομία. Ωστόσο, η περιορισμένη και μη συστηματική παροχή ανατροφοδότησης από τις αρχές επιβολής του νόμου, ιδίως για σημαντικό ποσοστό των διαβιβασθεισών υποθέσεων, επηρεάζει την ικανότητα της ΜΟΚΑΣ να αξιολογεί την αποτελεσματικότητα της επιχειρησιακής αξιοποίησης των πληροφοριών που διαβιβάζει και να ενισχύει περαιτέρω τη στρατηγική και επιχειρησιακή της ανάλυση.

Σύσταση Ελεγκτικής Υπηρεσίας. Η ΜΟΚΑΣ, σε συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές επιβολής του νόμου, να προωθήσει την πλήρη και συστηματική εφαρμογή του συμφωνηθέντος μηχανισμού περιοδικής ανατροφοδότησης, με στόχο την τακτική ενημέρωσή της ως προς την αξιοποίηση των διαβιβαζόμενων πληροφοριών και την έκβαση των σχετικών ερευνών, ενισχύοντας έτσι την επιχειρησιακή αποτελεσματικότητα, τη διαχείριση κινδύνων και τη συνεχή βελτίωση της ποιότητας των υποβαλλόμενων αναφορών στο πλαίσιο AML.

5. Ανάλυση ευρημάτων και συστάσεις Συμβουλευτικής Αρχής.

5.1 Θέμα: Η Συμβουλευτική Αρχή διενεργεί περιοδική επικαιροποίηση της Εθνικής Αξιολόγησης Κινδύνων;

Η εθνική νομοθεσία προβλέπει τη σύσταση της Συμβουλευτικής Αρχής, ως αρμόδιο συλλογικό όργανο για τον συντονισμό του εθνικού συστήματος πρόληψης και καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Της Συμβουλευτικής Αρχής προεδρεύουν εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών και του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, ενώ σε αυτήν συμμετέχουν εκπρόσωποι βασικών αρμόδιων αρχών, περιλαμβανομένων της ΚΤΚ, της ΜΟΚΑΣ, της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου, της Αστυνομίας Κύπρου, καθώς και άλλων εποπτικών και κρατικών υπηρεσιών.

Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, η Συμβουλευτική Αρχή είναι υπεύθυνη, μεταξύ άλλων, για τον συντονισμό των αρμόδιων αρχών ως προς τον εντοπισμό, την εκτίμηση, την κατανόηση και τη μείωση των σχετικών κινδύνων σε εθνικό επίπεδο, καθώς και για την περιοδική επικαιροποίησή τους. Η αρμοδιότητα αυτή αποτελεί τη νομική βάση για τη διενέργεια της ΕΑΚ, η οποία συνιστά τον βασικό μηχανισμό προσδιορισμού και αποτίμησης των κινδύνων νομιμοποίησης εσόδων και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας σε εθνικό επίπεδο.

Τα αποτελέσματα της ΕΑΚ αξιοποιούνται για τη διαμόρφωση της εθνικής στρατηγικής, την ορθολογική κατανομή εποπτικών και επιχειρησιακών πόρων, καθώς και για την καθοδήγηση των εποπτικών αρχών και των υπόχρεων οντοτήτων στο πλαίσιο της προσέγγισης βάσει κινδύνου. Η περιοδική επικαιροποίησή της είναι ουσιώδης, ώστε να αντανakλά τις μεταβαλλόμενες συνθήκες, τις αναδυόμενες απειλές και τις διεθνείς εξελίξεις, διασφαλίζοντας τη συνεχή επάρκεια και αποτελεσματικότητα του εθνικού συστήματος.

Η πρώτη ΕΑΚ ολοκληρώθηκε το 2017 και δημοσιοποιήθηκε το 2018, μετά την απάλειψη τυχόν διαβαθμισμένων πληροφοριών, βασιζόμενη σε δεδομένα της περιόδου 2011–2016, υπό τον συντονισμό της ΚΤΚ. Έκτοτε, δεν πραγματοποιήθηκε επικαιροποίησή της, παρά το ότι, σύμφωνα με τον Νόμο, πρέπει να τυγχάνει περιοδικής αναθεώρησης. Ως εκ τούτου, η ισχύουσα ΕΑΚ στηρίζεται σε δεδομένα που αφορούν την περίοδο πριν το 2016, τα οποία ενδέχεται να μην αντανakλούν τις ουσιώδεις μεταβολές που έχουν επέλθει στο εγχώριο και διεθνές περιβάλλον κινδύνων. Η σημαντική χρονική απόσταση από την αρχική έκδοσή της περιορίζει τη χρησιμότητά της για τη σύγχρονη κατανόηση και διαχείριση των κινδύνων και ενδέχεται να επηρεάζει την αποτελεσματική κατανομή εποπτικών και επιχειρησιακών πόρων.

Το Υπουργείο Οικονομικών, τον Δεκέμβριο 2025, προχώρησε στη σύναψη συμβάσεων για την εκπόνηση νέας ΕΑΚ, που περιλαμβάνουν την ανάθεση σε εξωτερικό σύμβουλο και υπεύθυνο συγγραφέας, καθώς και τον ορισμό τοπικού συντονιστή/διαχειριστή για την υποστήριξη και τον συντονισμό της διαδικασίας. Για την επικαιροποίηση της ΕΑΚ αποφασίστηκε η εκ νέου εφαρμογή της μεθοδολογίας της Παγκόσμιας

Τράπεζας (World Bank), με τεχνική υποστήριξη από τον ίδιο οργανισμό, όπως και κατά την προηγούμενη διαδικασία. Η μεθοδολογία αυτή αποτελεί διεθνώς αναγνωρισμένο εργαλείο αξιολόγησης κινδύνων και είχε αξιολογηθεί θετικά κατά την προηγούμενη αξιολόγηση της Δημοκρατίας από την Moneyval του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Η επόμενη αξιολόγηση της Κυπριακής Δημοκρατίας από τη Moneyval αναμένεται το 2028. Η ολοκλήρωση και ουσιαστική αξιοποίηση μιας επικαιροποιημένης ΕΑΚ πριν από την εν λόγω αξιολόγηση είναι κρίσιμη, καθώς τυχόν καθυστέρηση στην εφαρμογή των πρόσθετων μέτρων που ενδέχεται να προκύψουν από τη νέα εκτίμηση κινδύνων θα μπορούσε να περιορίσει τον αντίκτυπο τους ενόψει της επικείμενης διαδικασίας αξιολόγησης.

Συμπέρασμα. Η ΕΑΚ δεν επικαιροποιήθηκε για παρατεταμένο χρονικό διάστημα με αποτέλεσμα το εθνικό σύστημα πρόληψης και καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας να στηρίζεται σε εκτίμηση κινδύνων η οποία δεν αντανακλά πλήρως τις πρόσφατες εξελίξεις στο εγχώριο και διεθνές περιβάλλον. Το γεγονός αυτό επηρεάζει τη συνεπή εφαρμογή της προσέγγισης βάσει κινδύνου και ενδέχεται να περιορίζει την ορθολογική ιεράρχηση προτεραιοτήτων και κατανομή πόρων από τις εποπτικές και λοιπές αρμόδιες αρχές.

Η δρομολόγηση νέας ΕΑΚ καθιστά αναγκαία την άμεση και συνεπή ολοκλήρωσή της, ώστε τα αποτελέσματά της να ενσωματωθούν εγκαίρως στο εθνικό πλαίσιο, ιδίως ενόψει της επικείμενης αξιολόγησης της Δημοκρατίας από τη Moneyval.

Συστάσεις Ελεγκτικής Υπηρεσίας.

Η Συμβουλευτική Αρχή, υπό τον συντονισμό του Υπουργείου Οικονομικών, θα πρέπει να:

(α) διασφαλίσει την έγκαιρη ολοκλήρωση της νέας ΕΑΚ εντός σαφώς καθορισμένου χρονοδιαγράμματος.

(β) θεσπίσει μηχανισμό τακτικής και προκαθορισμένης περιοδικής επικαιροποίησης της ΕΑΚ, ώστε να αποφεύγονται εκτεταμένα χρονικά διαστήματα χωρίς αναθεώρηση.

(γ) μεριμνήσει για την άμεση ενσωμάτωση των αποτελεσμάτων της νέας ΕΑΚ στον στρατηγικό σχεδιασμό, στην κατανομή εποπτικών και επιχειρησιακών πόρων και στη διαμόρφωση κατευθυντήριων οδηγιών προς τις αρμόδιες αρχές και τις υπόχρεες οντότητες.

Η συστηματική και έγκαιρη επικαιροποίηση της ΕΑΚ αποτελεί βασική προϋπόθεση για την αποτελεσματική εφαρμογή της προσέγγισης βάσει κινδύνου και για τη θετική αποτίμηση του εθνικού συστήματος στο πλαίσιο διεθνών αξιολογήσεων.

6. Παραρτήματα

Παράρτημα Ι: Θεσμικό πλαίσιο αρμοδιοτήτων Γενικού Ελεγκτή

Ευθύνη Ελεγκτικής Υπηρεσίας και διαφύλαξη της ανεξαρτησίας της

Οι Ειδικές Εκθέσεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας παρουσιάζουν τα αποτελέσματα των ελέγχων που αυτή διενεργεί επί των πολιτικών (policies) και προγραμμάτων της Κυπριακής Δημοκρατίας ή άλλων ελεγχόμενων οργανισμών ή επί θεμάτων που αφορούν στον Προϋπολογισμό τους ή συγκεκριμένους τομείς αυτού, ή τα αποτελέσματα ελέγχων ιδιωτών ελεγκτών στους οποίους η Ελεγκτική Υπηρεσία έχει αναθέσει τον έλεγχο λογαριασμών οποιουδήποτε ελεγχόμενου υπ' αυτής οργανισμού, δυνάμει του περί της Καταθέσεως Στοιχείων και Πληροφοριών στο Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας Νόμου (Ν.113(Ι)/2002). Η Ελεγκτική Υπηρεσία επιλέγει και σχεδιάζει τις εν λόγω ελεγκτικές δραστηριότητες κατά τρόπον ώστε αυτές να αποφέρουν τον μέγιστο αντίκτυπο, λαμβανομένων υπόψη των κινδύνων για τις επιδόσεις ή για τη συμμόρφωση, του επιπέδου των σχετικών εσόδων ή δαπανών, των επικείμενων εξελίξεων και του δημόσιου συμφέροντος.

Η εκ μέρους της Ελεγκτικής Υπηρεσίας παράθεση ευρημάτων ελέγχου γίνεται στη βάση όσων στοιχείων έχουν τεθεί ενώπιόν της.

Εκτός αν τούτο δηλωθεί ρητά, η μη παράθεση ευρημάτων επί ορισμένων πτυχών ή θεμάτων που αφορούν στο αντικείμενο του ελέγχου, δεν συνιστά διαβεβαίωση, ούτε και υποδηλοί ότι αυτά είναι απαλλαγμένα αδυναμιών ή σφαλμάτων ή αποκλίσεων από το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο, αφού ο εξωτερικός ελεγκτής δεν αναμένεται ότι μπορεί να εντοπίζει κάθε αδυναμία ή σφάλμα ή απόκλιση από το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο.

Οι συστάσεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας αποτελούν εισηγήσεις για τον τρόπο χειρισμού των παρατηρήσεων και ευρημάτων του ελέγχου. Σε καμία περίπτωση δεν δύναται να εκληφθεί ότι οι συστάσεις αυτές επηρεάζουν την ανεξαρτησία της Υπηρεσίας, ως εξωτερικού ελεγκτή ή ότι συνεπάγονται συμμετοχή της Υπηρεσίας στη λήψη οποιασδήποτε σχετικής απόφασης από τη διοίκηση της ελεγχόμενης οντότητας, η οποία εξακολουθεί να φέρει αποκλειστικά την ευθύνη για την ορθή και νόμιμη λήψη απόφασης, ως προς τον τρόπο χειρισμού των ευρημάτων ελέγχου και συστάσεων.

Ουδεμία πρόνοια στην παρούσα Έκθεση σημαίνει ή θα πρέπει να εκληφθεί, ότι με αυτή διατυπώνεται κατηγορία εναντίον οποιουδήποτε προσώπου για εκ προθέσεως κατάχρηση εξουσίας ή για τη διάπραξη ποινικών ή άλλων αδικημάτων. Αυτά, αν υπάρχουν, θα πρέπει να διερευνηθούν από τις αρμόδιες αρχές, μόνο δε τα αρμόδια δικαστήρια μπορούν να κρίνουν κάποιο πρόσωπο ως ένοχο οποιουδήποτε αδικήματος. Τονίζεται, επίσης, ότι οι συστάσεις και τα ευρήματα της Ελεγκτικής Υπηρεσίας αφορούν στους ελεγχόμενους φορείς και οποιαδήποτε αναφορά σε άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα ουδόλως εξυπακούει ότι αυτά έχουν προβεί κατ' ανάγκη σε οτιδήποτε μεμπτό, αφού κάτι τέτοιο εκφεύγει του πεδίου ελέγχου της παρούσας Έκθεσης.

Αρμοδιότητες Γενικού Ελεγκτή

Ο έλεγχος διενεργήθηκε στο πλαίσιο των συνταγματικών αρμοδιοτήτων του Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας και των προνοιών του περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου (Ν.20(Ι)/2014).

Το άρθρο 116 του Συντάγματος της Δημοκρατίας ορίζει ότι ο Γενικός Ελεγκτής, βοηθούμενος από τον Βοηθό Γενικό Ελεγκτή, ελέγχει εν ονόματι της Δημοκρατίας όλες τις εισπράξεις και πληρωμές και όλους τους λογαριασμούς χρηματικών διαθεσίμων και άλλου ενεργητικού ή άλλων υποχρεώσεων που αναλαμβάνει η Δημοκρατία ή που δημιουργούνται για λογαριασμό της. Για τον σκοπό αυτό, ο Γενικός Ελεγκτής έχει δικαίωμα να επιθεωρεί και να ελέγχει όλα τα σχετικά βιβλία, αρχεία και καταστάσεις, καθώς και τους χώρους όπου φυλάγεται το πιο πάνω ενεργητικό. Επίσης, ο Γενικός Ελεγκτής, βοηθούμενος από τον Βοηθό Γενικό Ελεγκτή, ασκεί κάθε άλλη εξουσία ή εκτελεί οποιαδήποτε άλλα καθήκοντα ή υποχρεώσεις που καθορίζονται ή του αναθέτονται διά Νόμου.

Σύμφωνα με το άρθρο 81 του περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου (Ν.20(Ι)/2014), ο Γενικός Ελεγκτής διεξάγει τον εξωτερικό έλεγχο των λογαριασμών της Δημοκρατίας.

Σύμφωνα με τον περί της Λογιστικής και Δημοσιονομικής Διαχείρισης και Χρηματοοικονομικού Ελέγχου της Δημοκρατίας Νόμο (Ν.38(Ι)/2014), ο ελέγχων λειτουργός κάθε Κονδυλίου οφείλει να διασφαλίσει την ορθότητα και νομιμότητα των εισπράξεων και πληρωμών και την αποτελεσματικότητα, αποδοτικότητα και οικονομία της υλοποίησης του οικείου Προϋπολογισμού, στη βάση των αρχών της χρηστής χρηματοοικονομικής διαχείρισης (άρθρα 7(1) και 8).

Για τον σκοπό αυτό, η Ελεγκτική Υπηρεσία προχωρεί σε οικονομικούς και διαχειριστικούς ελέγχους, όπως και ελέγχους συμμόρφωσης Υπουργείων, Τμημάτων και Υπηρεσιών της Δημόσιας Υπηρεσίας και του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

Ο περί της Καταθέσεως Στοιχείων και Πληροφοριών στον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας Νόμος (Ν.113(Ι)/2002) παρέχει σαφείς εξουσίες στον Γενικό Ελεγκτή, να ζητά στοιχεία σε οποιαδήποτε μορφή, περιλαμβανομένης και της ηλεκτρονικής μορφής, επεξηγήσεις και πληροφορίες, γραπτές ή προφορικές, που κατά την κρίση του μπορούν να τον υποβοηθήσουν στην εκτέλεση του έργου του.

Παράρτημα II: Μεθοδολογία

Πρότυπα ελέγχου

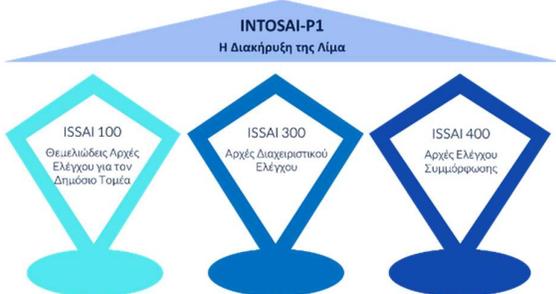
Σύμφωνα με το άρθρο 81(2) του περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου (Ν.20(Ι)/2014), ο Γενικός Ελεγκτής διεξάγει τον εξωτερικό έλεγχο στη βάση διεθνών αναγνωρισμένων προτύπων ελέγχου που ο ίδιος αποφασίζει.

Όπως ρητά αναφέρεται στις Ελεγκτικές Οδηγίες που έχουν εκδοθεί από τον Γενικό Ελεγκτή, οι έλεγχοι της Ελεγκτικής Υπηρεσίας διεξάγονται σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων (ISSAI) που εκδίδει ο Διεθνής Οργανισμός Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων (INTOSAI), ο οποίος είναι ένας αυτόνομος, ανεξάρτητος, μη-πολιτικοποιημένος Οργανισμός, με ειδικό συμβουλευτικό καθεστώς προς το Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο (ECOSOC) του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.

Τα Πρότυπα ISSAI διακρίνουν τους ελέγχους που διενεργούνται από τα Ανώτατα Ελεγκτικά Ιδρύματα σε τρεις κατηγορίες, τους οικονομικούς ελέγχους, τους ελέγχους συμμόρφωσης και τους διαχειριστικούς ελέγχους. Για τους ελέγχους αυτούς υπάρχει αριθμός ελεγκτικών προτύπων που είναι κοινά και αριθμός ελεγκτικών προτύπων που αφορούν ειδικά στην κάθε κατηγορία ελέγχου.

Η διενέργεια του παρόντος ελέγχου διέπεται κυρίως από τις διατάξεις των πιο κάτω Προτύπων:

Το θεμελιώδες Πρότυπο INTOSAI-P1 ουσιαστικά καταγράφει αυτούσια τη Διακήρυξη, η οποία υιοθετήθηκε το 1977 από το Παγκόσμιο Συνέδριο του INTOSAI στη Λίμα του Περού (Διακήρυξη της Λίμα). Όπως στο ίδιο το Πρότυπο καταγράφεται, το έγγραφο αυτό θεωρείται η “Magna Carta” στην άσκηση εξωτερικού ελέγχου των κυβερνήσεων, καθώς έθεσε τα θεμέλια του δημόσιου ελέγχου. Η Διακήρυξη θέτει τα βασικά σημεία ελέγχου και τις βασικές αρχές για τα Ανώτατα Ελεγκτικά Ιδρύματα που είναι αναγκαίες, ώστε να επιτευχθούν ανεξάρτητα και αντικειμενικά αποτελέσματα. Οι αρχές που εγκαθιδρύθηκαν στη

Διακήρυξη της Λίμα αναγνωρίστηκαν από τις Αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ με αρ. 66/209 (ημερ. 22.12.2011) και 69/228 (ημερ. 19.12.2014). Το Πρότυπο INTOSAI-P1, όπως και το Πρότυπο INTOSAI-P10 (Διακήρυξη του Μεξικού), αποτελούν μέρος του κοινοτικού κεκτημένου.

Το Πρότυπο ISSAI 100 παρουσιάζει τον ορισμό του ελέγχου του δημόσιου τομέα και παρέχει τις βασικές έννοιες, στοιχεία και αρχές (τόσο τις γενικές αρχές που σχετίζονται με τον έλεγχο όσο και τις αρχές

που σχετίζονται με τις διάφορες φάσεις της διαδικασίας ελέγχου) που ισχύουν για όλους τους ελέγχους του δημόσιου τομέα.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Προτύπου ISSAI 300, οι διαχειριστικοί έλεγχοι των Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων περιλαμβάνουν την εξέταση προγραμμάτων, πράξεων, συστημάτων και διαδικασιών διαχείρισης, προκειμένου να εκτιμηθεί κατά πόσο οι πόροι που διατίθενται χρησιμοποιούνται κατά τρόπο οικονομικό, αποδοτικό και αποτελεσματικό. Η αρχή της οικονομίας εξετάζει την ελαχιστοποίηση του κόστους των πόρων, η αρχή της αποδοτικότητας εξετάζει την επίτευξη του μεγαλύτερου δυνατού αποτελέσματος από τους διαθέσιμους πόρους και η αρχή της αποτελεσματικότητας εξετάζει την επίτευξη του επιδιωκόμενου στόχου. Οι έλεγχοι αυτοί, που εξετάζουν και την τήρηση των αρχών της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα θεμάτων και στο πλαίσιο τους αξιολογούνται διάφορες πτυχές της διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένων των εισροών (τα οικονομικά, ανθρώπινα, υλικά, οργανωτικά ή κανονιστικά μέσα που είναι αναγκαία για την υλοποίηση), των υλοποιήσεων (τα παραδοτέα), των αποτελεσμάτων (οι επιδράσεις στους άμεσους παραλήπτες ή αποδέκτες) και του αντίκτυπου (μακροπρόθεσμες αλλαγές στην κοινωνία).

Το Πρότυπο ISSAI 400 ορίζει τον έλεγχο συμμόρφωσης ως μια ανεξάρτητη εκτίμηση του κατά πόσο ένα δεδομένο θέμα είναι σύμφωνο με τις αρχές που έχουν οριστεί ως κριτήρια ελέγχου. Οι έλεγχοι αυτοί αποσκοπούν στην αξιολόγηση του κατά πόσο οι ενέργειες του ελεγχόμενου φορέα συνάδουν με τις αρχές ή κανόνες που τον διέπουν. Οι αρχές και κανόνες αυτοί μπορεί να αφορούν στη συμμόρφωση με διατάξεις των σχετικών Νόμων, Κανονισμών ή συμφωνιών ή με τις γενικές αρχές χρηστής χρηματοοικονομικής διαχείρισης και συμπεριφοράς δημοσίων αξιωματούχων. Σύμφωνα με το Πρότυπο, αν ο έλεγχος συμμόρφωσης διενεργείται ως μέρος διαχειριστικού ελέγχου, τότε η συμμόρφωση με τις καθορισμένες αρχές και κανόνες θεωρείται μία από τις παραμέτρους της οικονομίας, αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας, εφόσον η μη συμμόρφωση μπορεί να επιφέρει (ή να αιτιολογήσει) τη μη επίτευξη των επιδιωκόμενων στόχων.

Ελεγκτική προσέγγιση

Ο έλεγχος βασίστηκε σε εξέταση υπηρεσιακών φακέλων, επισκόπηση εγγράφων και πληροφοριών, χρήση βάσεων δεδομένων καθώς και στη διενέργεια συνεντεύξεων με αρμόδιους λειτουργούς της ΚΤΚ και της ΜΟΚΑΣ. Περαιτέρω, αξιοποιήθηκαν γραπτές απαντήσεις σε σχετικά ερωτηματολόγια που ετοιμάστηκαν από την Υπηρεσία μας.

Κριτήρια ελέγχου

Για τον έλεγχο χρησιμοποιήθηκαν ως κριτήρια ελέγχου η Εθνική Νομοθεσία, το κανονιστικό πλαίσιο, οι Οδηγίες ΕΕ, οι Συστάσεις και η καθοδήγηση της FATF, η Έκθεση της Moneyval, τα Εγχειρίδια διαδικασιών της ΚΤΚ και της ΜΟΚΑΣ.

Παράρτημα III: Αυτούσιες απαντητικές επιστολές από Ελεγχόμενους Φορείς**ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ**
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Αρ. Φακ.: AML/CFT 6051
Αρ. Τηλ.: 22 714740
Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο: aml-cft@centralbank.cy

24 Μαρτίου 2026

Γενικό Ελεγκτή
Ελεγκτική Υπηρεσία της Δημοκρατίας

**Με ηλεκτρονικό
ταχυδρομείο
cao@audit.gov.cy**

Αγαπητέ κ. Παπακωνσταντίνου,

Θέμα: Ειδική Έκθεση με τίτλο «Έλεγχος της λειτουργικής αποδοτικότητας των δραστηριοτήτων εποπτείας του τραπεζικού τομέα στο πλαίσιο πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες» (η Έκθεση)»

Αναφέρομαι στο πιο πάνω θέμα, καθώς και στην επιστολή σας ημερομηνίας 9 Μαρτίου 2026 και παραθέτω τα σχόλια της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου (ΚΤΚ) επί του προσχεδίου της υπό αναφοράν Έκθεσης, με σκοπό όπως ενσωματωθούν αυτούσια στο τελικό κείμενο, ώστε η Έκθεση να καταστεί πιο ακριβής και αντιπροσωπευτική.

1. Έχει παρατηρηθεί ότι η Έκθεση περιλαμβάνει, σε διάφορα σημεία της (παρ. 2.4, 3.3(ii)), την ερμηνεία που δίνει η Ελεγκτική Υπηρεσία (ΕΥ) στον έλεγχο που νομιμοποιείται να ασκεί αυτή στην ΚΤΚ δυνάμει του άρθρου 60 του περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμου του 2002, ως έχει τροποποιηθεί («ο Νόμος»), καταλήγοντας ότι η διαφορετική ερμηνεία του εφαρμοστέου νομικού πλαισίου ως προς την έκταση του ελεγκτικού έργου της ΕΥ δημιουργεί σχετικό «ελεγκτικό κενό και περιορισμό της λογοδοσίας». Επ' αυτού επαναλαμβάνουμε ότι οι νομικοί περιορισμοί του ελέγχου της ΕΥ έχουν ευκρινώς αναλυθεί στην επιστολή μου ημερομηνίας 8 Οκτωβρίου 2025, καθώς και στην κατ' ιδίαν συνάντηση της 11ης Ιουλίου 2025 και, κρίνεται ως απολύτως αναγκαίο όπως οι θέσεις της ΚΤΚ περιληφθούν στην Έκθεση για σκοπούς πληρότητας.

Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι οι πληροφορίες και στοιχεία που παρέχει η ΚΤΚ δυνάμει του άρθρου 60 του Νόμου στον Γενικό Ελεγκτή, παρέχονται για τον σκοπό εκτέλεσης του έργου του, που δεν είναι άλλος από τον οικονομικό

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

και διαχειριστικό έλεγχο των δραστηριοτήτων της ΚΤΚ τηρουμένου του Άρθρου 130 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των Άρθρων 7 και 38 του Καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Ο έλεγχος αυτός γίνεται υπό την προϋπόθεση ότι οι ελεγκτικές δραστηριότητες του Γενικού Ελεγκτή δεν θίγουν την ανεξαρτησία της ΚΤΚ, η οποία δεν περιορίζεται στα απορρέοντα από το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών καθήκοντα και αρμοδιότητες της αλλά επεκτείνεται σε όλο το φάσμα των αρμοδιοτήτων μιας εθνικής κεντρικής τράπεζας του Ευρωσυστήματος.

Δεν μπορούμε, ως εκ τούτου, να συμφωνήσουμε ότι υπάρχει οποιοδήποτε ελεγκτικό κενό αλλά ούτε και περιορισμός στη λογοδοσία της ΚΤΚ, η οποία ενεργεί στη βάση της εκάστοτε ισχύουσας εθνικής και ευρωπαϊκής νομοθεσίας. Συνεπώς, καθίσταται απολύτως αναγκαία η ουσιαστική αναδιατύπωση των εν λόγω σημείων, προκειμένου να αποτυπώνεται με ορθότητα και σαφήνεια το εφαρμοστέο νομικό πλαίσιο, το οποίο αναλύεται διεξοδικά στις σχετικές επιστολές μας.

2. Είναι η θέση μας ότι η ΚΤΚ έχει συνεργαστεί πλήρως με την ΕΥ από την αρχή του ελέγχου, παρ' ότι υπήρξαν διαφορετικές απόψεις επί της έκτασης του ελέγχου της ΕΥ στην ΚΤΚ, χωρίς να υπάρξει ανάγκη παρέμβασης του Διοικητή για καλή και αποτελεσματική συνεργασία.

3. Η αναδιοργάνωση της ΚΤΚ που έλαβε χώρα τον Φεβρουάριο του 2025 και η σύσταση νέας Διεύθυνσης Πρόληψης Νομιμοποίησης Εσόδων από Παράνομες Δραστηριότητες καθώς και νέας Υπηρεσίας Επιβολής Συμμόρφωσης δεν τυγχάνουν ουσιαστικής και επαρκούς αποτύπωσης στην Έκθεση, με αποτέλεσμα να υποβαθμίζεται η σημασία, το εύρος και ο θεσμικός τους αντίκτυπος. Αντιθέτως, οι σχετικές αναφορές περιορίζονται σε αποσπασματικά σημεία (ενδεικτικά, παρ. 1.3 τελευταία πρόταση). Φρονούμε ότι η εν λόγω προσέγγιση δεν δίνει την ακριβή εικόνα.

4. Αναφορικά με τις κυριότερες αδυναμίες που καταγράφονται στην Έκθεση σημειώνουμε τα ακόλουθα:

- Η Ελεγκτική Υπηρεσία περιορίζεται να καταγράψει ότι κατά την υπό εξέταση περίοδο η στελέχωση της Υπηρεσίας AML '...παρουσίαζε περιορισμούς σε σχέση με το εύρος των εποπτικών της αναγκών...'. Δεν καταγράφεται με ευκρίνεια το γεγονός ότι σήμερα βρίσκεται σε εξέλιξη διαδικασία πρόσληψης νέου προσωπικού η οποία θα ολοκληρωθεί σύντομα.
- Η Έκθεση αναφέρει ότι «κατά την περίοδο του ελέγχου, στην ΚΤΚ δεν υπηρετούσε προσωπικό με διακριτά καθήκοντα διασφάλισης της ποιότητας εποπτείας». Ωστόσο, επισημαίνεται ότι οι Κατευθυντήριες

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Γραμμές της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (ΕΒΑ) δεν απαιτούν τη σύσταση ειδικής ή αποκλειστικής μονάδας ποιοτικού ελέγχου εποπτείας. Επιπρόσθετα, μέσω της αναδιοργάνωσης και της σύστασης ξεχωριστής Υπηρεσίας για τη διενέργεια επιτόπιων ελέγχων προάγεται περαιτέρω η εξειδίκευση και η σαφήνεια των όρων εντολής κάθε τομέα και κατ' επέκταση η αποτελεσματικότητα και η διασφάλιση της ποιότητας των εκθέσεων που ετοιμάζονται. Σημειώνεται ότι, όπως έχετε ήδη πληροφορηθεί, η ΚΤΚ έχει αναθέσει σε μέλος της Διεύθυνσης AML τον έλεγχο ποιότητας των εποπτικών εκθέσεων.

- Η διατύπωση ότι οι καθυστερήσεις στην έκδοση αποφάσεων και κυρώσεων οφείλονται σε σημαντικό βαθμό σε «χρονοβόρες εσωτερικές διαδικασίες» δεν αντανάκλα την πραγματική εικόνα. Η έκδοση μιας εκτελεστής διοικητικής πράξης από αρμόδιο όργανο, όπως οι αποφάσεις επιβολής κυρώσεων, ακολουθεί τη διαδικασία και τις νομοθετικές υποχρεώσεις που επιβάλλονται από τις γενικές αρχές διοικητικού δικαίου, περιλαμβανομένων του δικαιώματος της ακρόασης και της πλήρους και επαρκούς αιτιολογίας τους.
- Η αναφορά ότι «η υφιστάμενη διαδικασία κλιμάκωσης των διοικητικών μέτρων βασίζεται κυρίως στην εποπτική κρίση των μελών της Υπηρεσίας AML» δεν αποδίδει ορθά το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο. Η εξουσία για την επιβολή διοικητικών μέτρων στα εποπτευόμενα ιδρύματα, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της ΚΤΚ δυνάμει των προνοιών του περί της Παρεμπόδισης και Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Παράνομες Δραστηριότητες Νόμου του 2007 ως έχει τροποποιηθεί, ανήκει αποκλειστικά στον Διοικητή της ΚΤΚ. Το πλαίσιο αυτό βασίζεται στη σχετική ευρωπαϊκή Οδηγία και έχει ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο, προβλέποντας ότι τα μέτρα πρέπει να είναι αναλογικά και αποτρεπτικά. Τέλος, για διασφάλιση, μεταξύ άλλων, της αναλογικότητας των διοικητικών μέτρων που λαμβάνονται έχει συσταθεί νέα Υπηρεσία Επιβολής Συμμόρφωσης μέσα στα πλαίσια της Αναδιοργάνωσης του Φεβρουαρίου 2025.
- Αναφορικά με τη σύσταση για «ολοκλήρωση της επικαιροποίησης της Εθνικής Αξιολόγησης Κινδύνου, το συντομότερο», επισημαίνεται ότι το αρμόδιο όργανο για τη διασφάλιση της έγκαιρης ολοκλήρωσης της νέας Εθνικής Αξιολόγησης Κινδύνου είναι η Συμβουλευτική Αρχή η οποία διορίζεται από το Υπουργικό Συμβούλιο.
- Η Έκθεση περιλαμβάνει αναφορές στην Έκθεση της Επιτροπής 'Moneyval' του 2019 και περιλαμβάνει μεταξύ άλλων σύσταση για «θέσπιση μηχανισμού για την παρακολούθηση της υλοποίησης εισηγήσεων που απορρέουν από τέτοιες αξιολογήσεις, με σαφές

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

χρονοδιάγραμμα και καθορισμό υπευθύνων, προς υποστήριξη της συστηματικής ενσωμάτωσης διεθνών βέλτιστων πρακτικών στο εποπτικό πλαίσιο». Σημειώνουμε ότι α) η Κυπριακή Δημοκρατία έχει υποβληθεί, από το 2019 και εντεύθεν, σε διαδοχικές διαδικασίες enhanced follow-up, στο πλαίσιο των οποίων έχει επιτύχει αναβαθμίσεις και βελτίωση των βαθμών συμμόρφωσης και β) η προαναφερόμενη σύσταση που περιλαμβάνεται στην Έκθεση ήδη εφαρμόζεται στην πράξη όπως έχει ήδη επεξηγηθεί στους ελεγκτές της Ελεγκτικής Υπηρεσίας.

Τέλος σας πληροφορώ ότι οι συστάσεις σας θα μελετηθούν και θα αξιοποιηθούν αναλόγως.

Με την ευκαιρία αυτή σας ευχαριστώ για τη συνεργασία.

Με εκτίμηση,

Χριστόδουλος Πατσαλίδης

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΝΟΜΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΜΟΝΑΔΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ
(ΜΟ.Κ.Α.Σ.)

Αρ. φακ.: Γ.Ε. 50/2008/Ν1/Υ1/103

24 Μαρτίου 2026

Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας,
(Υπόψιν κ. Άκη Κίκα),

Θέμα: Ειδική Έκθεση με τίτλο "Έλεγχος της λειτουργικής αποδοτικότητας των δραστηριοτήτων εποπτείας του τραπεζικού τομέα στο πλαίσιο πρόληψης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες"

Αναφορικά με το προσχέδιο της πιο πάνω Ειδικής Έκθεσης, επισυνάπτονται τα σχόλια της Μονάδας Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών (ΜΟΚΑΣ), στα οποία παρατίθενται ενέργειες που ήδη έχουν ληφθεί και συνεχίζουν να λαμβάνονται από τη Μονάδα σε σχέση με κύρια σημεία που αναφέρονται στην Έκθεση, αναδεικνύοντας τη συνεχή βελτίωση και αναβάθμιση του έργου της.

Σε κάθε περίπτωση όμως, σημειώνουμε ότι, η Μονάδα, κατά τη διαδικασία λήψης και ανάλυσης αναφορών που υποβάλλονται από υπόχρεες οντότητες επιτελεί ένα εξειδικευμένο έργο και οποιαδήποτε ευρήματα στη βάση των τεχνικών και στατιστικών δεδομένων που εξασφαλίστηκαν θα πρέπει να τυγχάνουν ερμηνείας εντός του εξειδικευμένου πλαισίου των εργασιών της Μονάδας.

Με εκτίμηση,

Μαρία Κυρμίζη Αντωνίου,
Ανώτερη Δικηγόρος της Δημοκρατίας,
Προϊστάμενη Μονάδας Χρηματοοικονομικών
Πληροφοριών (ΜΟΚΑΣ)

Κοιν.: Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας.

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΝΟΜΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣΜΟΝΑΔΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ
(ΜΟ.Κ.Α.Σ.)

Σχόλια της Μονάδας Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών σε σχέση με τις πιο κάτω παραγράφους της «Σύνοψης Αποτελεσμάτων Ελέγχου», που αφορούν τα βασικά ευρήματα που περιλαμβάνονται στην Έκθεση:

(α) Παράγραφος 1.12 της Έκθεσης

Σε σχέση με τις αναφορές που παραμένουν σε εκκρεμότητα (που όπως αναφέρεται και στην Έκθεση, αυτό δεν συνεπάγεται ότι δεν έχει διενεργηθεί οποιαδήποτε αναλυτική εργασία, καθώς μία ανοικτή αναφορά δύναται να αντανακλά διαφορετικά στάδια προόδου της ανάλυσης), παραπέμπουμε στα όσα αναφέρονται στην παράγραφο **1.13** στη σελίδα 5 της Έκθεσης, για την αλλαγή των διαδικασιών που ακολουθούνται στην ΜΟΚΑΣ από τον Ιούλιο 2023 και μετέπειτα, με κατηγοριοποίηση και προτεραιοποίηση των αναφορών προς στοχευμένη χρηματοοικονομική ανάλυση.

Σε σχέση με την ενίσχυση του Τομέα Εικονικών Περιουσιακών Στοιχείων, με εξειδικευμένο προσωπικό, πέραν του υφιστάμενου εξειδικευμένου Λειτουργού, σημειώνεται ότι, 2 νέοι Λειτουργοί που έχουν προσληφθεί την 1^η Μάρτιου 2026 έχουν τοποθετηθεί στον Τομέα αυτό, ενώ περαιτέρω η Νομική Υπηρεσία- ΜΟΚΑΣ από το Δεκέμβριο 2025 είχε προχωρήσει σε δημοσίευση για αγορά υπηρεσιών δυο εμπειρογνομόνων στο τομέα των εικονικών περιουσιακών στοιχείων, χωρίς όμως να υπήρξε τότε ανταπόκριση και ως εκ τούτου προχωρά νέα διαδικασία για το σκοπό αυτό.

(β) Παράγραφος 1.13 της Έκθεσης

Σε σχέση με την αναφορά στην Έκθεση για μια συγκεκριμένη παράμετρο στο εργαλείο προτεραιοποίησης, σημειώνουμε ότι, το εργαλείο που χρησιμοποιεί η Μονάδα για κατηγοριοποίηση των Αναφορών αποτελεί το 4^ο στάδιο αξιολόγησης αυτών, με βάση τις αναθεωρημένες διαδικασίες, όπως περιγράφονται στην σελίδα 52 της Έκθεσης. Το εργαλείο αυτό λαμβάνει υπόψη πολλές παραμέτρους κινδύνου (στο σύνολο τους 70) (risk matrix) καθώς και αποτελέσματα άλλων αρχικών ελέγχων σε διάφορες βάσεις δεδομένων, με στόχο να διασφαλιστεί η ορθή κατηγοριοποίηση της αναφοράς. Το εργαλείο αλληλοεπιδρά με το αυτοματοποιημένο σύστημα GoAML, ένα εξειδικευμένο σύστημα που εγκατέστησε η Μονάδα και δημιουργήθηκε από τα Ηνωμένα Έθνη αποκλειστικά για τις ανάγκες των Μονάδων Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών, μέσω του οποίου υποβάλλονται ηλεκτρονικά όλες οι αναφορές από τις Υπόχρεες Οντότητες. Το εργαλείο προτεραιοποίησης βασίζεται σε αξιολόγηση κινδύνου, λαμβάνοντας υπόψη τυπολογίες και στρατηγικές αναλύσεις, τόσο σε εγχώριο όσο και σε διεθνές επίπεδο, καθώς και την εθνική και Ευρωπαϊκή αξιολόγηση κινδύνου. Δεν είναι στατικό εργαλείο, αλλά επαναξιολογείται και υπόκειται σε συχνές αλλαγές αντικατοπτρίζοντας νέους και αναδυόμενους κινδύνους. Το δε κριτήριο που αναφέρεται στην Έκθεση, όπως φαίνεται και πιο πάνω, είναι ένα από τα πολλά κριτήρια, που εξετάζονται. Σε κάθε περίπτωση πάντως, το εν λόγω κριτήριο δεν υφίσταται από τον Δεκέμβριο του 2025.

Σε σχέση με την παρατήρηση στην ίδια παράγραφο για τη μη εκ των υστέρων αξιολόγηση αναφορών προηγούμενων περιόδων που δεν είχαν κατηγοριοποιηθεί ως προς τον κίνδυνο (περίοδος πριν τον Ιούλιο 2023), σημειώνεται ότι η Μονάδα βρίσκεται σε προχωρημένο στάδιο ενσωμάτωσης στα συστήματά της, του πλήρους αυτοματοποιημένου εργαλείου προτεραιοποίησης αναφορών το οποίο προσφέρεται από τα Ηνωμένα Έθνη μέσω του αυτοματοποιημένου συστήματος GoAML. Μέσω αυτού, αναμένεται να κατηγοριοποιηθούν και οι εν λόγω αναφορές που δεν έτυχαν κατηγοριοποίησης, παρόλο, που σημειώνεται ότι, σε κάθε περίπτωση όλες οι αναφορές τυγχάνουν αρχικής αξιολόγησης με την υποβολή τους .

Τέλος, σε σχέση με την παρατήρηση για περιορισμένη στρατηγική αξιοποίηση των αναφορών χαμηλής σημασίας για τον εντοπισμό επαναλαμβανόμενων μοτίβων ή τάσεων, αναφέρουμε ότι οι αναφορές που υποβλήθηκαν στη ΜΟΚΑΣ κατά τα έτη 2022, 2023 και 2024 έτυχαν στρατηγικής ανάλυσης σε δύο εκτεταμένες Εκθέσεις που βρίσκονται δημοσιευμένες στην ιστοσελίδα της Μονάδας. Η πρώτη δημοσιεύθηκε τον Νοέμβριο 2023 ([STRATEGIC ANALYSIS REPORT 2020-2021](#)) , ενώ η δεύτερη δημοσιεύθηκε τον Σεπτέμβριο του 2025 και παρουσιάζει αναλυτική ανάλυση των τάσεων, των κινδύνων, μοτίβων τυπολογιών, red flags και η οποία αποτελείται από 61 σελίδες ([White And Dark Teal Modern Professional Descriptive Statistics Presentation](#)).

(γ) Παράγραφος 1.15 της Έκθεσης

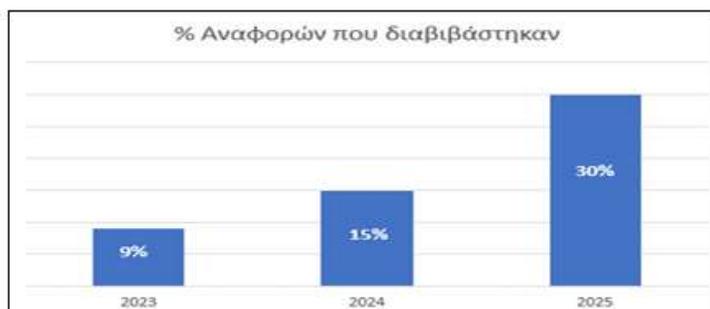
Σε σχέση με το περιεχόμενο της παραγράφου 1.5, παραθέτουμε πιο κάτω τις ενέργειες που λήφθηκαν και συνεχίζουν να λαμβάνονται καθώς και τα στοχευμένα μέτρα προς καθοδήγηση, ενίσχυση και διασφάλιση της ποιότητας των αναφορών που υποβάλλουν οι Υπόχρεες Οντότητες :

- i. Με πρωτοβουλία της ΜΟΚΑΣ έχει συσταθεί για πρώτη φορά και λειτουργεί από το 2024 ,Σύμπραξη μεταξύ Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα (Public Private Partnership) μεταξύ της ΜΟΚΑΣ, της Αστυνομίας και των Εγχώριων Πιστωτικών Ιδρυμάτων ,για την ενίσχυση της ικανότητας έγκαιρου εντοπισμού υπόπτων συναλλαγών , τάσεων και πρακτικών και κατανόηση νέων τυπολογιών και αναδυόμενων κινδύνων.
- ii. Έχει εκπονηθεί από τη ΜΟΚΑΣ αριθμός Στρατηγικών Αναλύσεων και Τυπολογιών υπόπτων συναλλαγών, οι οποίες έχουν δημοσιευτεί στην ιστοσελίδα της ΜΟΚΑΣ, έχουν διαβιβαστεί σε όλες τις εποπτικές αρχές προς ενημέρωση όλων των υπόχρεων οντοτήτων και σε εμπλεκόμενους φορείς του Δημόσιου και Ιδιωτικού τομέα.
- iii. Γίνονται τακτικές και κατ' ιδίαν συναντήσεις της ΜΟΚΑΣ με υπόχρεες οντότητες, ανατροφοδότηση, καθώς και διαλέξεις σε επαγγελματικές ομάδες υπόχρεων οντοτήτων, σε σχέση με την υποβολή αναφορών υπόπτων συναλλαγών και την ποιότητά τους.
- iv. Η Μονάδα από το 2018 έχει κυκλοφορήσει γραπτές κατευθυντήριες Οδηγίες προς τις υπόχρεες οντότητες για την υποβολή ολοκληρωμένων και ποιοτικών αναφορών, με συμπληρωματικές οδηγίες κατά διαστήματα, όταν κριθεί σκόπιμο. Περαιτέρω, οι εν λόγω γραπτές κατευθυντήριες Οδηγίες βρίσκονται σε διαδικασία επικαιροποίησης και θα κυκλοφορήσουν προσεχώς.

Στο πιο κάτω διάγραμμα παρουσιάζεται η άνοδος που έχει επιτευχθεί τα τρία τελευταία χρόνια, όσον αφορά τις διαβιβάσεις που προβαίνει η ΜΟΚΑΣ προς τις Αρχές Επιβολής του Νόμου (περιλαμβάνονται μόνον αναφορές που υποβάλλονται από εγχώρια ΠΙ):

	2023	2024	2025
Αναφορές από Εγχώρια ΠΙ που διαβιβάστηκαν μετά από ανάλυση της Μονάδας στις αρχές επιβολής του νόμου	35	84	142
% Αναφορών που διαβιβάστηκαν στις αρχές επιβολής του νόμου (για ποινική διερεύνηση, για χρήση σε υπό εξέλιξη ποινικές έρευνες, για ιχνηλάτηση περιουσιακών στοιχείων και άλλες ανταλλαγές μεταξύ ΜΟΚΑΣ και αρχών επιβολής του νόμου)	9%	15%	30%

(δ) Παράγραφος 1.16 της Έκθεσης

Η διαδικασία ανατροφοδότησης από την Αστυνομία παρουσιάζει βελτίωση μετά από πρωτοβουλία της ΜΟΚΑΣ, τόσο με διαδικασία που στοχεύει σε παροχή εξαμηνιαίας ανατροφοδότησης που συμφωνήθηκε τον Δεκέμβριο 2024, όσο και με τη σύσταση κοινής ομάδας εργασίας από τον Αύγουστο του 2025, με στόχο την περαιτέρω ενίσχυση της συνεργασίας αυτής.

ΜΟΝΑΔΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ (ΜΟΚΑΣ)

24 Μαρτίου 2026